

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Schönthan, Franz von.; Oversatte af Johannes Marer.

Titel | Title:

Humoresker

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Kjøbenhavn : Andr. Schous Forlag, 1888

Fysiske størrelse | Physical extent:

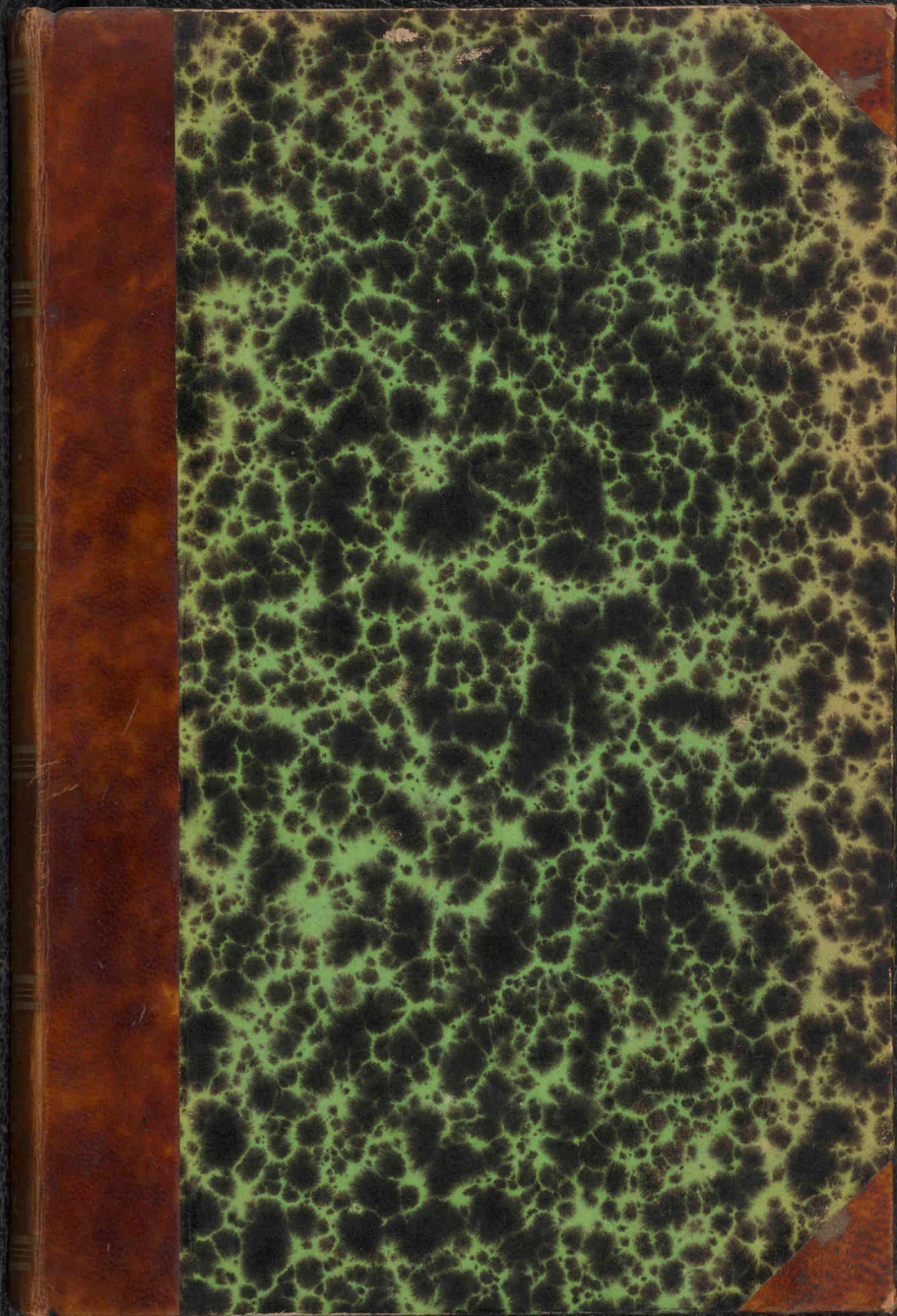
157 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

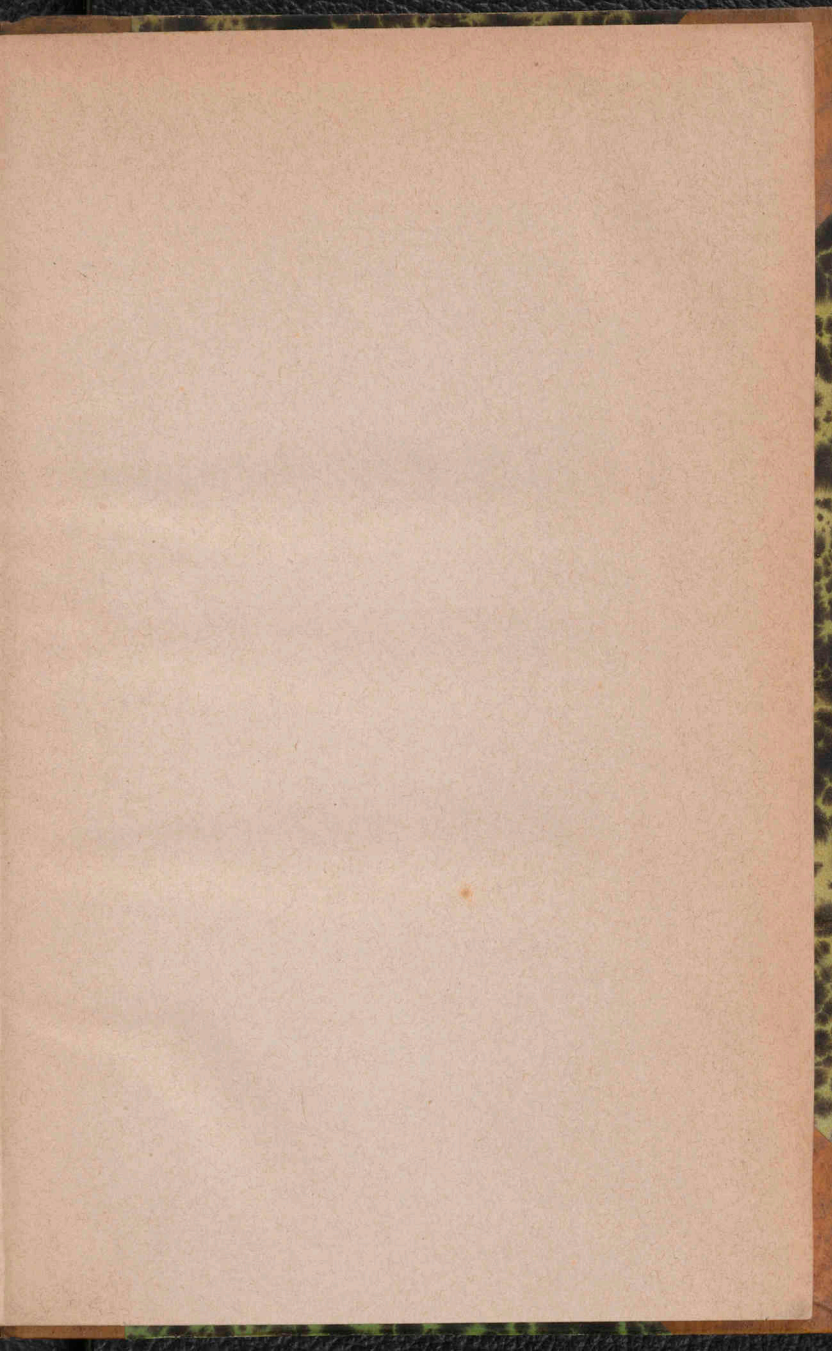
57. - 492

Det Kgl. Bibliotek

130026273294

PAUL & FRANZ v. SCHÖNTHAN.

HUMORESKEER.

OVERSATTE AF

JOHANNES MARER.

KJØBENHAVN.

ANDR. SCHOUS FORLAG.

1888.

Kjøbenhavn. I. Cohens Bogtrykkeri.

I Sovewaggon.

Rigtignok er der ofte blevet fortalt Rejsehistorier og Rejseæventyr, men derfor behøver man da ikke at tie en virkelig original Oplevelse tildøde.

Det var paa min sidste Rejse til Wien. Da jeg i Berlin tog den af mig forudbestilte Plads i Sovewaggonen i Besiddelse, traf jeg en Rejsekammerat derinde, som allerede havde indrettet sig det mageligt og hyggeligt; han havde ombyttet sine Støvler med et Par broderede Morgensko og sin Hat med en skotsk Hue. Det lille Bord, som kan forvandles til en Trappe, ad hvilken man kommer op i de øverste Senge, var overfyldt med forskellige Genstande; jeg lagde særlig Mærke til et Ølkrus med malet Laag, en bronceret Støveleknægt, en Damevifte, et Album og en vældig Merskumspibe.

Disse Genstande hørte imidlertid ikke med til min Sovewaggonkammerats Rejseutensilier; det var, efter hvad han senere fortalte mig, Foræringer, som han bragte med til Wien. Da han ikke selv havde faaet Tid dertil, havde han ladet Hotelkarlen købe dem, og han stod netop nu i Begreb med at bedømme

sin Berliner Tillidsmands Smag, i hvilken Anledning han ikke kunde tilbageholde den Bemærkning, at »han kunde have faaet de Tingester meget billigere og smukkere i Wien.« Da kunde jeg ikke lade være paa det ivrigste at tale Berlinerindustriens Sag, og jeg gav ham for kommende Tilfælde det gode Raad, strax paa Ankomstdagen at indkøbe Rejsesouvenirs, en Sædvane jeg overhovedet maa anbefale Yderne i de Nydendes Interesse; thi paa Ankomstdagen befinder man sig altid i et meget spendablere Hjørne end ellers.

Efter denne Meningsudvexling gik Samtalen i Staa, for først rigtig at komme i Gang igen, kort før vi kom til Dresden. Min Rejsefælle pakkede forsigtigt sine Foræringer ind, en for en, efterat han gentagne Gange, nu og da hovedrystende, havde beset dem paa alle Leder og Kanter, og lænede sig derpaa tilbage i Hjørnet. Hans Udseende var just ikke sympatetisk; han saa' ikke rask ud, hans omtrent sex Fod høje Skikkelse var sværlemmet, men mager, og de lange Fingre, der tydede paa stor Færdighed i at rulle Cigaretter, vare gult tilrøgne som et Cigarrør. Hans Blik var saa underlig sky; jeg kunde mærke, at han fæstede det paa mig, men naar jeg vilde fange det, undveg det mig.

Jeg følte en vis Trang til atter at rette et Par Ord til ham, nærmest for at faa en Følelse af, at jeg sad overfor en uskyldig Rejsende, som jeg maaske kunde blive gode Venner med, hvor lidt jeg endogsaa ønskede det, da jeg ikke følte mig videre tiltrukken af ham.

Jeg gjorde ham opmærksom paa det kedelige

Toldeftersyn, der ventede os i Tetschen. Det lod til at forurolige ham noget; men efterat have set sig om i Kupéen, sagde han kun: »Aa, det skal jeg nok komme udover, jeg betaler nemlig ikke nogen Told af mine Foræringer . . . de har saamænd været mig dyre nok endda . . .«

I Dresden forlod jeg et Øjeblik Waggonen og lod min Rejsekammerat blive alene tilbage. Da jeg atter steg ind, sad han stadig tilbagelænet i sit Hjørne og sagde, som om han fortsatte vor tidligere korte Samtale: »Ja, lad dem bare søge; hos mig finder de ingenting.« Og dertil lo han som en forstokket Forbryder; Manden var ligefrem blevet mig ubehagelig. Han lod imidlertid til at være fuldkommen tilfreds med mit Selskab, thi pludselig begyndte han: »Det er egentlig ganske hyggelig saadan at være to sammen i en Kupé . . . Kan De sove?« — Jeg bejaede det. — »Sover De meget fast?« vedblev det mærkværdige Menneske. Overensstemmende med Sandheden svarede jeg atter ja, og af Høflighed rettede jeg de samme Spørgsmaal til ham.

»Ja, jeg har nu bare altid saadant nogle skrækelige Drømme,« sagde han, »jeg drømmer, at det brænder et eller andet Sted, eller at jeg drukner, eller at nogen tager mig i Nakken, og saa begynder jeg at skrike; men naar jeg saa hører mig selv skrike, saa bliver jeg rolig, og saa har jeg det igen godt i en Timestid; men min Læge har sagt mig, at jeg meget godt engang kan faa et Slagtilfælde, medens jeg drømmer saa forfærdelig. Hvordan jeg vil faa det inat, véd jeg ikke, for det er første Gang, jeg kører i Sovewaggon.«

Disse Meddelelser var mig aldeles ikke behagelige, og jeg saa' allerede i Tankerne, hvorledes den kommende Nat vilde løbe af.

»Egentlig er det ganske mærkværdig,« vedblev min *vis-à-vis*, »at man saadan ganske rolig gaar i Seng sammen med en Fremmed; ja, for De véd da ikke, om jeg ikke, naar alt kommer til alt, er en Bandit eller en Forbryder?«

»Aa!« svarede jeg med en høflig Bevægelse; men paa samme Tid saa' jeg rigtig paa ham . . . nej, det Ansigt huede mig ikke. Desværre findes der kun én Sovevaggon i hvert Tog, tænkte jeg. Det uhyggelige Menneske lod sig imidlertid ikke afholde fra at gaa videre i den Tankegang, han var kommet ind i. — »Sig mig, hvad vil De nu gøre,« sagde han, »hvis jeg styrter mig over Dem, hvis jeg holder Dem et med et Bedøvelsesmiddel mættet Tørklæde for Næsen og saa udplyndrer Dem? Jeg kan ogsaa kaste Dem ud af Vinduet; der er aldrig noget Menneske, der faar det at vide . . . jeg udplyndrer Dem, Deres Koffert kaster jeg ogsaa ud . . . i Løbet af to Minuter er det hele expederet . . .«

Jeg gjorde mig Umage for at smile og at opfatte den skrækkelige Spøg humoristisk. Min *vis-à-vis* tav. Medens jeg stirrede paa det sachsiske Schweiz' mørke Bjerger, følte jeg, at han gentagne Gange saa' længe paa mig; det var mig, som om han spekulerede videre paa den skrækkelige Tanke, og som om han i Aanden vilde prøve Kræfter med mig og vurdere Byttet.

Endelig kom vi til Grænsestationen. En østrigsk Toldbetjent trængte ind i vor Kupé. Den Fremmede aabnede den Haandkoffert, i hvilken han maatte have

gemt sine Berlinerindkøb; Toldbetjenten nikkede og klistrede den i Beredskab holdte Etikette »Toldfri« paa Kofferten.

Jeg tilstaar, at Opholdet paa den af Rejsende og af Jernbanepersonale overfyldte Perron gjorde mig ordentlig godt, skønt jeg med blandede Følelser tænkte paa den forestaaende Nat.

Da jeg igen steg op i Sovewaggonen, manglede min Rejsefælle; mit første Blik galdt min Pels og min Koffert. Den første hang endnu ved Vinduet og Kofferten stod i Hjørnet. Gud være lovet! Et Minut før Togets Afgang kom den høje, magre Mand atter ind.

»Saa, nu er vi igen sammen,« sagde han, idet han rystende af Kulde kastede sig tilbage i sit Hjørne, »nu holder vi ikke før ** (han nævnede en bøhmisk Station); naar jeg nu var en Forbryder, saa var det jo forbi med Dem én, to, tre . . . ja, det er dog mærkværdig, man kender slet ikke hinanden og sover ved Siden af hinanden . . . hm . . .« Han tog Huen af sin glinsende, skaldede Isse, hængte den op paa et Søm og begyndte at klæde sig af. Paa mit udtrykkelige, men under fire Øjne fremsatte Ønske havde Sovewaggonkonduktøren redet Seng til mig saa langt som muligt fra den Fremmede. Han laa paa første Sal tilvenstre, jeg i Stueetagen tilhøjre.

Medens jeg endnu var beskæftiget med mit Natte-toilette, saa' jeg, hvorledes han trak sine lange Ben op til sig, medens hans Hoved allerede hvilede i Puderne.

Egentlig misundte jeg i mit stille Sind de Mennesker, der kørte sex eller syv sammen i en af anden Klasses Kupéerne, thi den Fremmede — der kun lod

til at beklage, at han ikke var nogen Forbryder og af den Grund ikke havde nødig at myrde mig — var mig en meget ubehagelig Sovekammerat.

Trods disse Tanker og trods Togets Rysten og Skumplen forekom det mig dog snart, som jeg var sovet ind.

Pludselig foer jeg op, Toget bruste afsted i vild Fart, men ovenover mig ligeoverfor blev der raabt: »Brand! Brand!« og den Fremmedes skinnende Hoved, saa bart som et Knæ, kom til Syne over Sengekanten; det lod til at søge efter en Udgang, og var jeg ikke sprunget op, tror jeg, at det lange Menneske med de frygtelige Drømme i næste Øjeblik havde ligget for mine Fødder. Jeg bragte ham til sig selv igen. Et Blik paa Uret overtydede mig om, at vi netop havde sovet en halv Time. Den ringe Kraft, Ungdommen har at byde Søvnens Trods med, blev nogle faa Minuter efter atter besejret; der kunde dog neppe være gaaet en halv Time, før en ny Forstyrrelse rev mig ud af mine Drømme. Det forekom mig, som om der var nogen, der raabte: »Aa, han har fat i mig! han har fat i mig!« — Rigtig vaagen var jeg dog ikke; men endelig slog jeg Øjnene langsomt op og saa' op til min Genbo — og jeg saa' og saa': ud af Sengen hang et Ben — fra Knæet og nedad — som et fritsvævende Pendul svingede det som livløst frem og tilbage, følgende hvert Ryk og Stød af Vognen.

Du store Gud, tænkte jeg, om der skulde være hændt ham en Ulykke, om han har faaet et Slagtilfælde... det ender saamænd med, at jeg endogsaa faar Ubehagelighed... I et Nu var jeg ude af min Seng og oppe paa den Trappe, der førte til den Fremmedes svævende Leje. Han snorkede. Menneskekærlig løftede jeg

det nøgne Pendul i Vejret og lagde det ned til de andre Knogler.

Klokken var allerede over et. Søvnens Gud havde modtaget en betydelig Del af den ham tilkommende Tribut.

Desværre blev jeg allerede Klokken halv fem vækket igen og det af en meget mærkværdig Omstændighed. Ved denne Tid forlod nemlig den Magre sit Leje, klatrede forsigtig ned ad Stigen og nærmede sig til min Overraskelse min Pels, ved hvilken han gav sig til at pille. En indre Stemme tilraabte mig i dette Øjeblik: »Hvis du rører dig, slaar han dig ihjel, thi han er sikkert en Forbryder.« Han trak noget ud af Lommen paa min Pels.

Mit Mod sejrede. Jeg sprang i dybeste Negligé ud af Sengen henimod den i samme Kostume værende Fyr og raabte til ham: »Hvad bestiller De dér?«

»Det er bare min Støvleknægt og min Pibe ...« sagde han undskyldende, — »jeg har nemlig i Dresden stukket Sagerne ned i Deres Pels; jeg vilde ikke sige Dem noget . . .« Samtidig trak han den broncerede Støvleknægt, Albumet, Ølkruset og Piben ud af de vide Lommer i min Pels.

Efterat han endnu engang havde gjort en Undskyldning, klatrede han igen op i Seng. Jeg fulgte hans Exempel. Han var skamfuld, thi jeg skulde jo ubevidst have været hans Medskyldige ved denne Toldsvig, hvis det overhovedet var en saadan; men efter fem Minuters Forløb forraadte en alle Dampsignaler overdøvende Snorken, at hans Samvittighed atter var beroliget.

Da vi i Znaim sad og spiste Frokost ligeoverfor

hinanden ved vort lille Kupébord, undskyldte han sig endnu engang paa Grund af Historien med Pelsen. — »Jamen De bar Dem ogsaa meget rolig ad,« sagde han, »for ser De, hvis jeg virkelig havde været en Forbryder — og hvem indestaar Dem for, at jeg ikke er det? — hvis jeg altsaa virkelig havde været en Forbryder, saa havde jeg besvaret et Angreb fra Deres Side med at slaa Dem ihjel . . . vi er alene, nu vilde det allerede have været ude med Dem . . .«

Nu smilede jeg. Men den forrige Aften i Tusmørket var den gentagne Omtale af denne Mulighed mig ikke ganske behagelig.

»Bliver De i Wien?« spurgte han, kort før vi kom til denne By.

»Kun en Uge,« svarede jeg.

»Nej, det var da udmærket,« udbrød han, »jeg maa ogsaa om otte Dage tilbage til Berlin; saa kan vi jo igen rejse sammen . . .«

»Naturligvis —,« sagde jeg, »sig mig blot, naar De rejser; men De maa sige mig det ganske bestemt.«

»Jeg rejser Langfredag Klokken otte og femten Minuter fra Hovedbanegaarden; det giver jeg Dem mit Ord paa.«

»Godt,« sagde jeg bifaldende, saa bliver det ved den Aftale . . .«

Det gav vi hinanden Haanden paa.

Naturligvis rejste jeg to Dage senere.

God Tone.

Et Forsøg paa at udfylde nogle Huller i de forhaandenværende „Comme il faut“-Bøger.

Jeg begynder med de Forskrifter, som unge Mænd — thi kun disse behøver at bære sig fint ad — har at iagttage, naar de bliver dragne ind i selskabelige Kredse.

Forberedelser.

Før Ynglingen begiver sig i Selskab, kan det ikke skade, om han træder engang hen foran Spejlet. Særlig bør man rette sin Opmærksomhed paa Hovedet og paa Hovedhaaret, hvis man i det hele taget er i Besiddelse af noget saadant. Man maa ikke spare paa Pomaden, thi intet ser saa hæsligt ud som et stridt og forpjusket Haar. Tillader Ens Formuesomstændigheder det, putter man, før man tager afsted, et rent Lommetørklæde i Lommen. Rene Hænder er en Hovedbetingelse. Mange Mennesker har den fæle Vane, at rage sig i Ansigtet med bare Hænder, hvorved dette i Reglen bliver tilsmudset. Er man endnu ikke blevet barberet, eller er der ikke længer Tid til at faa sig et Fuldskæg, saa opsøger man en dygtig Barber og betror sig til ham. Man kan ogsaa selv besørge

det, men i saa Tilfælde maa man i Reglen vente med at gaa ud, til Blødningen er ophørt. Hansker er af største Vigtighed; man tager dem i Reglen først paa, naar man staar lige udenfor Døren, og man befrier sig strax for dem, saa snart de første Høflighedsformaliteter er overstaaede. De hyppigst brugte Farver er grønt, gult og orange. — Man bør ogsaa kaste et Blik paa sit Fodtøj. Skotøj, der er itu eller gaaet op i Sømmene, gør altid et Afbræk i en ung Mands Apparition. Derfor maa man i Forvejen opsøge en erfaren Skomager og lade ham raade Bod paa Skaden. Mindre Mangler kan man selv udbedre med en i Blæk dyppet Fjer, hvormed man bestryger Strømpen paa de Steder, hvor den kan skimtes. Dette skal unge Damer særlig lægge sig paa Sinde. Har man paa denne Maade forberedt sig, kan man trøstigt begive sig paa Vej. Da det særlig i store Byer er forbundet med en Del Vanskelighed selv at holde Hest og Vogn, saa gør man rigtigst i at leje sig en Droske til den sædvanlige Pris, for at naa til Maalet. Paa de Strøg, hvor der findes Sporvogne, benytter man denne almennyttige Institution, men vogter sig for i smudsigt Vejr at springe bagud, naar man vil hoppe af. I Tørvejr kan man bedre vove det, da man, selv om man falder, ikke risikerer saa meget derved.

Visiten.

Er man kommen til sit Bestemmellessted og staar udenfor Døren, saa kaster man et sidste Blik paa sit Ydre, ordner endnu engang sit Haar, lader Frakkeærmet endnu engang glide henover den høje Hat, smøger

de opsmøgede Benklæder ned, trækker Hanskerne paa, snor Spiderne paa Overskæget lidt i Vejret, stikker den tændte Cigar forsigtig i Lommen, rømmer sig og trækker i eller trykker paa Klokken. Man vil hyppig gøre den Erfaring, at der umiddelbart derefter høres en bjæffende Gøen, der som Regel hidrører fra en lille Hund, der springer imod os, saasnart Døren aabnes. Vilde vi nu følge vort Hjertes Tilbøjelighed og give den lille Fredsforstyrrer et velfortjent Spark, saa løb vi Fare for at fornærme Husets Frue. Man bør sagtnodig smile ad denne rasende Velkomsthilsen og kan, naar man har lukket Døren efter sig, gøre lidt Jux med Kokkepigen eller Stuepigen eller ogsaa knibe dem i Kinden; det holder de meget af. Dog maa man passe paa, at ikke Husets Frue eller Døtre faar det at se. Steder, hvor en Tjener aabner for En, afholder man sig fra alt Fjaseri. Derpaa tager man Overtøjet af og beholder ikke andet end Hatten i Haanden; kun naar Fruen indtrængende anmoder os derom, hænger vi ogsaa den fra os.

Der er vel ingen Grund til at gøre opmærksom paa, at det vilde give et daarligt Begreb om en ung Mands Aandrighed og Vid, dersom han strax vilde begynde at tale om Vejret. Er da Eders Tankeverden saa lille, I »Skabningens Herrer«? En ung Mand kan ikke indføre sig selv bedre end med en vellykket Vittighed, og Menneskene tilgiver os gerne, at vi ikke skaaner deres Mellemgulv. Skulde der i Samtalens Løb indtræde en Pavse, kan man udfylde denne ved en behændig forberedt Taskenspillerkunst, idet man f. Ex. tager en Skaal med Guld fisk ud af sin indvendige Brystlomme eller trækker Appelsiner

ud af Næsen paa Husets Døtre osv., osv., der gives jo saa mange udmærkede Bøger om »naturlig Magi«. Megen Effekt gør det af de færreste kendte Kunststykke med Cigarkasselaaget, der, naar det bliver lagt paa Randen af et Bord og dets indenfor Bordet liggende Halvdel bedækkes med en glat udbredt Avis, ikke kan slaas ned paa Gulvet, selv om man retter et energisk Næveslag derimod.

Den, der er i Besiddelse af blot nogen Taktfølelse, vil, naar der er gaaet et Par Timer, føle, at det er paa Tide at afbryde den altid noget korte »første Visit«. Man rejser sig og søger med en spægende Vending at naa Døren ud til Entréen, jo hurtigere, des bedre.

I Selskab.

Hvad der blev sagt i Kapitlet om Forberedelserne til Visiten gælder ogsaa for Selskabet. Hvad der blev sagt om Pomaden, kan her ikke gentages indtrængende nok. Den, der anser det for nødvendigt at bruge Parfume, er Moskus at tilraade. Lugten er gennemtrængende og alle Vegne meget afholdt. Er man traadt ind i Salonen, søger man ved en passende Spøg at henlede de Tilstedeværendes Opmærksomhed paa sig. Man raaber f. Ex. »Brand!«, idet man træder ind ad Døren, fingerer, at man snubler o. l. — derved har man samtidig givet sit Navn til Pris for behagelige Vittigheder. Hvad den selskabelige Underholdning angaar, er et Par Antydninger vel tilstrækkelig. Stor Effekt opnaar man altid, naar man kan tromme en Marsche med en Blyant paa en Kork-

prop, som man holder mellem Tænderne. Ved nogen Øvelse vil det lykkes enhver at fuldstændiggøre sine selskabelige Talenter. Kunststykker med Dalere eller Kort vil altid gøre deres Skyldighed, naar de da ikke er alt for bekendte; de laante Dalere maa man give Vedkommende tilbage. Fortæller man godt, bør man have en Anekdote om Bismarck eller Wrangel paa rede Haand, og ligeledes vil man overalt gøre sig meget afholdt, naar man har nogen Færdighed i at efterligne Dyrestemmer. I de Huse, hvor der findes Børn, maa man endelig »ride Ranke« med dem.

Ved Bordet.

Før man begiver sig til Bords, søger man at indsmigre sig hos den opvartende Tjener eller Stuepige, for at faa at vide, paa hvilken Side af Bordet der begyndes med de fyldte Fade. Dér sætter man sig saa hen. Man vil hurtig indse, hvilken umaadelig Fordel man har af, strengt at følge denne Anvisning.

Det er absolut upassende at lade Hønseben, Brusk o. l. blive liggende paa Tallerkenen; næsten altid tilbyder der sig en Lejlighed til ubemærket at stikke det til sig og til i Aftenens Løb at sprede det om i de forskellige Stuer. — Har man været saa uheldig at hælde fede Saucer eller lignende nedad sin Borddames Kjole, saa bør man søge at berolige Vedkommende ved hensynsfuldt at foreholde hende den Kendsgerning, at Kjolen ikke sad videre godt, at Tøjet var gaaet af Mode osv. osv. Den, der efter rigelig Nydelse af Vin plejer at blive trættekær og

rebelsk, bør tage sig iagt og give Afkald paa al videre Drikken, saasnart han begynder at se de i hans Nærhed sig befindende Genstande dobbelt. Forsonlige Karakterer er, selv naar de er ganske døddrukne, velsete, ja, endogsaa meget grinagtige Gæster. Man maa saa meget som mulig give Afkald paa Tandstikkere og ikke benytte Gaffelen istedetfor. Skulde de nye Støvler trykke En, saa søger man ubemærket at trække dem af under Bordet; den, der er vant til at benytte sig af en Støvleknægt, gør rigtigst i at være saa forsynlig at stikke saadan En til sig, naar han gaar hjemmefra.

Tror man endelig af Værtens Antydninger og Værtindens »smaa Øjne« at kunne slutte sig til, at det er paa Tide at gaa, saa anbefaler man sig med Forsikringen om, at man snart igen »vil tage sig den Frihed«. Denne Talemaade giver altid et godt Begreb om en Gæsts Belevenhed. Bliver man fulgt ned ad Trappen af en af Husets Piger, saa overtyder man sig i Forvejen om hendes Alder og indretter sin Underholdning derefter, idet man tager Hensyn til, hvormange Trapper der skal tilbagelægges. Det maa dog her bemærkes, at disse laverestaaende Væseners Indbildningskraft plejer paa et fremrykket Stadium af Aftenen at være saa livlig, at man skal undgaa enhver Spøg, der vilde kunne mistydes. Saaledes kan der ikke noksom adwares imod den yndede Skik at puste Lyset ud; hvilke Ulykker har dog ikke det havt til Følge!

Er man endelig kommen ned, saa tager man en allerede i Beredskab holdt Daler frem, der med en Elastik er befæstet til Haandleddet. Medens Pigen nu

— i Forventning om Drikkepenge — lukker Haanden, springer Daleren tilbage i vor egen Haand. Har hun lagt Mærke til Fiffet, kommer man med en eller anden Vittighed desangaaende og stikker saa af; men har hun ikke lagt Mærke dertil, saa lader man hende bare søge og gaar ganske rolig sin Vej. Har man imidlertid ikke det ovennævnte Pengestykke ved Haanden og følger Tilfældet det saaledes, at man bliver lyst ned ad Trappen sammen med flere andre, saa hvisker man til Pigen, idet man smutter ud: »Hvordan har De det?« velopdragne Personer vil altid svare: »Jo, Tak!« og de andre staar saa i den Tro, at man har givet hende noget.

*

*

*

Det er omtrent Hovedtrækkene af »god Tone« i selskabelig Omgang; for den, der først har dem inde, vil i utrolig kort Tid »ethvert Hus staa aabent«.

En Skuespiller af den gamle Skole.

I en lille By i Provinsen Sachsen lærte jeg for flere Aar siden en Original at kende, en ægte Skuespiller af den gamle Skole. Disse Veteraner fra Ludwig Devrients Tid er efterhaanden blevne lige saa sjældne i Skuespillernes store Hær som Frihedskæmperne fra 1813 og 14 i den tyske Armé.

Fellbersberger, saaledes hedder den skikkelige gamle Fyr, har rigtignok allerede for tyve Aar siden taget Afsked med Scenen, der kun kummerligt ernærede ham, og han fortjener nu sit daglige Brød som Skriver hos en Prokurator; men selv naar man den Dag idag i hans Nærværelse taler om Theatret, straa-ler hans Øjne, den sørgelige Skikkelse retter sig strunk, og hele hans Væsen synes som forvandlet ved et mystisk Trylleri.

Dette Trylleri kaldes Theaterdjævelen, og dem, den en Gang har faaet fat paa, slipper den aldrig ud af sine Klør.

For nogen Tid siden saa jeg »Røverne« paa en af Tysklands største Scener.

Til min store Forbavselse fik jeg pludselig, da jeg før Forestillingens Begyndelse mønstrede Publikum, Øje paa min gamle Ven Fellbersbergers velbekendte Træk langt henne i Parterret. Jeg forlod min Plads og ilede hen til ham. Han glædede sig hjertelig over atter at se mig og fortalte, at han ganske ufor-modet havde arvet en lille Sum Penge og var rejst herhen for at hæve den.

»Og tænk Dem nu, hvilken Sindsbevægelse jeg er i!« fortsatte han. »I de sidste tyve Aar har jeg slet ikke været i Theatret. De Herrer Kunstnere, der kom rejsende til N . . . burg, syntes jeg var for slemme; at gaa hen og se dem vilde være baade at spille sin Tid og sine Penge. Men idag har jeg dog villet unde mig selv den Fornøjelse at se »Røverne« paa denne berømte Scene. Jeg glæder mig som et Barn . . . jeg har virkelig Feber.«

Under Opførelsen sad den Gamle ubevægelig ved

Siden af mig med Øjnene ufravendt rettede mod Scenen. Ofte gled et lille Smil hen over hans høj-røde Ansigt, og undertiden nikkede han med Hovedet og mumlede nogle Ord hen for sig, som om han mindedes længst forsvundne Tider.

Ogsaa paa Vejen hen til en gemytlig Knejspe, i hvilken vi havde besluttet at fejre vort Gensyn ved en Flaske Vin, gik han stum ved Siden af mig, henskunken i sine egne Tanker.

Vi satte os i en ensom Krog i Lokalet, og jeg ventede taalmodig paa, at han vilde bryde Tavsheden, naar han havde gjort sig rede for Aftenens Indtryk. Endelig skete det ogsaa, men paa en for mig ganske uventet Maade; Fellbersberger begyndte nemlig at le højt og hjerteligt og udbrød: »Nej, kære Ven, det var dog for komisk!«

»Hvilket?« spurgte jeg forbavset.

»Disse Røvere! Ja, De maa ikke tage mig ilde op, at jeg ler deraf; men paa mig har det gjort en uimodstaaelig komisk Virkning.«

»Men hvorledes det, kjære Fellbersberger?«

»Ja, ser De, det er egentlig ikke saa let at forklare. Verden har virkelig i de sidste tyve Aar forandret sig meget, og Theatret naturligvis med den. Tænk Dem blot, at En havde tilbragt tyve Aar paa en ensom Ø og pludselig igen blev hensat midt i en moderne Verdensstad. Ser De, saaledes er det gaaet mig med Theatret. Det samlede Billede af alt det ny og overraskende, der stormede ind paa mig, har tilsidst i mine Øjne antaget et saa afgjort komisk Fysiognomi, at jeg ikke kan lade være med at le hjerteligt derover. Røverne! Det skulde altsaa

være Røverne! Ja, saa vilde jeg lige saa gerne lade mig overtale til at tro, at det gamle, svagelige, bovlamme, tandløse og surøjede Dyr, som den omrejsende Menageriejer, der nylig producerede sig paa vort Marked, udgav for en Løve, lige saa gerne, siger jeg, vilde jeg holde dette jammerlige Kreatur for at være Ørkenens Konge, som at jeg skulde anse disse Røvere for at være Schillers!

Det skulde altsaa være Røvere? Nej, det kan man ikke en Gang binde et nyfødt Barn paa Ærmet. De anstændigste Mennesker af Verden var det; skjønt nogle af dem nu og da forsøgte paa, at se lidt blodtørstige og voldsomme ud, saa kunde man dog med et halvt Øje se, at det var solide, fredelskende Filistre, der maatte gøre Vold paa sig selv, naar de skulde forstille sig.

Se blot paa denne Carl Moor! Militært kortklippet Haar, paa hvilket man strax kan se, at det er vant til at skilles helt ned i Nakken, og smaa Hænder med velplejede, en halv Tomme lange Negle og ægte Brillantringe af allermødeste Façon.

Og Kostumet! Saa udadledigt elegant, saa smagfuldt og alligevel saa beskedent, ingen skrigende Farver, ingen Overlæsselse, intet paafaldende. Man kan strax se, at denne Carl Moor er et rigtig pænt Menneske, en velopdragen vel situeret Gentleman, der bevæger sig i Residensstadens bedste Kredse og har de mest distingverede Bekendtskaber. Derfor undgaar han ogsaa paa Scenen al uanstændig Brølen og Rasen, alle kraftgeniale Udskejelser, kort sagt, alt, hvad der er stødende; og han forstaar saa diskret at foredrage de faa stærke Udtryk, der ikke er strøgne

i hans Rolle, saa man tydelig skimter, hvorledes kun den pinlige Stilling, i hvilken den ellers saa fornuftige og taktfulde unge Mand er kommen, tvungen af den overspændte Digter, kan bevæge ham til at fremkomme med saadant noget Tøjeri. Hans Miner og den Tone, hvori han taler, beder desuden tydelig nok om Undskyldning og giver den beroligende Forsikring, at han umiddelbart efter Forestillingen atter vil være den samme dannede og elegante Selskabsmand, som den fine Verden kender saa godt og skatter saa højt. Lagde De ikke Mærke til det ironiske Smil og de medlidende overlegne Blikke, som Kunstneren vexlede med nogle Parterreloger, medens han deklamerede de store Tirader, der er overlæssede med bombastiske Superlativer, som nu ikke længer imponerer et eneste Menneske? Nutildags vilde jo for Resten et eneste Kompagni Soldater fra den nærmeste Garnisonsby allerede i første Akt have gjort Ende paa hele dette uanstændige Røveruvæsen.

Og saaledes som denne Carl Moor har opfattet Sagen, saaledes har ogsaa hans Kammerater gjort det. Denne Schweizer, om hvem De fortalte mig, at han i vide Kredse var bekendt som en fortjenstfuld Forfatter og Arkæolog maatte i Betragtning af sine fornemme Forbindelser paalægge sin revolutionære Pathos en let forklarlig Tvang — medens Kosinsky der netop aftjener sin Værnepligt, i Nærværelse af saa mange militære Foresatte iblandt Publikum saa' sig nødsaget til at fremsige sin Rolle med imponerende, reglementeret Holdning og militær Korthed og Bestemthed. Den Dame, der spiller Amalia, er, efter

hvad man har fortalt mig, Grevinde og en af Hovedstadssalonernes mest distingverede Fremtoninger.

Men det kan man saamænd ogsaa mærke paa denne Amalia! Hun spiller med den hjertevindende Nedladenhed, der er særegen for fornemme Damer, som ikke et Øjeblik forglemmer sig selv, naar de engang imellem faar Lyst til at give noget Komædie tilbedste for Folket.

Jeg saa' ganske tydelig, hvorledes Carl, da han i sidste Akt stak Amalia ihjel og derpaa opfangede hende i sine Arme, med en diskret Hovedbøjning bad Fruens Mand, der sad i Prosceniumslogen, om Tilbedelse dertil, ganske paa samme Maade som han i en Balsal vilde byde Fru Grevinden Armen til en Polonaise. — Man følte virkelig, at man var kommen i godt Selskab.

Hele Stykket, denne det genialeste ungdommelige Brushoveds voldsomme, himmelstormende Frihedskomædie blev spillet i den eleganteste moderne Konversationstone, uden at Kunstnerne et Øjeblik blev upassende ophidsede!

Og De undrer Dem over, at jeg ler? Men glem dog endelig ikke, at jeg modtager disse Indtryk ganske uforberedt, og at jeg gik i Theatret iaften med helt andre Traditioner end De! I min Tid var Skuespillere — netop Skuespillere! Ja, De forstaar vel, hvad jeg mener? Gud, det skulde bare En af os have tænkt paa at holde en rigtig Tjener, som denne Franz Moor, denne Roller og denne Daniel, som vi har set iaften, eller holde Vogn som Fru Grevinden, der spillede Amalia! Og efter, hvad der fortælles mig, er hun ikke den eneste Grevinde

ved det Theater, og næsten alle hendes Kollegaer har ogsaa deres eget Køretøj.

Fru Grevinde Amalia gør sandsynligvis nu Honor i sine elegante Saloner, i hvilke et udsøgt Selskab har indfundet sig til The; Skurken Franz kører med sin Ven, Prins X, hen i Adelsklubben; Røverkaptejn Carl viser nogle faa Øjeblikke sit kedelige, fornemme Ansigt ved en Børsmatadors Soiré, og den Etaars-Frivillige Kosinsky er sammen med nogle Kammerater bedt til Thé dansant hos Regimentschefen, medens Arkæologen Schweizer og den gamle Moor i deres eget komfortable Hjem træffer et lille Selskab, der foreløbig er bleven underholdt af deres respektive Hustruer.

Ja, saaledes er Nutidens Skuespillere! — Men følg mig nu fra denne gasbelyste og velstaaende Tid en tredive, fyrretyve Aar tilbage til den af Tællelys oplyste, fattige Scene, som den lever i min Erindring. Hvad var dog ikke det for Tider! Vi spillede ogsaa Røverne — men hvordan! Direktøren, der var Bedstefader til en Kunstner, der nu ligesom alle de andre holder galloneret Tjener, spillede baade den gamle Moor og Pateren. Karl og Franz blev spillede af en og samme Mand, en genial, ægte Kunstner, der senere døde af Delirium. Roller, Bastarden Hermann og gamle Daniel blev ogsaa spillet af én Skuespiller, hvis Kone optraadte som Amalia; Ratzmanns og Schufterles Repliker havde Schweizer og Grimm overtaget, og Kosinsky spilledes af Fru Direktrisen, efterat hun først havde solgt Billetter ved Indgangen, og skønt den Stund var nær forestaaende, da hun med god Grund

turde haabe paa en glædelig Forøgelse af Familien. Sufløren, som vi naturligvis ikke havde Brug for den Aften, var Lampist og Maskinist, hvad der dog ikke hindrede ham i, bag Scenen at markere Slagtummelen, Røvernes Mordraab, Slottets Brand, Folkeopløbet og Solens Nedgang.

Se det var Stykkets Fortolkere. — Dekorationer, Kostumer og Rekvisiter vil jeg slet ikke beskrive Dem — man maa selv have set saadant noget for at kunne gøre sig et Begreb derom.

Og dog véd De, kære Ven, at jeg ikke er nogen Fantast, og at man, naar man først har hvidt Haar, tænker roligere over Sagerne — og dog siger jeg Dem, at hvis Schiller var staaet op af sin Grav og havde set vor »Røver«forestilling, vilde han være kommet op til os paa Scenen; han vilde have rystet vore Hænder og have sagt: »Jeg takker Jer, I brave Gutter! Rigtignok er I kun en fattig omrejsende Trup, men I er Skuespillere, og I har ægte, varmt Skuespillerblod i Aarerne; I tror paa mig, og det er Hovedsagen! — I spiller med Hengivelse og Begejstringens Ild og giver alt, hvad I har! Og fordi der udenfor denne Fantasiens Bræddeverden, som virkelig er hele Eders Verden, hverken gives Lykke eller Glæder for Jer, saa hænger I ved denne Verden med Liv og Sjæl, med alle de Evner og den Begejstring, I raader over. I har spillet godt, og jeg takker Jer derfor!«

Men naar den samme Schiller iaften havde set disse pæne, konverserende Salon-»Røvere«, vilde han sandsynligvis have gjort som jeg; han havde let deraf!

Ja, misforstaa mig ikke; jeg hører ikke til de gamle Mænd, som mener, at den gode, gamle Tid var den eneste rette, og som ikke har Øje for de vældige Fremskridt, der i de sidste Decennier er skete paa alle Omraader, altsaa sandsynligvis ogsaa paa Theatrets; jeg sværmer heller ikke for de omrejsende Kunstneres Pariastilling i gamle Dage. Jeg konstaterer kun, hvad jeg har set, hørt og følt: en »Røver«-forestilling som den iaften er en absolut Anakronisme, en fuldstændig Latterlighed, som kun ikke bliver udlet, fordi Kunstinstinktet er blevet tamt og de kraftige Følelser afstumpede under den moderne Kulturs alt udjævnende Indflydelse. Vi er ikke mere i Besiddelse af hin lykkelige Naivitet, der villig lod sig skuffe af Kunstneren, for desto bedre at kunne nyde Kunstværket!

Den, der nutildags paa et rørende Sted giver sig til græde i Theatret, kan være sikker paa at blive udlet: og den, der ler rigtig hjerteligt, bliver af sin Nabo betragtet med foragtelige Blikke. For et saadant Publikum kan Røverne enten slet ikke opføres eller er kun mulig i en Fremstilling som den, vi saa' iaften, og som paa mig har gjort Indtryk af at være en meget vellykket Parodi!« —

Kommentarer er som oftest kedelige. Til den gamle Skuespillers Kritik skal jeg derfor kun føje det fromme Ønske, at den hist og her maatte give Anledning til, at man tænkte lidt over det moderne Theaters Væsen og det Maal, det stiler hen imod.

Fremtidens Roman.

Professoren er en underlig En. En Aften sad han ved Siden af mig i den magelige Sofa inde i mit hyggelige Arbejdsværelse og tyggede paa sin Cigar, idet han stadig brummede hen i Vejret, medens jeg henrykt talte om en Roman, hvortil Manuskriptet, der var færdig til at gaa i Trykken, laa foran os paa Bordet.

Forfatteren, der maaske snart vil være en literær Berømt, bor for Øjeblikket ukendt ude i Forstaden paa et af de fattige Digter-Kvistværelser, fra hvilke Farten op imod Parnasset — efter hvad det synes — langt oftere lykkes end fra den luxuriøst møblerede Salon i »Gehejmeraadskvarteret«. Han havde sendt os sin Roman »til venlig Bedømmelse«. Under Indtrykket af den lige tllendebragte Gennemlæsning af Bogen og revet med af det ejendommelige Talent, som slog En imøde fra hver Side i den fængslende Roman, havde jeg talt mig i den Grad varm og begejstret, at det endelig maatte blive den kære Professor lidt for meget af det Gode.

Han sprang pludselig op, kastede Cigarstumpen ned paa Gaden gennem det aabne Vindue, lod Hænderne gaa gennem sin graa og stride Paryk og rendte op og ned ad Gulvet som en rasende Fader i et fransk Ægteskabsdrama.

Først kom der et Præludium i Form af en forbitret Brumme-Solo, og derpaa brød Uvejret løs: »Jeg kan ikke forstaa Jer — jeg har dog ogsaa læst det Tøjeri, men Fanden skal tage mig, om jeg forstaa

Jeres dithyrambiske Enthusiame.« — Efter en Brumme-Solo-Overgang fra Furioso til Moderato vedblev han: »Maaske er det min Fejl. Jeg er bleven for gammel. Jeg har ikke mere Taalmodighed til, gennem alle disse Roman-Lapperier og Kruseduller at læse mig til Sagens Kernepunkt. Det gør mig nervøs, stadig at høre den samme Melodi varieret i det uendelige. Skal jeg f. Ex., naar jeg her faar Øje paa Ordet »Nattergal«, skal jeg saa virkelig læse de næste fem Linier? Véd jeg ikke ganske bestemt, at Forfatteren vil fortælle mig om, »hvorledes Nattergalen fra det dunkle Løvhang fløjter sine melankolske Sange ud i den lumre Sommernat«?

»Eller har I maaske nogensinde hørt en Roman-forfatter berette andet om en Nattergal? Eller noget andet om »Faarekyllingen«, end at den »piber i Græsset«? Eller noget andet om »de sidste Solstraaler«, end at »Bjærgets Toppe rødmede i Purpurglans ved deres Afskedslys«? Eller noget andet om »Kilden«, end at den »krystalklar hopper pludrende ned til Dalen mellem Blomster og kæmpestore Trær og over mosgroede Sten«? Er da ikke de rene, bare Ord: »Nattergal«, »Kilde«, Faarekylling« o. s. v. mer end tilstrækkelige til at vække hele den Række af Forestillinger hos mig, om hvilke Forfatteren udbreder sig paa hele tre Tryksider?

»Her har han paa omtrent et halvt Ark beskrevet Slottet Rauheneck — som Pokker takker ham for! — En lille, fint tegnet Orienteringsplan vilde i et Øjeblik have gjort mig det Hele ti Gange tydeligere! Og hvem kan efter dette Signalement af Heltinden danne sig et Billede af den unge Dame, omendskønt

den højst poetiske Beskrivelse af hendes blonde Haar, blaa Øjne og andre Yndigheder fylder to Sider? Havde der bare været klistret et tarveligt Fotografi ind i Bogen, saa havde jeg strax vidst, hvordan hun saa' ud!«

»Jamen, kæreste Hr. Professor,« svarede jeg smilende, »paa den Maade skulde Romaner og Noveller skrives i Telegramstil!«

»Ja, netop; og det er der virkelig meget mere Mening i, end det ved det første Blik synes. Forfatteren skulde kun give Indholdet i tørre Slagord og knappe, lakoniske Sætninger; — Læserens Fantasi vilde saa have det videste Spillerum; han maatte selv finde paa Overgangene, selv sætte Farve paa indenfor de skarpe Konturer, og det maatte være en ren Følelæssag selv at lægge den fornødne Pathos ind i Bogens forskellige Partier. Læseren vilde da lægge sin egen Individualitet ind i det fremmede Stof — som kun bliver anslaaet for ham i løsrevne Akkorder — og han blev selv til skabende Digter indenfor den givne Ramme! Er det ikke et ganske interessant Perspektiv? Vilde det ikke lønne sig at slaa ind paa saadanne nye Stier i »Digterskoven«? Og tro ikke, at Digteren og hans Kunst vilde tabe derved i Betydning. Thi Digteren maatte presse ind i ét eneste Ord, hvad han tidligere selvbehagelig havde kunnet spinde ud i endeløse Tirader; han maatte med et faasidigt Indhold virke ligesaa stærkt paa Læserens Hjerne og Hjerte som før med mange Bind; og han maatte forstaa at sætte sine Slagord paa rette Plads, saa at de — ligesom Grænsestenene, der betegner Vejen — tvang Læseren til nøjagtig at vandre ad de Veje og forviklede Stier

i Fantasiens Verden, der var Digteren tjenligst. Ved Hjælp af de fattigste Midler maatte han yde det Højeste: ligesom stammende, i løsrevne Ord, maatte han som den veltalende Rhapsode bevæge Hjertet og opflamme Aanden. Det vilde i Sandhed være en Opgave, en Digter værdig!«

»Det kom da an paa et Forsøg!« udbrød jeg.

»Ja, og det skal I faa — af mig gamle, visne Karl! Et saadant Forsøg vil jeg forelægge Jer, om det saa kun skulde ske, for at vænne Jer af med dette hovmodige, vigtige Smil. Jeg vil fortælle Jer en Historie, i henkastede simple Ordbrøkker og knudrede Sætningsfragmenter, uden filosofisk og psykologisk Problemvrøvl, uden raffinerede Kærlighedsscener og yppigt Ordmaleri, uden Vittighedsfyrværkeri og Nattergalefløjten — en Historie paa tre Sider, saa Jeres Sjæl — — naa, ja, I faar at se!«

Og dermed stormede han ud af Døren. Nogle Dage senere fik jeg Manuskriptet, som jeg herved forelægger den ærede Læser uforandret; han maa saa selv dømme om, hvormeget Professoren har holdt af, hvad han lovede.

Paul Dürning. — Billedhugger. — Fire og tyve Aar gammel. — Studierejse til Italien. — Jernbaneulykke ved en lille svabisk By. — Paul brækker et Arm og et Ben, — indre Beskadigelse. — Først Hospital, — senere Privatpleje. — Enke og Datter. — Gode Mennesker, — daarlige Omstændigheder. — Langvarig Rekonvalescens. — Stor Svaghed og Trang til Hjælp. — Kærlig Pleje. — Paul ikke kendt nogen

Moder. — Første huslige Samliv med Kvinder. — Faar Sygdommen kær for Plejens Skyld. — Langsom Helbredelse. — Fysisk Svaghed. — Ro. — Afsondring fra Verden. — Sjælens Mollstemning. — Daglig Omgang med Datteren. — Blidt, uskyldigt Barn. — Sympathisk Væsen, — dertil Taknemlighed, — vænner sig til Omgangen, — en snarlig Helbreds Foraarsstemninger, — letforstaaelig Selvbedrag, — han tror, at han elsker hende. — Stille Forlovelse. — Lykkelige Timer. — —

Fuldstændig Helbredelse. — Et halvt Aars Adskillelse. — Forberedelser til Bryllup. — Tilbagevenden til Verdenen. — Storstadsomgivelser og Storstadsforhold. — Lidt efter lidt Opvaagnen som af en tung Drøm. — Sammenligninger anstilles. — Fuldstændig Nøgternhed. — Forfærdelige Tømmermænd. — Minder om det givne Ord gennem daglige Breve. — Umuligt at skuffe en saadan Tiltro. — At bryde sit Ord vilde være æreløst. — Intet Liv uden Ære. — Ingen Udvej. — Rask Beslutning. — Bryllup. —

Resignation: »Jeg kunde ikke ikke handle anderledes, thi jeg elsker hende for meget til at kunne sige hende, at jeg ikke elsker hende.«

Efter Bryllupet. — Voxende Følelse af Ulykke. — At styrte sig ind i Arbejde — forgæves! — at gaa uvirksom om — forgæves! — Pligtens Kultus — forgæves! — at gaa paa Rejser — alene; — med hende, — tage sig det let — tage sig det nær — alt forgæves! — Løgner! — — — Den daglig fornyede, voxende Løgn sønderriver hans Indre. — Og hun er saa god! — Idealet af en Kvinde. — Søvnløse Nætter. — Grusomme Minder om hendes Helgen-

sind. — Raseri. — Hans Fingre trækker sig krampagtig sammen. — Vil kvæle hende. — »Som hun ligger dér!« — Maanebelysning. — Fromt Barneansigt. — Hun smiler. — Hvisker i Søvn hans Navn. — »Med hvert Pulsslag har hun i de sidste Aar været min. — Hvad har hun ikke været for mig? — Samaritanerinde. — Veninde. — Søster. — Elskede. — Brud. — Discipel. — Hustru. — Endelig Slavinde. — Ubetinget mit Kreatur, som kun kan aande i den samme Luft som jeg. — Dernæst mit Barns Moder — nej, nej! Jeg elsker hende for meget til at sige hende, at jeg ikke elsker hende!« —

Løgneren varer ved. — Forberedelser til at modtage det ventede Barn. — Hun taler stadig kun om Barnet. — Den unge Kvinde fremstammer rødmende som en ung Pige Ord om sin Moderlykke! — Hvad er det for Toner! — Sanseforvirrende Musik. — Hemmelighedsfuld-lykkelig Hvisken — som et Ekko fra den skabende Naturs skjulteste Værksted. — Helvedskvaler for ham! — Han aner Saligheden — tør ikke føle den. — Men lyve maa han. — Hundrede Gange. — Utallige Gange. — Dag og Nat — hvert Minut. Hun er lykkelig. — Tusinde Fantasibilleder om hendes lille Afgud. — Dreng eller Pige? — Blond eller sort? — Han maa smile med sønderrevent Hjærte. — Vildt Had mod det uskyldige Barn; — Grunde til hans Martyrium.

Sex Uger før Nedkomsten. — Hans Kones Søsters Ankomst. — Julia. — Guvernante i England. — Vil tilbringe en to Maaneders Ferie i det fædrene Hus. — Ung, smuk, livlig. — Strengt Arbejde har gjort hende til en Karakter. — Stærk og modig paa Grund

af tidlig Selvstændighed. — En med Frihedsluft forfriskende Hvirvelvind i Filisteriets lumre Atmosfære. — Paul føler sig mægtig tiltrukket. — Ærlig, haard Kamp. — Forgæves. — Den første Kærligheds elementære Magt. — Han elsker Julie. — Begge Søstre ser hinanden hver Time paa Dagen. — Den ene tjener den anden til Folie. — Lyve og hykle. — Spille Komedie for begge. — Tillige sarte Hensyn til sin Hustrus Tilstand. — Hendes melankolske Anelser om Død fylder ham — imod hans højtstejlende Vilje — med sitrende forhaabningsfuld Glæde. — Eneste Redning ud af dette Fængsel. — Et forfærdeligt Natstykke i en martret Menneskesjæl. — — —

Endelig fødes et dødt Barn. — Tre Dages Kvaler. — En Helgeninde lider saaledes med Smil i Øjet. — Stadig holder hun ivrig fast paa hans Haand. — Stumt og højt altid kun ét Spørgsmaal paa de af Smerte fortrukne Læber: »Elsker du mig?« — Han lyver stadig: »Ja!« — I Angst og Skræk — »ja!« — Endelig i fysisk Væmmelse for Sygdommen — »ja!« — Efter frygtelige Smerter det sidste Suk: »Græd ikke, klag ikke — jeg lider og dør gerne, thi jeg har været lykkelig, — du har jo elsket mig, ikke sandt?« — »Ja! Ja!« — Lykkeligt Smil. — Død. — Han elskede hende for meget til at kunne sige hende, at han ikke elskede hende. —

Et Aar senere. — Windsorparken. — Paa en Stenbænk under mægtige Ege. — Paul og Julia. — Han befrier sin Samvittighed fra dens Byrde. — Han siger hende alt. — »Grusom Sandhed vilde have været min Pligt, — fordi jeg elskede hende, vilde jeg være bleven nødt til at sige hende, at jeg ikke elskede

hende!« — Vil fortvivle. — Hendes ærlige, sunde Natur træffer det rette. — Gribende begge hans Hænder: »Stakkels Ven! — Det var en Vildfarelse — ingen Forbrydelse — du har bødet svært nok derfor, — Dermed Basta! — De Døde giver vi vort Hjertes Taarer — de Levende, hvad der med Rette tilkommer dem! — Jeg elsker dig saa usigelig meget, til at jeg ikke skulde sige dig, at jeg elsker dig! — — —«

Saavidt Professorens Manuskript. Jeg maa oprigtig tilstaa, at jeg endnu aldrig har læst en tre Binds Roman saa hurtig som denne.

Sultekunstner-Dilettanten Hugo Pinnes otte Timers Faste.

Fasten paabegyndtes med et Maaltid, som i det Væsentlige bestod af ganske borgerlige Retter, idet der toges Hensyn til Sultekunstnerens Forkærlighed for Rødkaal, som han helst nyder i Forening med Medisterpølse. Hr. Pinne gav ved denne Lejlighed interessante Oplysninger angaaende sit Levnetsløb: han blev af sine Forældre bestemt til at være Købmand, men han fulgte sin egen personlige Tilbøjelighed og slog hurtig ind paa en anden Karriere; han blev nemlig Rentier. Han fortalte om nogle forbausende Sulteexperimenter, som han selv, altid ufrivillig, havde

gennemgaaet paa Maskerader, paa Kongresser, paa Jernbanestationer o. s. v. I den muntreste Stemning og under Spøg og Skemt erklærede han sig præcis Klokken elleve beredt til at begynde paa Fasten. Kun erklærede han, at han ikke kunde give Afkald paa en middelstor, mørk Flaske, og da den kontrollerende Komité havde overtydet sig om, at det deri værende Fluidum — Lacrimae Gilka — ikke indeholdt nærende Substanser, blev dette ham tilladt.

Ved Maalingen viste det sig, at det kraftige Menneskes Livvidde var 152 Centimeter; hans Udseende var blomstrende. I de første Timer hengav den udmærkede Dilettant sig til en forfriskende Søvn, der lod til at være ledsaget af muntre Drømme. Klokken halv tre vaagnede han og gabede — den hurtig anstillede Maaling udviste sex Centimeters Mund-aabning. Snart derefter begyndte han uopfordret paa at forsyne sine Fotografier med Underskrift, og ligeledes skrev han en Del Autografer.

Han røg, og nu og da tog han sig en Slurk af Flasken, hvad der lod til at styrke ham. Efter Klokken fire kom der en vis Uro over ham, da han paa denne Tid er vant til at nyde sin Kaffe og læse Intelligensbladet. Han lagde sig igen paa Sofaen, der ligesom den af den berømte italienske Fastearartist og Hans Højhed Khedivens Hofultekunstner Merlatti benyttede Sofa, efter udtrykkelig Ordre var bleven betrukket med grønt; han sagde kun lidt, og det lidt, han sagde, var ikke af nogen Betydning. Resultatet af Maalingen var, at han var svunden en Centimeter; hans Buxespænde maatte derfor spændes ind. Noget Krafttab var ikke at bemærke, derimod beklagede han sig over

sine Ligtorne, som smertede ham meget, naar man traadte ham paa dem. Da Hr. Pinne kort før Klokken sex gjorde et Forsøg paa i al Hemmelighed at bide sine Negle, maatte Kontrollkomitéen skride ind derimod; der var truffet alle de nødvendige Forholdsregler for at bringe den viljestærke Mand Hjælp, hvis der skulde indtræde alvorlig Fare for hans Liv; i saa Tilfælde vilde man hælde noget Gaaseragout i ham.

Klokken sex kunde man tydelig høre en Larm i hans Mave, der lød som et Stillads, der styrter sammen langt borte, hans Ansigtsudtryk antog en lidende Karakter, og hans Ytringer forraadte, at hans Dømmekraft var svækket; han talte med Begejstring og Rørelse om Udstillingsobelisker, som han ønskede at se opstillede udenfor »Kranzler«, fordi han plejer at tilbringe hele Eftermiddage dér ved sin lille Kop Kaffe. Komitéen mente ikke, at det ubøjelige Menneske vilde kunne leve hele to Timer endnu uden at tage Næring til sig. Maalingerne blev fortsatte. Nedtrykkende var det for ham, at Dameverdenen ikke havde vist nogen Interesse for hans Person, og at han ikke havde faaet en eneste Billet-doux med et eller andet smigrende Tilbud, hvad der er saa meget mere ubegribelig, som Hr. Pinne — i Modsætning til Merlatti, der ogsaa sulter i Privatlivet — er et godt Parti og fuldt ud vilde have kunnet retfærdiggjort sine Beundrerinders Tillid.

Endelig nærmede vi os Enden. Hr. Pinne kæmpede en svær Kamp med sin veludviklede Selvopholdelsesdrift, han tyggede paa Sofaen, og med et sværmerisk Udtryk mumlede han sine Yndlingsretter hen for sig; Kontrollkomitéen mente ikke at turde ind-

vende noget herimod. — Klokken slog syv! Med den sidste Opbydelse af sine svundne Kræfter rejste Hr. Hugo Pinne sig og udbød jovialt: »Saa, nu er jeg sgu ked af den Forestilling!« Han blev omringet, lykønsket, maalt og pr. Droske transporteret til Stüddemanns Restauration, hvor der allerede var truffet Forberedelser til en Banket. Naturligvis iagttog han de sædvanlige Forsigtighedsregler. Først efterat han havde nydt en Tallerken sauce piquante, gav han sig i Lag med Hummer, Bederyg og Limburgerost. Efterat Halsen var bleven knækket paa nogle Veuve Cliquot rejste Aftenens Helt sig for at udbringe Pressens Skaal.

Siden den Dag er Hr. Pinne bleven bestormet med de mest fristende Tilbud og Anmodninger om at give Sulteforestillinger; særlig originalt er et Tilbud fra en berømt Athlet, der gerne vilde producere sig sammen med ham og vil paatage sig at lade ham sulte sig ihjel, medens han holder ham i stiv Arm.

Ogsaa et Kærlighedsdrama.

»Werther«s Tid er forbi. I Statistiken rangerer Selvmordere af ulykkelig Kærlighed langt bagefter dem, der er utilfreds med Verden, dem, som tror ikke at kunne udholde Tilværelsen under de dem beskaarne materielle daarlige Vilkaar, og baade Laster og miserable Formuesomstændigheder kræver langt talrigere frivillige Dødens Kandidater end forelskede Gemytters Nød og

Trængsel, og af de 111,000 Mennesker, som i de fem Aar fra 1877 til 1881 frivillig have væltet Livets Byrde af sig i Europas tyve Lande, falder kun tre Procent paa den saakaldte ulykkelige Kærlighed. Endogsaa »Dobbetselv-mord« af Forelskede er mere og mere gaaet af Mode. Det lader til, at den Tilfredsstillelse »idetmindste at være forenede i Døden« har tabt meget af den poetiske Tilløkkelse, som den har udøvet paa sygeligt ophidsede Gemytter. Man kan virkelig her tale om en Modesag, thi det har vist sig, at saadanne Tilfælde gentager sig i temmelig hurtig og ingenlunde rent tilfældig Rækkefølge, naar først Begyndelsen er gjort. I alle de Tilfælde, som i de sidste Aar er komne til Offentlighedens Kundskab, har den forladte Elskede hævnnet sig ved en »Rædsels-gærning«, som hun udøver mod sig selv eller mod den Troløse. Ganske tilfældig er jeg bleven indviet i en Hændelse, der staar i et vist — om ogsaa kun parodisk Forhold til disse Kærlighedsdramaer, saa at en dramatisk Forfatter ligefrem maa føle sig fristet til at benytte Stoffet. Det vilde maaske kun blive bebrejdet ham, at det hele var noget »usandsynligt«, hvilken mulige Bebrejdelse jeg imidlertid vil protestere imod, thi jeg indestaar for Historiens Paalidelighed og forsikrer Læseren om, at jeg staar de i den optrædende Personer meget nær.

Rudolf, Helten i dette »Drama«, havde levet flere Aar i Paris, »levet« i dette Ords videste Betydning, og da han, som Følge af sin Faders Hjemkaldelsesordre, vendte tilbage til Berlin, fandt han, at hans Fædrene-stads Kvinder i mange Henseender ikke kunde taale Sammenligning med Pariserinderne; maaske havde

hans Hjerter ogsaa nogen Indflydelse paa denne Dom, thi i Paris havde han taget Afsked med en ung Pige, der tilvisse havde stillet Pariserinderne i det bedste Lys for ham.

Pigebarnet havde indgydt ham en Lidenskab, der nu først rigtig slog ud i lys Lue, efterat han ved Rhinen og mange, mange Miles Afstand var skilt fra den lille Margot. Han skammede sig næsten selv over de Kvaler, han led, en Forelskets Kvaler, og for éngang for alle at blive dem kvit, skrev han til den forladte Lille, at hun skulde komme til Berlin, idet han samtidig forsikrede hende om, at han vilde gøre, hvad der stod i hans Magt, for at hun skulde faa en god Forretning dér -- hun fabrikerede nemlig udmærket smukke Blomster.

Margot vidste, at hun kunde stole paa hans Ord, og otte Dage efter at hun havde modtaget Brevet, fik Rudolf et Telegram, der meldte ham, hvad Tid den lille Margot vilde komme. Hun var just ikke en af den Slags Skønheder, der strax indbyder til Beundring, men hun var en Type paa en elegant Pariserinde. Et pikant, ungdommelig frisk Ansigt, en udadledelig Teint og en Maade at klæde sig paa, som er meget sjelden, det var hendes ydre Fortrin, for slet ikke at tale om hendes sprudlende Humør og Vid. »Han har forskrevet hende direkte fra Paris!« mente hans Bekendte, saaledes som man i Almindelighed taler om Hansker og den Slags Ting.

De levede ikke saa ugenert, som de havde levet i Paris i Rue Turbigo, men Rudolf var meget tilfreds. Da indtraadte der en uventet Begivenhed. Efter sin Faders Ønske stod Rudolf i Begreb med at indgaa

en Forbindelse med en ung Pige af en af de bedste Familier i Berlin, og derfor maatte han naturligvis først og fremmest tænke paa at blive af med den lille Margot.

Saa lemfældig som mulig meddelte han hende sin Beslutning om at ville løse Forholdet; han gjorde det skriftligt, thi det er nemlig det bekvemteste, naar der er Tale om et saa pinligt Anliggende. Det var ham imod at tilstaa Margot den virkelige Grund: sin forestaaende Forlovelse — hellere vilde han lyve, og han skrev derfor:

»... Jeg har engang elsket Dem, da De endnu boede i Rue Turbigo, og jeg troede endnu, at jeg elskede Dem, da jeg foreslog Dem at komme til Berlin; — men jeg kan ikke gøre for, hvad der foregaar i mit Hjerte. Jeg kan ikke mere elske Dem, jeg føler, at det er forbi imellem os ...«

Først fire og tyve Timer efter svarede Margot, idet hun bad Rudolf om at komme til heude paa en bestemt Tid. Denne korte og tørre Opfordring gjorde et uhyggeligt Indtryk paa ham; han bad sin intimeste Ven om at ledsage sig og vente udenfor Huset. Margot beboede nogle Værelser i Stueetagen. Trods gentagen Ringen var der ingen, der lukkede op. Rudolf tog Nøglen til Margots Entrédør op af sin Lomme. »Hun er endnu ikke kommen hjem; saa vil jeg vente,« sagde han til sig selv; men hans Haand rystede, da han drejede Nøglen om i Laasen, »for sidste Gang!« I Dagligstuen, hvor han ellers blev modtaget, fandt han paa Bordet kun en Seddel med de Ord: »Kære Rudolf! Jeg har elsket Dem for meget, til at jeg kan

overleve dette; naar De læser disse Linier, ligger Deres Margot og kæmper med Døden.»

Rudolf sank om paa en Stol. Denne Meddelelse rystede ham dybt, særlig fordi hun ikke underrettede ham om, hvad der var sket — fordi det Forfærdelige netop maatte gaa for sig i dette Øjeblik.

»Margot,« stønnede han, »det kære Væsen, den muntre Margot, og jeg, som troede, at hun holdt saa fast ved Livet!«

Han støttede sit Hoved i Hænderne og stirrede paa Sedlen med det skrækkelige Budskab. Hans Fantasi fløj fra Rue Turbigo, hvor han havde lært den henrivende Margot at kende, til Spree'en, op af hvis Vande man trak et stivt, ham velbekendt Kvindeligt...

Pludselig opskræmmedes han ved en knirkende Lyd, Dørene paa et højt Spejlskab blev aabnede, og Margot traadte ud, alvorlig og bleg; hun havde aabenbart pudret sig.

»Rudolf,« — sagde hun, »jeg har iagttaget Dem gennem Nøglehullet, De elsker mig stadig — sig »ja«, og jeg kaster dette bort!« I det samme aabnede hun sin lille Haand en Smule, saa at man kunde se et hvidt Papirskræmmerhus, saaledes som man faar dem paa Apothekerne. »Vend tilbage til mig, Rudolf...«

Den Tiltalte var saa overrasket, at han først maatte samle sig lidt. »Jeg kan ikke!« sagde han endelig meget bestemt — »men jeg bønfaller Dem, Margot, om at afstaa fra deres skrækkelige Forehavende!«

Henne fra et lille Bord hentede Margot et Vandglas og stillede det foran sig.

Rudolf søgte at faa fat i den Haand, der holdt

det forfærdelige Pulver, men Pigen var behændig som et Egern, hun undgik ham stadig, i sin Angst ilede han hen til det aabne Vindu, for at kalde paa sin Ven, der patrouillerede op og ned foran Huset. I næste Minut stod denne foran det ophidsede Par.

»Hjælp mig med at forhindre denne Ulykkelige i at begaa en fortvivlet Gerning; hun vil ikke leve længer uden mig . . . hun vil tage Gift!«

Vennen greb den lille Haand, — den gjorde nu kun ringe Modstand —, han rev det sammenknugede Papir fra hende og kastede det hen i et Hjørne af Stuen. I samme Øjeblik følte han sig omslynget af to bløde Arme: »Min Redningsmand, hvorledes skal jeg takke dem!« hulkede Margot.

Vennen vidste ikke, hvorledes det var fat med ham; men denne Omfavnelse var langt fra ubehagelig . . . »Min Frøken« — stammede han — »De maa være rolig!« . . .

»Kald mig Margot. Rudolf, hvad hedder Deres Ven?«

»Albert!«

»Kald mig Margot, Monsieur Albert — jeg skylder Dem mit Liv . . . Alt, alt . . . kys mig, Monsieur Albert, De har skænket mig Livet.«

Monsieur Albert gjorde, hvad der blev ham befalet. Margot lod visselig til at leve op paany, hendes Kinder straaledede atter af Sundhed og Ungdom; derimod var der bleven siddende nogle underlig hvide, Pletter paa Alberts sorte Frakke.

Rudolf vendte sig bort som En, der ikke havde noget at sige her, medens Albert gav hende et Kys og ét til.

»Saa smuk, saa ung,« sagde han, »og saa tænke paa at dø!«

»Jeg kan ikke leve uden Kærlighed,« hviskede Margot, »og da han har forladt mig —«

Rudolf stod endnu med bortvendt Ansigt; efter en Pause paa fem Minuter hørte han, at Albert sagde til ham: »Men det var heller ikke pænt af dig! . . .«

Derpaa gjorde han sig færdig til at gaa: »Margot, jeg har ordnet alt, hvad der var at ordne, lov mig nu kun éngang for alle at opgive saadan nogle gale Streger!«

»Det garanterer jeg for!« sagde Albert med et betydningsfuldt Blik paa Margot; derpaa rejste han sig og greb sin Hat.

»Ja, naar Monsieur Albert siger det . . .,« tilføjede Margot, idet hun gengældte ham hans Blik.

De to Herrer anbefalede sig — hver paa sin Maade. Rudolf havde ubemærket taget Pulveret op stukket det til sig — af bare Forsigtighed. Nu, da Døren havde lukket sig efter dem, saa' han lidt nøjere paa det; han smilede, thi udenpaa stod der trykt: »Tvekulsurt Natron«.

»Hvad staar der?« spurgte Albert nysgerrig.

»Cyankalium!« svarede Rudolf mørk.

Paa Trappen gav han sin Ven en Nøgle, som denne med et stolt Smil stak til sig.

Jubilæet

i Anledning af de tusind Stokkeslag.

I Eftersommeren 1868 blev jeg kommanderet ombord paa hans Majestæts svømmende Batteri »Vulkanen«. Dette Panserskib, uden Køl og Ror, hvis Master ikke bar Ræer og kun blev benyttede som Flag og Signalstænger eller til at binde Tøjsnore paa, og hvis Skorsten ikke stod i Forbindelse med nogen Dampmaskine, men kun var bestemt til at opfange Røgen fra en fredelig Køkkenild — dette meget haanede Panserfartøj laa som Vagtskib i Polas Havn i Istrien og var forbundet med Land ved mægtige Kæder og armtykke Tove og vilde vistnok med sine tyve Kruppske otte og fyrretyvepundige Bagladere kunde have tiltordnet en fjendtlig Flaade, som havde forsøgt at tiltvinge sig Adgang til denne Østrigs største Krigshavn, et energisk »Holdt«.

Disse Kæder og Tove hindrede imidlertid ikke »Vulkanen« i, i en stormfuld Septembernat at rive sig løs fra Molo San Pietro og drive ud i det adriatiske Hav, jaget af en rasende Boravind.

Denne ubehagelige Situation underrettedes jeg først om ved de Nødskud, som »Vulkanen« affyrede, og som sandsynligvis allerede forlængst havde allarmeret Arsenallet i Pola, da det endelig lykkedes dem at forstyrre min fredelige Slummer og faa mig til at springe ud af Køjen og ile op paa Dækket. Da jeg var kommen derop, saa' jeg, at vore Raketsignaler allerede blev besvarede med Signalblus fra Havnearsenallet, og efter en Times Forløb, en Time, der visse lig ikke var videre

behagelig for os, viste ogsaa Avisodamperen »Pilen« sig, tog os paa Slæbetov og førte os ved Morgengry igen tilbage til Pola. Det følger af sig selv, at vi blev dygtig udlete paa Grund af den dristige Søfart og den udstaaede Nød og Fare.

Da jeg første Gang betraadte »Vulkanen« for at melde mig hos Chefen, blev der just fuldbyrdet en Exekution, som jeg aldrig har kunnet se paa uden at blive baade moralsk og fysisk ubehagelig berørt deraf. Der var nemlig en Matros, som fik fem og tyve Stokkeprygl. Delinkventen hed Marco Michailovic og var den største Slubbert og mest berygtede Døgenigt, men tillige en af de bedste Matroser i den østrigske Marine paa den Tid.

De dumdristige Streger, som han efterhaanden havde begaaet i sin otteaarige Tjenestetid, havde dog til Trods for deres Mangeartethed alle det samme Fysiognomi, hvis mest iøjnefaldende Træk var trodsig Bevidsthed om sin egen Kraft, uforfærdet Dristighed, Mangel paa Sans for Subordination, underlige Begreber om Mit og Dit og en vis Humor, saa at der altid var et eller andet ved hans »Misgerninger«, som man maatte le af, hvor vred man saa endogsaa var.

Om hans Navn havde der efterhaanden dannet sig en formelig Sagnkreds af sande og opdigtede Historier, der i Fritiden og paa kedelige Nattevagter afgav et yndet og uudtømmelig Stof til Underholdning for Matroserne. Marco Michailovic var paa en vis Maade en romantisk Helt — omtrent som Rinaldo Rinaldini.

I det foreliggende Tilfælde fik han sine fem og tyve Stokkeprygl for en ganske original Gavtyvestreg.

Kystbatteriet »Navarolla« modtog fra »Vulkanen« en Nattevagt, bestaaende af tre Mand og en Under-officer, som tog afsted Klokken otte om Aftenen og kom igen Klokken otte om Morgenen. Batteriet var armeret med fire Stykker La-Hitte-Skyts. En mørk Nat gik en af vore Officerer fra Byen forbi »Navarolla«, for at begive sig ombord, da han pludselig traf paa en Mand, der med Foden trillede en tung Genstand frem foran sig. Officeren holdt fast paa Fyren, og det viste sig, at Michailovic, medens han stod paa Post, havde løftet en sex Centner tung Broncekanon ud af Lavetten og netop var i Bregreb med at transportere den ned til Stranden, for dér at sælge den til en Gavtyv, som han kendte. Da Løjtnanten raabte ham an og pegede paa det paa Jorden liggende Stykke Skyts med det Spørgsmaal, hvad han bestilte dér, svarede Michailovic med sin sædvanlige Aandsnærværelse:

»Jeg vilde kun exercere lidt med Kanonen, Hr. Løjtnant!«

For denne Genistreg fik han de omtalte fem og tyve Hug, som han forøvrigt tog imod med flegmatisk Ro. »Hvad der foregaar bag min Ryg, kommer ikke mig ved,« plejede han at sige, naar der blev talt om det forbausende Antal Stokkeprygl, som han havde faaet i sin Tjenestetid.

Endnu samme Aften, omtrent en Time efter at jeg var kommen ombord, meldte Michailovic sig hos mig og tilbød mig sin udmærkede Tjeneste som »Pudser«. Jeg havde naturligvis kun ringe Tiltro til Fyren, men da han ganske alvorlig gav mig sit »Æresord« paa, at han aldrig vilde bestjæle mig, og at han

skulde holde mine Sager udadledelig rene og blanke, og gjort mig opmærksom paa, at han var mig ganske særlig hengiven, besluttede jeg mig til at vove Forsøget.

Jeg har aldrig angret det. Michailovic var mig saa tro som en Hund, og da jeg engang i et Anfald af Hidsighed slog ham i Ansigtet, blinkede han ikke engang med Øjnene, skønt han i Betragtning af sin herkuliske Kraft maatte være sikker paa at kunne give mig en dygtig Næsestyver. Han børstede og pudsede aldrig selv mit Tøj, men han sørgede ængstelig for, at andre, som han tvang dertil ved Prygl og Trusler, betjente mig paa det bedste og holdt min Uniform og mine Vaaben i reglementeret Stand. Han sørgede ogsaa for, at der kom Penge i min Pung; i dette Øjemed gjorde han ganske ugenert og uden først at spørge mig de mest uforskammede Aagerlaan paa mit Navn, hvorved han snød mig for en vis beskeden Procent, hvad der iøvrigt følger af sig selv.

Ogsaa mine Cigarer betragtede han som Fællesejendom, hvad der dog ikke hindrede ham i, højst indigneret og opbragt at gennemprygle en anden Matros, der havde kapret en af mine Cigarer, og som han havde grebet paa fersk Gerning; sans façon kastede han ham gennem en Stykport ud i Havet, og derpaa forsikrede han mig om, at »denne Søn af en Hund, som den hellige, allerseligste Madonna nok vilde forbande og fordømme, vilde blive knust og malet smaat af Satan i Helvede, medens han dog selv i Forvejen vilde gøre sig den Fornøjelse at hugge den højre Haand af denne Morder og Tyv, der havde

bestjaalet hans Signor Conti saa afskyelig («Hr. Greve» var den mindste Titel, han gav mig).

Michailovic har ved sin Fiffighed og Frækhed sparet mig for mange tjenstlige Ubehageligheder, som jeg i ungdommelig Letsindighed og Overmod vilde have kunnet paadrage mig ved alle Slags Pligtfor-sømmelser. Naar jeg manglede ved »Aftenopraabningen«, raabte han »her« i mit Sted og arrangerede min Sæk til mine Klæder, Hovedpuden og det uldne Tæppe saa behændigt i Køjen, at den inspicerende Officer blev skuffet og troede, at jeg laa rolig og sov, medens jeg i lystigt Selskab gjorde en Udflugt til den imposante romerske Arena i Nærheden af Pola. Naar jeg saa kom ombord sent om Natten, klatrede jeg, for at ingen skulde lægge Mærke til mig, op ad Kættingerne og gennem Klydset ind i Skibets Indre og lydløst op i min Køje.

Engang var jeg lige ved at blive opdaget ved en saadan Hjemkomst, thi Jollen, der lydløst havde roet mig helt hen til Skibet, løb imod Kættingerne, i det Øjeblik jeg forlod den, saa at Skildvagten oppe paa Kommandobroen blev opmærksom paa den, raabte den an og opfordrede den til at lægge til paa Bagbordssiden; i dette kritiske Moment opstod der en vældig Larm paa Skibets Styrbordsside. Et Skrig og et tungt Fald i Vandet fik Skildvagten til at løbe over paa den anden Side og raabe »Mand overbord!« Nu blev der livligt paa Skibet. Alle løb til Styrbordsstykportene for at se efter, hvem der var faldet i Vandet. Man raabte og skreg i Munden paa hinanden, Falderebet blev firet ned og en Redningsbøje kastet ud. Imidlertid havde min Baad faaet Tid til

med hurtige Aaretag at forsvinde i Nattens Mørke, og nu klatrede Ophavsmanden til den almindelige Bestyrtelse drivende vaad op ad Falderebet.

Det var min Ven Michailovic, der havde sat denne Skandale i Scene for at redde mig. Ved Rapporten, til hvilken han skulde møde den næste Dag, fortalte han en net opfundet Historie om en kæmpestor Rotte, der var sprungen op i hans Køje og havde gjort ham saa forskrækket, at han havde set sig foranlediget til hurtigst muligt at springe i Vandet osv., osv.

Hvorledes Sagen egentlig forholdt sig, er aldrig kommen for Dagens Lys.

Det følger af sig selv, at Michailovic paa Grund af disse Talenter snart blev mig uundværlig, og at jeg saa' igennem Fingre med meget, som jeg vilde have straffet enhver anden strængt for.

Det var en vidunderlig smuk Søndag Eftermiddag; jeg havde, Himlen maa vide hvorfor, Arrest og patrouillerede op og ned ad de kedelige Dæksplanke, medens jeg røg Spagnoletti, kastede længselsfulde Blikke ind imod Pola, misundte mine frie Kammerater og forbandede min egen Skæbne.

Oppe paa Toppen af den Højdebyg, der hævdede sig femhundrede Skridt bag ved Molo San Pietro, laa den med et Kapel prydede Garnisonsskirkegaard, til hvilken der netop nærmede sig et Ligtog, som kom fra Hospitalet. Dump og vemodig lød Kapellets Klokke i den højtidelige Søndagsstilhed. Da lagde jeg Mærke til, at Michailovic lænet til Rælingen og støttende Hovedet i begge sine Hænder, med vredt funklende Øjne ufravendt stirrede paa Kapellet, i hvis gennembrudte Taarn man tydelig kunde se Klokken

svinge frem og tilbage. Han spyttede rasende Tobakssaften ud mellem Tænderne og mumlede nogle heftige Forbandelser hen for sig, hvilke jeg forstod, da jeg af bare Nysgerrighed sagte traadte nærmere.

»Brutta bestia canaglia, va in malora tu e il tuo maledetto bum bum! Che il Dio e la santa madonna te mandanno — — —« Det øvrige tabte sig i en rasende Blanding af istrianske og italienske Eder, hvis Text ikke godt kan gengives!

Jeg spurgte ham leende om Grunden til hans Vredesudbrud, og fik at vide, at han, der ligesom alle hans Landsmænd var overtroisk, nærede et Had til denne Dødsklokke i Almindelighed og til dens ulykkespaaende Ringen paa en Søndag i Særdeleshed.

Jeg sagde ham, at han var en Nar og fortsatte min kedsommelige Spaseretur mellem For- og Bagstavn, uden at tænke videre over denne lille Begivenhed.

Da jeg næste Formiddag kom tilbage fra Røvelse med min Afdeling, erfarede jeg til min Forbauselse, at Kirkegaardskapellets Klokke var bleven stjålet om Natten.

Som ved alle saadanne besynderlige Misgerninger faldt Mistanken strax paa min brave Michailovic, og denne Mistanke lod til at være saa meget mere begrundet, som Michailovic var sporløst forsvundet. Man søgte efter ham allevegne, men uden Resultat; først næste Nat blev han af en Patrouille grebet i Bosco bagved Skydebanerne i det Øjeblik, da han i Forening med en Skipper paa en græsk Skude, der kom fra Levanten og nu skulde til Triest, var beskæftiget med

at slæbe Klokken ombord paa dette Fartøj. Han havde solgt den til Grækeren for nogle Soldi, en Sæk Figener og fri Overfart til Triest.

I Betragtning af hans Uforbederlighed blev han for denne Misgerning idømt fem og halvfjerdsindstve Stokkeslag. Det var det største Antal Slag, der kunde gives, og blev sædvanligvis anset for ensbetydende med Dødsstraf. Hvad Michailovic angik, var der dog ikke nogen Grund til at befrygte en saa tragisk Katastrofe; thi uden Hensyn til hans herkuliske Konstruktion, var han saa vant til Stokkeprygl, at det — efter hans eget Udsagn — var ligesom der manglede ham noget, naar han i længere Tid maatte give Afkald paa denne nervestyrkende Motion. Saadanne Individuer var for Resten ikke nogen Sjeldenhed i denne Prygle-Æra.

Exekutionen blev sat i Scene med hele den Højtidelighed, som detailleret var foreskrevet i det daværende Tjenestereglement.

Efter at Admiralitetsbefalingen var bleven oplæst, maatte hele Besætningen stille som til Parade; Delinkventen, der var bleven undersøgt af Skibslægen og befundet »brugbar« til Straf, blev ført frem af Profossen og opfordret til at lægge sig paa en Bænk, der stod midt paa Dækket. Fire dertil udkommanderede Underofficerer traadte, bevæbnede med »Hasselkæppe«, hen paa højre og venstre Side af Synderen og slog i nøje foreskreven Takt løs paa den stakkels Djævel. Denne forskriftsmæssige Pryglen maatte man ligefrem oplæres til og blev af gamle Underofficerer udviklet til en Slags Kunst, om hvis Nuancer der ofte opstod livlige Debatter.

Naar den Dømte havde faaet, hvad der tilkom ham, maatte han bære Bænkene bort, træde hen foran Chefen og reglementeret takke »underdanigst for naadig Straf«. Michailovic tog mod disse fem og halvfjerdsindstyve Stokkeslag med den rolige Gemytlighed, som man var vant til hos ham ved saadanne Lejligheder.

Han paastod, at det var kun det første Slag, der gjorde ondt, hvorimod de følgende slet ikke generede ham. Hvis det var Praleri, saa havde han i det mindste en stor Færdighed i ved sin Adfærd at give det Udseende af, at det var sandt.

For Resten havde jeg Medlidenhed med den stakkels Djævel; jeg forærede ham en Haandfuld Cigarer og nogle Penge, idet jeg advarede ham meget imod at drikke sig fuld.

Desuagtet saa' jeg ham ved »Vagtskuddet« komme temmelig oprømt vaklende henimod mig.

»Eccellenza«, lallede han med blussende Ansigt i et italiensk-slavisk Kaudervælsk, »idag maa I bære lidt over med mig; jeg højtideligholder nemlig en Fest; med de fem og halvfjerds idag har jeg nu lige faaet Tusind! Evviva l' Imperatore!

Michailovic havde i otte Aar faaet tusind Stokkeslag, men desuagtet var han en fortrinlig Matros og den bedste Tjener, jeg nogensinde har havt, og hvad hans Hjerte angaar, saa kender jeg mange, der gaar upryglede omkring med et, der er meget daarligere.

De Franskmænd! de Franskmænd!

I Nordtyskland er Folk forfærdelig snerpede. Sædelighedsfølelsen er her mimoseagtig ømfindtlig, og Skamrødmen, denne ærbare Farve, der staar saa godt til den moralske Tænkemaades Himmelblaa, stiger stadig op i Kinderne ved enhver som helst »upassende Lejlighed«. De utilhyllede Bordben og bare Gasarme, som man desværre træffer paa selv i det bedste Selskab, har allerede længe været de Snerpede en Torn i Øjet; en Dame af mit Bekendskab vil ikke engang rejse med sin jomfruelige Datter til det saa nærliggende sachsiske Schweiz, fordi Klipperne er nøgne. Den samme Dame holdt det ogsaa for mest passende, paa hendes Idas sextende Fødselsdag at fjerne Bismarcks Billede fra den snarlig voxne Jomfrus Sovekammer, fordi det dog var et »Mandfolkebillede«. Under saadanne Omstændigheder er Forbitrelsen over den franske — særlig den dramatiske — Literaturs »Uhumskheder« ganske begribelig; ja, jeg indrømmer villig, at kun meget faa Stykker paa Palais-Royal- eller Ambigu-theatrets Repertoire egentlig egner sig til at spilles af et kvindeligt Pensionats Elever for at forherlige Forstanderindens Fødselsdag; men det er jo heller ikke den dramatiske Digtningens Maal. Kommer saadant et løsagtigt Pariserstykke flagrende til Berlin over Grænsen, saa gaar det det, som det gaar den brogede Sommerfugl, Drengen jager efter med sin Hat; er den endelig kommet derunder, saa knæler Jægeren ned ved Siden af Hatten, løfter den forsigtig Tomme for Tomme for nøjere at besigtige Byttet, derpaa

bliver den stakkels Skabning spiddet paa en Knappe-naal, og dens Vinger bliver tilsidst maaske endogsaa revne af. Derpaa faar den igen sin Frihed, og saa kan den se, hvordan den kommer videre. Den strænge Censur bærer sig ad paa følgende Maade: først og fremmest bliver det paagældende Theaterstykke undertrykket, og en nærmere Undersøgelse afgør da dets videre Skæbne. Nogle Komedier ser aldrig mere Dagslyset, andre bliver efter lang Debatteren endelig givne fri, men i Reglen kun paa den Betingelse, at det franske Giftstof bliver uddraget med tysk Grundighed, thi kun saaledes kan de opføres. »Aa, de Franskmænd! de Franskmænd!«

Jeg har ikke nogen særlig Agtelse for Censorerne, omendskønt de egentlig er de eneste Mennesker, der nu og da sørger for, at ikke alt, hvad der skrives, bliver trykt, hvad der dog ikke er til Hinder for, at jeg staar i et ganske overfladisk venskabeligt Forhold til en af disse Embedsmænd. Vi traf for nylig sammen, og da det er en Ejendommelighed hos pæne Mennesker, at de, naar der gives Lejlighed dertil, resolut rakke ned paa hinandens modsatte Anskuelser, med behagelig Udsigt til en gemytlig Overenskomst, kunde jeg ikke længer nægte mig den Glæde at tilkendegive min Ven min personlige Mening om Følgerne af det paa flere Generationer tyngende Tryk, som Politiet udøvede; samtidig tog jeg Franskmændene i Forsvar, idet jeg understøttede min Rhetorik med en fortrinlig Flaske Léoville. Embedsmanden fortrak sit Ansigt med den ligesom i en Rødkridtsblyant endende, meget karakteristiske Næse, han betragtede mig med et selvbevidst, overlegent Blik og hviskede

til mig: »Tro De mig, Franskmændene er alle til Hobe nogle Gavtyve, man kan ikke lade noget passere, ikke nogetsomhelst . . .« Jeg rystede paa Hovedet. ». . . Ja, vent bare,« fortsatte han, »jeg skal imorgen sende Dem noget; se De lidt paa det, og sig mig saa bagefter Deres Mening derom«. — Bogen kom. Jeg havde ventet mig et Opus af den naturalistiske Skole —« med mange, Texten oplysende Illustrationer« — og blev overrasket ved at se et pædagogisk Værk, en fransk-tysk Grammatik, i hvis Text der fandtes Streger, Anmærkninger og Kryds, udførte i Censurblyantens noksom bekendte skrigende Farve; naturligvis læste jeg først og fremmest disse Steder, og ikke uden Modstræben gengiver jeg dem her. Den, der let kommer til at rødme, gør bedre i, helt og holdent at springe det følgende over.

Grammatiken er som andre Lærebøger af den Art inddelt i »Timer«. Men hvad er det ikke for Timer! Saaledes hedder det strax i den »anden Time«:

»Min Bedstemoder er i Haven, Bedstefaderen har solgt Haven til Jægeren«.

Her har Blyanten gjort opmærksom paa den Lovparagraf, der angaar den forfærdelige Pigehandel. Udaf den »tredie Time« griner det bekendte raa og kyniske Mundheld »Alderen udelukker ikke Daarskaber« os imøde; det hedder nemlig:

»Eders Vens Bedstefader og vor Gartners Kone ere i Eders Kælder«.

En rasende Streg, hvis Spor først taber sig i Bogens sidste Trediedel gaar gennem efterfølgende Sætninger:

»Vor gode Onkel er afrejst. Vor gode Onkels trofaste Ven er ankommen. Vor Tante er fornøjet«.

Jeg tror dog nok, at det er overflødigt at paa-pege det Forvorpne i denne tilsyneladende uforsætlige Sammenhæng; den tyske Pen, som man ellers kan faa til alt, krymper sig ligefrem ved enhversomhelst Kommentar. — Men vi er først ved den »tredie Time«.

— Blot videre:

4de Time: »Maanen er rund. Havebænken er bekvem. Hvor er din gode Søster? Min Søster og din Fætter ere i Haven«.

Jeg beder Dem, i Haven i Maaneskin! Men bare videre. Lad os forsyne os med den ethiske Bevidstheds Redningsbælte og derefter dykke helt ned i det galliske Dynd. I den »syvende Time« ser det ud, som om der er sigtet til Skildringen af en Situation, der har meget tilfælles med de foregaaende:

»Eders Svoger holder af Kirsebær. Vor Lærers Datter holder ogsaa af Kirsebær. Eders Svogers Frugthave er stor, vor Lærer har solgt sin Frugthave«.

Naa, det er jo ikke saa vanskeligt at regne ud, at Svogeren, der for Resten allerede i »sjette Time« paa en meget paatrængende Maade har nærmet sig

Landmandens Niece, nok vil forstaa at bestemme Lærerdatteren til at tilfredsstille sin »Forkærlighed for Kirsebær«. (Aa, den galliske Skælm!) i hans Have. — Men bare videre:

13de Time. »Kaptajnen er afrejst, men min Kusine er ikke afrejst. Hvor er din Kusine? Min Kusine er bleven syg, hun skriver et Brev, men Kaptajnen skriver ingen Brev«.

Derpaa hedder det:

»Karl har blaa Øjne. Naboens Kone har brune Øjne. Naboens Barn har blaa Øjne«.

Her er jeg atter nødt til at afholde mig fra alle Kommentarer, paa den ene Side fordi Pennen krymper sig derved og paa den anden Side, fordi jeg kun vilde gøre ondt værre, hvis uskyldige Læsere fik nogen Anelse om Betydningen af disse Ord. Ligesom et Genskin af Skamrødme udstraaler der fra den paa Kryds og Tvers overstregede »femtende Time«, der begynder som følger:

»Jægerens Enke har tabt Fingerbøllet. Soldaten og Jægerens Enke lede efter Fingerbøllet. Fingerbøllet ligger under Bordet. Soldaten er ubeskeden«.

Denne nydelige »Time« slutter med en Sætning, som karakteriseres udtømmende nok ved den i Randen anførte berymtede § 183 i den prøjsiske Straffelov.

»Hvor er Lampen? Lampen er ikke i Værelset, men Anton og Naboens Niece ere i Værelset. Anton elsker Lyset, men han foretrækker Mørket«.

Han har vel sine Grunde, denne lyssky Hr. Anton. Og saaledes gaar det videre fort gennem en uudsigelig Fordærvelses alendybe Morads indtil den »75de Time«; med den systematiske Forøgelse af Gloser vinder de ganske ubeskrivelige Skildringer i malerisk Bredde, og Ledemotivet er og bliver Ægteskabsbruddet under alle optænkelige Former.

Jeg greb Bogen med Hanskerne, satte Hatten paa og ilede hen til min Ven for at tilbagelevere ham denne nydelige Grammatik med et talende Blik, der udtrykte angerfuld Afbigt og dyb Afsky. Hans udtryksfulde Ansigtstræk forraadte usigelig Væmmelse, da hans Hænder berørte den slibrige Bog. Embedsmanden lukkede den pædagogiske Skændselsgerning ind i et med mange Rum forsynet højt Skab, der lod til ene og alene at være bestemt for den franske Literatur, thi jeg saa' over de enkelte Afdelinger de bekendteste Navne: Augier, Belot, Claretie, Daudet, osv. ligetil Zola, over hvis Rum der desuden var anbragt en Etikette med Dødninghoved, af den Slags som Apothekerne bruger til de Flasker, der indeholder Gift. De Franskmænd! de Franskmænd!

Idet han atter traadte hen til Skrivebordet, vinkede han ad mig, og med sin sædvanlige hviskende Stemme sagde han: »Det gør En ligefrem godt, naar man til en Afvexling betragter et tysk Værk!« Samtidig rakte han mig en tynd Bog i et søgrønt

Omslag. Titlen lød saaledes: »Det vigtigste af det franske Omgangssprog osv., osv. Forfatterens eget Forlag«. Denne Forfatter har ligeledes inddelt sin Bog i »Timer«, men han kalder dem »Maaltider«, og hvad han serverer, er ikke Franskmandens gærende Ægteskabsbrudsgift, men en from Tænkemaades kondenserede Mælk. »Hver Flaske maa være forsynet med Fabriksmærke«. — Mit Blik falder paa det »femte Maaltid«: Soldaten, der hos den frivole Galler søger efter Fingerbøller under Bordet sammen med Enker, og som i det kritiske Øjeblik lumpent forlader sin Kusine *sans adieu*, viser sig her i et rent og langt bedre Lys. Her hedder det:

»Solopgangen er skøn, men Soldatens Side-
vaaben er skønnere«.

»Kaptajnen roser den modige Soldats blanke
Knapper«.

»Grenaderens Sværteflaske er stor, men Dra-
gonens Knapgaffel er større«.

»Paraden er skøn, men Krigen er skøn-
nere«.

»Den gode Soldat holder af Pudsepo-
made«.

»Den gamle General rider en Tur, de
andre Officerer ride ogsaa en Tur«.

»Hvorfor ride Officererne en Tur?«

»Fordi de ikke har noget at bestille. Vor
Onkel vilde ogsaa gerne ride, naar han bare
var Soldat, men han er kun Købmand. —
Han skulde skamme sig«.

»Min Fætter holder af Manøvren, men han foretrækker Krigen«.

Mit Ansigt maa strax have antaget et venligere Udtryk, det mærkede jeg paa Censoren, der ellers saa' saa tør og alvorlig ud, men som nu smilede glad og henledte min Opmærksomhed paa de sidste »Maaltider«, der benævnedes »Dessert«. Her herskede der strax en friere Tone, her lo en broget Buket af Omgangssprogets duftende Blomster mig imøde; hvilken kysk Duft steg der ikke op af dem i Modsætning til den Svovlstank, der strømmede ud af den anden Bog. Her har jeg paa Lykke og Fromme plukket nogle Prøver sammen:

»Papagøjen har i dette Øjeblik giftet sig.
— Bedstemoderen fanger tusinde Sommerfugle. — Kolibrien anlægger Proces. — Billedhuggerens Ben ere udholdende«.

Her har Censuren foreslaaet »Arme« for »Ben«; en Rettelse, der i den offentlige Anstændigheds Interesse kun kan billiges. Endvidere:

»Fluer og Møller have Vinger. — Vi holde af Landmandens Støvler. — Digteren leger med Hunden . . .«

Censoren var spændt paa at høre min Dom; han afbrød mig: »Naa, har De fundet noget anstødeligt?« Med et ophøjet Smil rystede jeg overbevist paa Hovedet og sagde: »Intet, som kunde afholde mig fra, rolig at give enhver tysk Kvinde denne Bog i Hænde«. —

»Hvor skønt vilde ikke vort Kald være« — vedblev Censoren — »hvor kunde man ikke indrette sin Kontortid bekvemt, naar blot disse Franskmænd ikke existerede! . . .«

Jeg tog Afsked med ham og gik tankefuld hjemad, for at nedskrive denne Samtale, som jeg dog ikke haaber, at mine ærede Læsere vil optage i ramteste Alvor.

Haresteg.

Nedarving af visse ydre eller psykiske Ejendommeligheder, der ofte springer flere Generationer over og f. Ex. fra Bedstefaderen umiddelbart overføres paa Sønesønnen, hører sikkert til et af den hemmelige Naturkrafts gaadefuldeste Fænomener. Kun burde man altid vide, hvilken Forfader man havde at takke for denne eller hin Egenskab, og man vilde da med en vis Pietet finde sig i disse uundgaaelige og undertiden ubehagelige »Naturgaver«.

Der er visselig ikke noget særlig ædelt ved en Kartoffelnæse; men naar den saa at sige er en Arv efter salig Bedstefader, kan man til Nød finde sig i det; en Halssvulst vil man ogsaa se i et mildere Lys i Betragtning af, at en eller anden kær Tante har baaret paa en saadan. Her er der imidlertid Tale om en nedarvet Idiosynkrasi: om en fra min Bedstefader

paa mig nedarvet uudsigelig Aversion for Haresteg. Denne Aversion beror aldeles ikke paa et Lune, som Forældre i saadanne Tilfælde er tilbøjelige til at tro, men paa en uovervindelig Uvilje, der sandsynligvis ikke engang kunde overvindes, om man ogsaa led alle Sultens Kvaler. Min Bedstefader, der for Resten var Forstmand, maatte baade som Barn, Yngling og Mand gennemgaa meget som Følge af denne Idiosynkrasi. Saaledes fortalte han, at han engang som nybagt Forstkandidat efter en Kongejagt var bedt til Taffel, hvor der desværre ogsaa serveredes — Haresteg. Men han blev dog reddet ud af denne fatale Situation af sin tro Nero, der havde sneget sig ind under Bordet og stadig stak sin Snude frem under Dugen. Den unge Jæger skød Stykke for Stykke over Tallerkenranden, indtil den rare Hund havde ædt hele hans Portion.

Denne simple Historie, som jeg vel har hørt over hundrede Gange med en Mængde Biomstændigheder, som jeg forskaaner Læseren for, betragtede min Bedstefader som sit Livs Genistreg; hvis det lod sig gøre, knyttede han den altid til en andens Fortælling, idet han som en Overgang dertil bemærkede: »Ja, det var ligesom med mig og min Nero!« Da nu de fleste vilde vide, hvad han mente med det, oplevede denne simple Historie en utallig Række Gentagelser.

Efterat jeg har forudskikket disse Bemærkninger, kan jeg med faa Ord fortælle mit Harestegs-Æventyr.

Jeg havde to Tanter, der boede i en Provinsby, to trofaste Søstre, begge Enker, som efter deres Mænds Død var flyttede sammen og levede for deres fælles Sorg og for en trettenaarig Drengs Opdragelse — en

Søn af Tante Marie. Denne Georg var et Mønster paa en uartig og uvorn Dreng, og dog kunde de to Damer ikke beslutte sig til at sætte ham i Skole.

Smaa Børn plejer man at lede ind paa Dydens Vej ved at fortælle dem om Dovenpeters eller andre Døgenigters ugudelige Handlinger; naar de saa er blevne større og mere forstandige, fortæller man dem som et lysende Exempel om et særligt Pragtexemplar af et Menneske, hvis Opførsel er mønsterværdig, som gælder for at være en Inkarnation af alle mulige Dyder, og hvis Genius paakaldes, hvergang Efterligneren snubler paa Vejen. Næsten i ethvert Hus vises der de opvoxende Børn saadant et Afgudsbillede; i Tanternes Hus røgtede jeg *in absentia* dette Embede. Saa ofte Georg havde gjort sig skyldig i en eller anden Ugudelighed, blev det foreholdt ham, hvor fremmed mit Hjerte altid havde været for en saadan Handlemaade, hvor helt anderledes jeg vilde have baaret mig ad i dette eller hint Tilfælde, o. s. v., o. s. v.

Tanterne havde i flere Aar slet ikke set mig; Erindringen forskønner som bekendt, de elskværdige Sider træder lysende frem, og Manglerne unddrager sig det Blik, der skuer tilbage i Fortiden. Tante Marie og Tante Agnes havde virkelig efterhaanden faaet en saa ubetinget Tro til mine storartede Egenskaber, at de havde fattet den Plan, at tage mig, den atten-aarige, nogen Tid i Huset, for ved et lyslevende og straalende Forbillede at indvirke paa Georg, der netop atter ved uvidenskabelig Dyrplageri havde blottet hele sin sorte Sjæl.

Mine Forældre indvilligede deri, og jeg rejste til Tanterne og til Fætter Georg, *l'enfant terrible*. Det

følger af sig selv, at Drengen var meget begærlig efter at lære sit Væsens Antipode at kende. Den Forkærlighed, som begge hans kvindelige Betvingere havde fattet for mig, affødte i hans Sjæl en vis Skin-syge, der i Forbindelse med den ham medfødte Ringeagt for gode Sæder ganske naturligt avlede en Fordom, der var møntet paa Nedsættelse af mit Ry.

»Naa, saa saadan ser han ud!« tænkte den lille Lømmel, da jeg traadte ind i Stuen og ilede henimod Tanterne for at kysse deres Hænder. Det Indtryk, jeg gjorde paa de to alvorlige, sørgeklædte Damer, lod til at bekræfte den fordelagtige Mening, de havde om mig. De kastede begge samtidig betydningsfulde Blikke hen til Georg, som om de vilde sige: »Kan du se, hvad det er for et net og ordentligt Menneske!«

Georg trykkede tavst og tøvende min fremrakte Haand. I hans Øjne stod der tydelig skrevet: »Han er ikke af mine Folk!« Tanterne erkyndigede sig om mine Slægtninge, og Georg maatte blive inde i Værelset. Jeg besvarede alt forstandigt og saa udførligt, som de ønskede det. Georg sad ganske stum, skævede hen til mig og hørte til. Og stadig lod Tanterne engang imellem falde en lille Bemærkning som f. Ex.: »Ser du, Georg! han er hvert Aar rykket op i en højere Klasse, medens du endnu sidder i Underklassen.«

»Ser du, Georg! han har ingen Huslærer, der hjælper ham . . .«

»Hører du det, Georg! han arbejder daglig tre Timer.«

Og saaledes blev det ved. Georg tog tilsyneladende ganske rolig mod alle disse Bebrejdelser; han

havde i det hele taget ikke aabnet Munden. Begge Damerne udslyngede de værste Beskyldninger imod ham, han taalte det; sandsynligvis var det min Nærværelse, der afholdt ham fra at opponere. Jeg blev selv ganske uhyggelig tilmode derved.

Endelig kom den forønskede Afbrydelse — vi skulde tilbords. Spisestuen var som alle Værelserne indrettet med sirlig Elegance; der saa' her saa rent og pillent ud som i en gammel Piges Relikvieskrin. Talrige kvindelige Haandarbejder hang eller laa paa deres bestemte Plads, alt var broderet, smukt malet eller paa anden Maade smykket af duelige og taalmodige Kvindehænder. Begge Damerne vedblev at behandle mig med særlig Udmærkelse; det forekom mig, som om de derved vilde gøre det rigtig klart for Georg, hvor storartet en ordentlig, velopdragen Opførsel bliver belønnet her i Verden. Dette maatte dog tilsidst gøre den lille Slyngel rebelsk; denne vedvarende Tilsidesættelse maatte krænke ham; jeg tror ikke, at en anden vilde have taalt det, men han var fejj og stak alle Beskæmmelser i Lommen. Kun éngang lagde jeg Mærke til nogle Trækninger om hans Mund, da Tante Marie sagde, henvendt til sin Søster: »Jeg venter mig det bedste af vor unge Gæsts Indflydelse; han er i alle Henseender Georg overlegen, ogsaa hvad Legemskræfter angaar!« — Ved disse Ord stak Georg sin Gaffel saa heftig i et Stykke Kød, at den hvinende skurede henad Tallerkenen. Begge Damerne foer op derved.

»Georg!« — raabte de paa samme Tid — »se dog, hvordan din Fætter spiser, læg Mærke til ham!«

og Tante Agnes tilføjede: »Igaar stak du for Resten Gaffen igennem en Damaskes Serviet . . .«

»Gennem en af de ny?« spurgte hans Moder ængstelig; Søsteren nikkede. Georg tav stadig. Han ønskede mig vist Pokker i Vold. Vilde han tage en Tandstikker, saa blev det ham forbudt, fordi jeg ikke stangede Tænder; vægrede han sig ved at spise Kartofler, saa lagde man ham min Forkærlighed for denne Knoldfrugt paa Sinde. Jeg lagde Mærke til, at Georg kastede et foragteligt Blik paa min Tallerken, medens han med et Udtryk af Modbydelighed skød sin egen til Side. Ved denne Lejlighed lagde han Gaffen saaledes, at hans Tante, der sad ligeoverfor ham, ved en tilfældig Haandbevægelse absolut maatte komme i Kollision med den; — den ondskafulde Slubbet, hans Galde kogte over, men han sagde stadig ikke et Ord.

Efter Fisken kom der — Haresteg. Ja, desværre Haresteg.

»Men saa tag dog; nej, men hvad skal dog det betyde . . .«

»Han er ogsaa for beskeden!«

»Se saa, værsgo, og her er et lille Stykke til . . .«

Klask, der laa der to store Skiver Haresteg paa min Tallerken, og jeg kunde ikke spise en Smule deraf. Skulde jeg nu berede mig og Tanterne den Beskæmmelse at erklære: »Ja, nu er det forbi med min mønsterværdige Opførsel; for jeg kan ikke spise Eders Mad!« Georg vilde have triumferet.

Medens jeg i denne grænseløse Forlegenhed saa' mig hemmelig om til højre og venstre, som om jeg ventede Hjælp af — Gud véd hvem, fik jeg tæt bag

min Stol, mellem Kaminen og Klaveret, Øje paa en smuk, hvid Mops, som sad dér — velanstændig og artig (som alt i dette Hus med Undtagelse af Georg) og lod til at være dresseret til ikke at forulempe de Spisende ved paatrængende Tiggeri. Da der nu ikke blot var Haresteg men ogsaa en Hund, kom jeg ganske naturlig til at tænke paa Bedstefaders berømte Puds. Jeg besluttede at sætte den samme Historie i Scene og skar strax min Steg istykker for i ubevogtede Øjeblikke at kaste dem hen til Mopsen. Det gik udmærket; Tanterne havde nemlig igen slaaet sig sammen om at overøse den ulykkelige Georg med Bebrejdelser, hvorved jeg fik Lejlighed til, ubemærket at eskamotere Bid for Bid hen i Hjørnet, hvor Hjælperen i Nøden sad. Paa denne Maade havde jeg lykkelig og vel faaet den skæbnsvangre Tallerken tømt. Kære Bedstefader, havde jeg blot aldrig troet, at din Genistreg skulde kunne bringe mig ud af en saa penibel Situation! . . .

Pludselig foer Georg hurtig op, hans Mund aabnede sig paa vid Gab, for at udstøde et overmodigt, højt: »Ha, ha, ha! se bare!!!« dertil stampede han i Gulvet af bare Glæde og pegede hen imod det Hjørne, hvor Hunden sad.

Mopsens snehvide Pels bar alle Vegne Spor af Sauce, Harestegsbidderne laa rundt omkring paa Tæppet og desværre ogsaa paa den blaa Atlaskes Pude, paa hvilken det utaknemlige Dyr, der havde forsmaaet min Haresteg, sad.

Hunden var udstoppet!

Georg brølede af Latter og hoppede skadefro om paa ét Ben; han havde Taarer i Øjnene af bar

Glæde. Jeg saa' ned og ventede, at Jorden skulde aabne sig for at opsluge mig og min Skam.

Tanterne beklagede, at jeg havde givet mig denne Blottelse, Georg triumferede, og jeg rejste den næste Dag.

Hos de Tykkes Doktor.

Jeg kunde ikke holde det ud længer; man kunde »more sig en Fedtsyge paa Halsen« ved at høre dette evindelige: »Nej, hvor De dog ser blomstrende ud!... De er jo et Billede paa Sundhed!« Kun altfor ofte beredte en god Ven mig den lille Ærgrelse, med et dumt Ansigt at spørge mig, om min Mave ikke faldt mig til Besvær? Særlig i Sommer blev disse Forespørgsler temmelige hyppige.

Jeg var fast bestemt paa at konsulere den berømte Professor S., en prøvet Specialist for alle Slags føre Mennesker; mangen rig Djævel, der i aarevis forgæves har frekventeret Europas Aftrædelsesanstalt Marienbad, er af ham bleven befriet for sin Krops generende »Overskud«. Jeg lod mig indskrive i Juni Maaned og fik et Nummer, hvoraf jeg saa', at der var 322 forud for mig; det var om Lørdagen, jeg kom altsaa igen om Fredagen, men der skulde endnu først behandles 183 andre Maver. Ti Dage efter kom jeg endelig ind. Professor S. bor paa femte Sal i et Hus, der ligger i den sundeste Del af Byen; Trapperne

er stejle, Trinene høje. Da jeg var kommen derop — hvortil jeg brugte et helt Kvarter —, naaede dumpe Øxehug mit Øre, medens jeg fra Værelset tilvenstre hørte den monotone og rhytmiske Larm af Plejler, der svingedes i Takt. En galloneret Tjener stod rolig og saa' paa, hvor jeg anstrængte mig for at faa min Overfrakke af; det er ham nemlig forbudt at hjælpe Patienterne. Pludselig forstummede Larmen af Plejlerne, Dobbeldtdørene aabnedes, og en Skare fine Herrer og Damer marscherede, glad syngende over Korridoren, med Plejlen paa Skulderen. Jeg bemærkede blandt dem Repræsentanter for den høje Adel og Finansverdenen. Gehejmerraadinde L., der har abonneret paa to Pladser i det kgl. Theater for sig alene, sluttede det sælsomme Tog; jeg kunde knap kende hende igen, thi hun var bleven reduceret til henved to Trediedel af sit tidligere, imponerende Omfang.

Atter aabnedes Døren, og jeg fik Øje paa Professor S.; han vinkede, — jeg traadte ind og saa lige, hvorledes Kommerceraad F. strøg Skjortæærmerne ned over de hvide, fede Arme og lagde en Øxe paa Bordet. Han var badet i Sved. Da han havde faaet pudset lidt paa sit Ydre, sagde han Farvel til Professoren, der til Afsked raabte efter ham: »A propos, Hr. Kommerceraad, har De baaret Deres 1000 Mursten op paa Loftet?« — Bankieren erklærede paa det bestemteste at have besørget det. Vi var alene.

Professor S. kastede et prøvende Blik paa min Skikkelse, derpaa bød han mig uden Formaliteter om at tage Plads paa en Bunke Bøgebrænde, ved hvilken vi netop stod; selv satte han sig paa Huggeblokken.

Denne ubarmhjertige Forkæmper for Hærdelsesprincippet har ikke Spor af Medfølelse mere; jeg led de forfærdeligste Kvaler, og for at bide min Smerte i mig, tog jeg næsten hele Hagen i Munden. Samtalen blev saa ført i denne skrækkelige Situation paa Brændestablen, der raslende begyndte at rutsche, saa ofte jeg søgte at gøre Pinen mindre ved en nok saa ubetydelig Forandring i min Stilling. Jeg tilstod aabent og ærligt den berømte Specialist, der havde Gibs-afstøbninger af fænomenale Tykvomme staaende rundt om under høje Glaskupler, at jeg af bare Vellevnet og Ligegyldighed var kommet saaledes paa Knæerne, og at jeg nu havde opgivet ethvert Haab om at blive befriet for mit Embonpoint. Ikke engang den mindste Biomstændighed fortav jeg for ham; selv den i Familietraditionen levende Kendsgerning, at min Bedstefader paa mødrene Side ikke havde kunnet udstaa Løg, selv denne Detail mente jeg ikke at burde lade uomtalt.

Professoren hørte i tre Timer opmærksom paa mig. Endelig rejste han sig fra Huggeblokken og sagde: »De er den tre og tredivte, der idag fortæller mig den samme Historie, hvori vore fineste Restaurationer spiller Hovedrollen; men fat Mod, De vil ikke blive den første, som jeg ved passende Behandling har bragt paa Benene igen; om et Fjerdingaar skal De kunne tælle Deres Ribben . . .«

Et glad »Hurra!« banede sig Vej over mine Læber.

Flere Minuter igennem maalte han Værelset med lange Skridt, derpaa blev han staaende og sagde: »Vi begynder med Skibsfart; ved Landeværnskana-

len ligger vor Kur-Teglstensbaad for Anker, den skal stages ned til Belle-Alliancebroen — nej, den har jeg jo allerede bestemt for fire andre Patienter, det var da kedeligt; naa, men saa vil vi gaa systematisk frem med Dem og ganske langsomt fra Husarbejde gaa over til Haandlangertjeneste ved Bygninger, Teglstenslosning, Træarbejde under aaben Himmel og inden fire Vægge . . . Her har De en Fortegnelse; den indeholder femten Adresser; jeg beder dem være saa venlig imorgen tidlig at hente Tøj til Udbankning og Rensning hos disse Herskaber; De gør rettest i at begive Dem paa Vej Klokken halv fem om Morgen. Jeg maa udtrykkelig gøre Dem opmærksom paa, at De maa gaa til Fods; kun én Lettelse kan jeg indrømme Dem: hvis De vil, kan De faa Lov til at løbe ved Siden af Sporvognen . . .«

Jeg troede, at jeg skulde faa et Slagtilfælde, da jeg hørte dette.

»Og vogt Dem saa for«, vedblev den Grusomme, »at forfalde til Deres gamle Uvaner: tænk slet ikke paa, at det er Middagstid; jeg har ikke noget imod, at De engang imellem stikker Tommelfingeren i Munden, naar De bare lader være at drikke noget dertil. — Naa, Klokken er nok fem, og den tykke Baronesse, der skal bære de tusind Mursten fra Loftet ned i Kælderen, venter paa mig. Adieu og lev skidt!«

Jeg sprang op fra mit ubehagelige Sæde og flygtede, efterladende min Overfrakke og Paraply; da jeg næste Dag lod mig veje hos min Slagter, som jeg plejer, havde jeg tabt atten Pund; en saadan Virkning havde denne ene Konsultation havt paa mig.

En ren Mirakeldoktor den Professor!

Mit første kritiske Forsøg.

Efter at have bestaaet øverste Klasses Examen begav jeg mig med mit Testimonium i Lommen paa Feriebesøg til en lille Provinsby, i hvilken der boede nogle elskværdige Slægtninge af mig, stille, ærbare Folk, der altid var i højeste Grad forekommende og gæstfri, forudsat at Gæsten var et i Politiets Øjne ulasteligt og fredsommeligt Individ, som ikke greb særlig forstyrrende ind i deres fredelige og kontemplative Livsførelse. Ved denne Lejlighed gjorde jeg Bekendtskab med Redaktøren af den derværende »Morgenpost«, der i den Tid jeg opholdt mig i B., vidste at sætte tilbørlig Pris paa mig i min Egenskab af flittig Indsender af versificerede Gaadeløsninger. Jeg skulde imidlertid blive nøjere knyttet til ham. En Dag blev jeg nemlig lige saa overrasket som glad ved at modtage følgende Linier fra Redaktøren:

»Et, som jeg hører, vel renommeret Skuespiller-selskab begynder i Morgen en Række Forestillinger her; da jeg nu ikke føler mig rigtig hjemme paa Kritikens Omraade, tillader jeg mig herved at anmode Dem om at overtage Posten som Anmelder o. s. v., o. s. v.«

Saaledes blev jeg Theaterkritiker. Jeg tilstaar, at jeg »i Betragtning af min store Ungdom« følte mig uendelig stolt over den Rolle, jeg skulde spille. Selskabet indtraf virkelig næste Dag, og Theaterplakaten meldte, at »Hamlet« vilde blive opført. Jeg behøver vel ikke at fortælle, at jeg havde benyttet den korte Frist til i feberagtig Hast at gjøre mig bekendt med

det vigtigste, der er skrevet om Hamlet, og at jeg et Kvarter før Forestillingens Begyndelse sad i det snevre Parket i det sædvanligvis til offentlige Auktioner benyttede Musatempel, ivrigt studerende den Reklamske Tyvepfennigsudgave af Hamlet. Forestillingen fandt Sted, og næste Dag stod der i »Morgenposten« en Anmeldelse, som Bladets Abonnenter aldrig havde set Mage til. Den gik over tre Spalter og fortrængte saaledes »Vejrudsigterne« og »Prisnoteringerne paa Kvægtorvet« fra deres oprindelige og nedarvede Plads — formodentlig til de fleste Læsesers store Ærgrelse.

Desværre er Recensionen bleven borte for mig, men jeg erindrer, at den var godt ment og maaske endogsaa skrevet i den Hensigt, at supplere eller danne en Fortsættelse paa Lessings »desværre for tidlig« afsluttede Hamburger Dramaturgi. Kritiken over Kunstnerne var ubønhørlig streng. Saaledes blev det f. Ex. meget sarkastisk anbefalet Ofelia at gennemgaa en Marienbader-Kur, medens jeg tog Hr. Degenmanns Hamlet det ilde op, at han opfyldte sin Moders Bøn: »... bliv hos os og drag ikke til Wittenberg« og fem Akter igennem plagede Publikum med sin falske Pathos — ligeledes sagde jeg Direkticen en hel Del ikke videre behagelige Sandheder.

Selv om Kritiken muligvis var retfærdig, saa var den sikkert ikke efter de Kritiseredes Hoved: det fik jeg Lejlighed til at overtyde mig om.

Dagen efter Recensionens Offentliggørelse fik jeg til min Overraskelse Besøg af Ofelias Fremstillerinde.

»Lina Knesebeck, Skuespillerinde« stod der paa det formodentlig egenhændig skrevne Kort, med hvilket

Besøget ikke uden en vis Indignation blev meldt mig af Husets trofaste Tjenestepige.

Lina Knesebeck flagrede, hvis man i Betragtning af hendes anselige Omfang kan kalde det saaledes, strax derefter ind ad Døren ligesom paa Theatret, naar Stikordet falder. Desværre havde min værdige Tante, som i Parenthes bemærket ikke havde nogen Anelse om min kritiske Virksomhed, ikke forudset noget Besøg, og det i enhver Henseende meget indskrænkede Gæstekammer indeholdt derfor foruden en en kasseret Skrivebordsstol med solide Armstød kun et Bord, en Kommode og en Jernfeltseng, i hvilken jeg med Ungdommens Trang til Søvn hvilede ganske udmærket om Natten.

Linus Forsøg paa at nedlade sig i Stolen strandede paa det ved Armstødene begrænsede Sæde, smilende opgav hun sine Bestræbelser, og før jeg kunde finde paa en Udvej, havde hun taget Plads paa Feltsengen. Sengen stønnede derved.

Ofelia Knesebeck var op i de Tredive; hun var ikke smuk, men hendes trinde Ansigt med den næsten tredobbelte Hage vakte Forestillingen om en munter sommerlig Søndag; det vagabonderende Livs Sorger og Møje havde ikke efterladt noget Spor i hendes Ansigt. Paa hendes Hoved vajede en paa en umulig Hatteform befæstet spraglet Fjerbusk, hendes yppige Skikkelse var beklædt med en haardt prøvet blaa Silkekjole, hvor Stoffet paa enkelte Steder fremviste kendelige Mangler i Vævningen, og hendes Hænder — fede Hænder med Smilehuller i og smykkede med en blaa Emaljering »Dieu vous garde« — stak i netagtige Halvhansker med blaa Smaasløjfer, der ledede

Øjet hen paa Haandleddet, paa hvilket der straaledet et mærkværdigt Armbaand. Naar det gled lidt tilbage blev en sortagtig grøn Plet synlig paa Armens ikke særlig sarte Hud. Situationen var pinlig. Og saameget desto pinligere som jeg tydelig hørte, at nogen lyttede ved Nøglehullet i det tilstødende Værelse, vistnok den skikkelige Tante, der fra dette hemmelige Observatorium uden Tvivl betragtede den paa Sengen tronende Kunstnerinde med intet mindre end velvillige Blikke.

Ofelia Knesebeck udfoldede det Nummer af »Morgenposten«, hvori min Kritik figurerede, og over hendes Ansigt fløj der mørke Skygger.

»Jeg er ruineret!« raabte hun pludselig, »ogsaa De, Hr. Doktor, finder, at jeg er for korpulent til Ofelia, og det er min bedste Rolle! De har Ret, det er en poetisk Rolle, og jo mere ætherisk den kan spilles, desto bedre; men du søde Gud, naar man hver Dag faar Nudler — i Suppen — til Kød — og uden Kød! — Har De nogen Anelse om, hvor Nudler nærer? — Jeg er ikke muskuløs, — af Naturen er jeg endogsaa ligesaa slank og fintbygget som Directricen, men hun spiser jo ingenting, den Intrigant! De Melspiser! de ulyksalige Melspiser! — Bare De havde kendt mig, før jeg begyndte at spise Nudler? — Siden den Gang er jeg taget fire og tyve Pund til, det er hele min Ulykke! . . .«

Ved disse Ord piblede Taarerne ud af hendes Øjne, hun ledte forgæves efter et Lommetørklæde, tog derpaa uden videre fat i en Snip af Sengetæppet og tørrede den rigelige Væde af sine Kinder, hvis Farve mærkelig nok viste sig at være vaskeægte.

»Hvad skal det dog blive til med mig«, udbrød hun hulkende, »Ingenuerne har Directricen taget fra mig, og det ender ogsaa nok med, at hun vil spille de tragiske Roller, — aa, de Nudler, de er Skyld i det hele — og de smager mig saa godt — særlig med Ost til! — og som hun forstaa at lave de Nudler til! — man kan ikke modstaa — det er ren Malice af det nederdrægtige Fruentimmer!«

Linus smertelige Harme havde naaet Højdepunktet, hendes Taarer var ingen Theatertaarer, hendes Graad ingen Kunstgraad, som skjuler sig bag Lommetørklædet — for hun havde jo slet ikke noget! Lina Knesebeck hylede højt og med Møje fik hun de ovenstaaende Ord frem. I Sideværelset hørtes der Trin, som sagte nærmede sig Døren; den var vistnok belejret af et halvt Dusin Lurere og Spioner.

Det er let at forstaa, i hvilken Forlegenhed jeg befandt mig: Ofelia maatte ud af Værelset, hvis jeg ikke vilde bringe mine Slægtningses Vrede til Højdepunktet. Med en rask Beslutning meddelte jeg hende Nødvendigheden deraf, og medens hun trak et Visitkortbillede frem, der fremstillede hende i hendes Blomstringsperiode »før Nudlerne«, greb jeg min Hat og fulgte den stadig Hulkende ud af Døren og hurtig ned ad Trappen. Nede i den mørke Gang ud til Gaden befriede jeg mig for den bløde Arm, der hang vægtig i min, og hurtig gik det *sans adieu* forbi flygtende Katte nedad Kældertrappen. Der skjulte jeg mig bag en Dør. — Stakkels Kritiker!

»Hr. Doktor, hvor er De dog bleven af?« raabte den nudelspisende Ofelia saa højt, at man kunde høre det hele Huset over. Jeg rørte mig ikke. Endelig

smældede Gadedøren i, jeg var fri og sneg mig op ad Trappen. Da jeg var kommen ovenpaa, traf jeg Postbuddet, der overleverede mig et — ufrankeret Brev. Jeg aabnede det og læste følgende Meddelelse.

»Højstærede Hr. Fæhoved af en Kritiker!

Med oprigtig Interesse har vi læst Deres Kritik i »Morgenposten«. Den har nemlig overbevist os om, at der dog gives endnu større Æsler, end vi havde troet. Vi har i lang Tid ikke tilbragt en saa nydelsesrig Aften i denne elendige Filisterrede som igaar, og kun en hjernetom Kritiker kan finde noget at udsætte paa denne Forestilling. Med den Slags Agtelse, som en Idiot af deres Kaliber er værd, tegner sig

Flere Theatergængere.

At de høflige »Theatergængere« egentlig kun var en i sin Kunstnerstolthed krænkede Skuespiller, følger af sig selv. Skuespillerindens Besøg og det infame Brev var mig temmelig ubehageligt. Forstemt skred jeg ned ad Gaden. Da mødte jeg »Morgenposten«s Redaktør, han trak mig ind i en Port, og uden at sige et Ord viste han mig det netop udkomne Nummer, i hvilket et Inserat var bleven særlig markeret med blaat Blyant.

»Flere haandfaste, energiske Mænd, helst Gaardskarle, haves der Brug for en af de næste Aftener i Nærheden af Theatret. Reflekterende med dygtig store Næver anmodes om at indsende Deres Adresse under Mærket »Kritiker«.

Dette Vink lod intet tilbage at ønske i Retning af Tydelighed.

»Der er allerede nogle, som har meldt sig,« tilføjede Redaktøren modfalden. »Jeg finder ogsaa, at De har været lidt for skrap. De Herrer Kunstnere er nu engang saadan; de er ikke til at spøge med. — Naturligvis har De Ret, især hvad hende, Knesebeck angaar; hun var ogsaa mig noget for tyk — men talentfuld; jeg sendte hende hen til Dem«.

»Jo, Tak, jeg har haft den Fornøjelse«.

»Og saa vilde jeg ogsaa sige Dem«, vedblev han i en velvillig Tone, »at De gør bedst i, ikke at gaa ned ad Buskstræde, for der saa' jeg for lidt siden »Hamlet« staa med en Stok, der var mig lidt for vældig af en Spaserestok at være . . . Han skal igaar have ytret paa en Knejpe, at han maatte slaa Hovedet ned i Maven paa Dem; naa, det er vel kun Blærieri, men det er dog altid farligt, — men da den Skuespiller, der spiller Horatio, absolut vilde have Hjerneskillen for sig alene, saa erklærede Hr. Degenmann, at han vilde lade sig nøje med begge Deres Øren«.

»Han gjør ikke store Fordringer . . .«

»Ja, jeg vil dog sige Dem, at jeg har det fra sikker Kilde«.

»Naa, det manglede saamænd bare!« raabte jeg forfærdet og ilede bort, medens den forbløffede Redaktør saa' efter mig.

»Der er Fyren — jeg vil have hans Hjerteblod — slaa ham ihjel!« — hørte jeg nu en Stemme raabe bag ved mig, den samme Stemme, som igaar hviskede de sarte bløde Afskedsord til Ofelia.

Men til Lykke for mig var min Stedsans mere udviklet end den hævnjærrige Laertes' der i Begyndelsen var mig saa nær, at han var lige ved at træde mig i Hælene. Jeg flygtede ned ad den mennesketomme Gade, smuttede gennem forgrenede Sidegyder og var nogle Minutter efter ved Maalet. Idet jeg ilede op ad Trapperne, var jeg lige ved at falde over en Koffert, det stod i Korridoren udenfor Døren. Til min Forundring saae jeg, at det var min egen Rejsekoffert. Jeg var bleven smidt paa Døren! Som en Slags Forklaring laa Linas Billed paa Kofferten. Forvirret ringede jeg paa; Fruen var ikke hjemme for mig, Kusinerne ligesaa lidt — og den trofaste, men noget filistrøse Familiehund krøb sky hen i et Hjørne, da den saa' mig. Den Utaknemlige! Da lukkede jeg igen Døren, tog min Koffert og stak af. Tusmørket begunstigede mit lidet berømmelige Tilbagetog. Men hvad var det? Piben, Jodlen, Sang og Latter foran Huset, en ren Kattemusik . . .

Til al Lykke sad Nøglen i Havedøren, jeg lukkede den op og flygtede uset gennem Haven ud til Vejen, der førte til Banegaarden. Aftenen var stille, og jeg hørte endnu i lang Tid den disharmoniske Serenade der bragtes mig, men som ikke kom til sin rigtige Adresse. Da jeg, efter i to Timer at have ventet i Banegaardsrestaurationens skjulteste Krog, endelig sprang op i Toget, der førte mig bort fra Skuepladsen for min første kritiske Debut, priste jeg mig i Sandhed lykkelig, og jeg lovede mig selv højt og helligt, aldrig mere at træde i Lessings Fodspor! . . .

Men blandt de mange forskellige Kuriositeter, som jeg i Aarenes Løb har samlet sammen, findes den

Dag i Dag Lina Knesebecks Billede, og den gule Tone, der breder sig derover, samt den nu stærkt fremtrædende Retouche minder mig om, at der siden den Tid er løbet meget Vand i Stranden. Hvad er Resultatet af hendes udprægede Forkærlighed for Nudler blevet? Jeg har ikke hørt nogetsomhelst om hende, og jeg er næsten bange for, at hun til Slut er gaaet over i Kæmpedamefaget og rundt om paa Markederne sælger de ærede Herskaber »deres Lykke« mod en ringe Dusør.

Den gamle Kone.

Tusinder af Mennesker bliver i vor Tid daglig ved Dampens Hjælp spredte ud over den hele Verden; Indførelsen af Rundrejsebilletter, Extra- og Lysttog, Sove- og Restaurationsvogne og Jagt-, Luxus- og Lyntog imødekommer saa vidt muligt det rejsegale Publikums Fordringer, og vore ubehjælpssomme Forfædre, som først efter modent Overlæg og ikke uden en vis Højtidelighed steg ind i Postvognen, vilde undre sig, naar de kunde se, hvor rask og letsindig vi nutildags beslutter os til en Dagsrejse pr. Jernbane.

Man skulde nu tro, at Tyskerne, der plejer at lave en Videnskab ud af alt muligt, havde skænket Rejsens Theori nogen Opmærksomhed, men forgæves søger man en »Rejsens Katekismus« eller en »Grundtræk af Rejsevidenskab«.

At lade sig smide ind i den første den bedste Kupé og frysende, ærgerlig, forsovet, sulten og ligesom radbrækket at blive »hældt ud« ved Bestemmelssstedet, det kan man ikke kalde for at »rejse«; man maa føle sig hjemme i Waggonen, saaledes som den Handelsrejsende, der paa Turen gennem Semmering vilde gøre et grundigt Toilette, men af en Fejltagelse valgte den korteste Tunnel istedetfor den længste til denne vanskelige Manipulation.

Det gør mig altid ondt for en Rejsedilettant, en Begynder, der finder sig i, at man tager hans Hjørneplads fra ham, og som ikke forstaar at forsvare sit aabne Vindu; thi jeg husker, hvordan jeg selv begyndte, skønt der til Trods for al Rutine og Virtuositet ogsaa senere hen i Livet kan passere En noget, der ligger udenfor al Beregning og alle Rejseregler.

Jeg kørte for nogle Aar siden flere Maaneder igennem meget hyppig paa Strækningen G.—K. i Østrig, og det var mine Læreaar paa Rejsevidenskabens Omraade. Konduktørerne var gemytlige, omgængelige Folk, i Reglen mer eller mindre passionerede Rygere, der godt kunde smage Forskel paa en daarlig Cigar, de selv havde købt, og en god, de havde faaet forærende, og de begunstigede mig paa mange Maader. De tog alt muligt Hensyn til min Nattero, holdt humoristiske Handelsrejsende, Hundeejere o. l. borte fra min Nærhed, og naar det var muligt, blev jeg »isoleret«, saaledes som det kriminelle Udtryk lyder; og jeg glædede mig saa over, at kunne gøre af mine Ben, hvad jeg vilde, strakte dem velbehagelig ud og sov de Par Nattetimer bort.

Toget indtraf for det meste nogle Minuter efter

Klokken tolv om Natten; engang var det paa Grund af en heftig Snestorm bleven betydelig forsinket, og nogle Folk fra Landet og jeg havde frysende og ærgerlig ventet paa det i den ensomme og kolde Stationsbygning. Endelig kom det brusende, Opholdet blev som Følge af Forsinkelsen kun meget kort, Konduktørerne løb frem og tilbage, Waggondørene blev revne op og smældede i; det var bidende koldt, og Situationen var i det hele taget ikke hyggelig. Jeg tog en Konduktør i Armen og hviskede til ham: »Jeg vil sove — hører De, jeg vil sove!« — Han saa' paa mig, genkendte mig og skød mig ind i en mørk Kupé, i hvilken der befandt sig en sammenkrøbet, tilsyneladende kvindelig Skikkelse, som lod til at sove og til ikke at tage den mindste Notits af min Nærværelse. Da Konduktøren kom tilbage for at mærke min Billet, beklagede han, at han ikke havde kunnet anvise mig en bedre Plads; men det var den eneste opvarmede Kupé i hele Toget. Jeg kastede et spørgende Blik hen paa den stumme Passager i Hjørnet skraas overfor. »Det er en gammel Kone«, — brummede han, — »De kan rolig sove, — Godnat!« — Hans Ansigt forsvandt i den høje Faareskindskrave, som han atter slog op, han lukkede Døren stille og fortsatte sin ubehagelige Vandring udenfor paa Gangbrædtet.

Den gamle Kone snorkede sagte. Jeg fik min Koffert frem og gav mig i Færd med at gøre mig det bekvemt til Natten. — Hvad er dog ikke de Amerikanere for nogle praktiske Karle, de forstaar sig paa at rejse; hvilke brillante Rejserekvisiter kan vi ikke takke dem for! Først ombyttede jeg det kolde, ubekvemme Fodtøj med de uundværlige Patentrejsetøfler

af Bast med Bøffelskindsfor, derpaa gav jeg mig til at blæse de forskellige Guttaperkapuder op, til at pryde mig med de af ét Stykke bestaaende Patentjernbanebriller med Lysskærm, Snebriller, Øreklapper og Respirator og at bringe Orden i de andre Smaating, der søger at bibringe Vanemennesket en Forestilling om, at han drømmer i sine Husguders Varetægt.

Den gamle Kone, der var indhyllet i en Mængde Plaider og Sjaler, sov rolig videre, og mine omfattende Forberedelser forstyrrede ikke et Øjeblik hendes Slummer, der hos gamle Folk plejer at være en Følge af svækket Livsenergi. Efter at jeg derpaa, ihukommende Jean Pauls Raad, havde talt et Par Gange til ti, indfandt Søvnens sig ogsaa ganske rigtig — hidlokke-
ket af de for alle Tanker blottede Taltegnens Monotoni; jeg drømte.

Da jeg vaagnede, var det allerede Morgen, en sollys, klar Vintermorgen; idet jeg aabnede Øjnene faldt mit Blik paa en Bog, der laa paa Gulvet og ikke tilhørte mig. Paa det elegante Bind læste jeg Titlen »Den unge Piges Sorger og Glæder«. Bogen var aabenbart faldet ud af Hænderne paa den gamle Kone, jeg strakte Haanden ud efter den, men kunde ikke naa den paa den Maade; forsigtig lod jeg mine Ben glide ned paa Gulvet, men jeg havde endnu kun faa den ene Fod ned, da jeg blev siddende stiv af Forbavselse — thi hvad saa' jeg dog først nu!

Der, hvor den gamle Kone havde siddet og drømt, sad nu en ungdommelig, smuk Pigeskikkelse, som indtil Taillen var smuttet ud af de varmende Tæpper og Plaider; hun lænede sig drømmende tilbage i Hjørnet, hun havde sænket det lille blonde

Hoved en Smule, lagt Armene overkors og saa' eftertænksom ud i Vintermorgenen, medens hendes Aande paa Vinduet forvandlede sig til sirlige Blomster.

Sandsynligvis har jeg siddet nogle Minuter bestyrtet og maalløs, thi jeg blev ganske overrasket ved pludselig at høre Navnet paa den sidste Station før min Rejses Maal blive raabt udenfor. Der var ingen Tid at give bort. Toget satte sig allerede i Bevægelse igen. Jeg sprang op, rev Huen af Hovedet og Tøflerne af Fødderne, Luftpuderne tømtes pibende og i et Nu var alt forsvundet i min Koffert — jeg tror, uden at Damen havde kastet et eneste Blik paa min ildfærdige Pakken-ind.

Bremseapparatet knirkede og skrattede, Døren blev aabnet, og Konduktøren, der havde faaet et stivt Istapsgarniture i Overskæget og Pelskraven, ilede til, for at være mig behjælpelig ved Udstigningen.

I Skyndingen tog jeg mig sammen til en Afskedshilsen, der skulde være et Udtryk for Bestyrtelse, Skamfuldhed, Undskyldning . . .

Den blonde Engel — thi hun var uden Overdrivelse en Engel — besvarede ikke min Hilsen, jeg saa' kun Profilen af det yndige Ansigt, og tager jeg ikke Fejl, fløj der et onskabsfuldt Smil hen derover.

Da Vogndørene atter var bleven lukkede, vendte jeg om imod Konduktøren: »Hvad Pokker var det, De talte om en gammel Kone? luk dog Øjnene op — det er jo en ung Dame . . . en henrivende Dame . . . hvorfor sagde De mig ikke det strax?»

Konduktøren saa' snedig paa mig. »De sagde jo, at De vilde sove, Hr. von Schönthan«, udbrød han smilende. Derpaa gjorde han Honnør med den

højre Haand, der stak i en uformelig Skindhandske, og sprang op paa det snebedækte Gangbrædt, medens den lange Vognrække langsomt satte sig i Bevægelse — den Gavstrik!

Ungdommens Overbebyrdelse.

Ja, jeg forsikrer Dem, at hvad der nutildags forlanges i Skolerne af Børnene, kan ofte bringe os Voxne i Forlegenhed — saaledes beklagede en af mine Venner sig til mig -- særlig gaar det for vidt med Stilskrivningen. Nu skal De bare høre: Jeg kommer nylig hjem en Aften og træffer Lise, min kære lille Datter, som til Paaske bliver tolv Aar, badet i Taarer og siddende aldeles fortvivlet ved sit med Skole- og Stilebøger overfyldte Arbejdsbord. »Hvad er der dog i Vejen?« spørger jeg.

Barnet skjuler grædende sit Ansigt og kan paa mine indtrængende Spørgsmaal under Taarestrømme kun fremstamme nogle uforstaaelige Sætninger, af hvilke jeg alene kunde opfatte Ordene »Stil ... Gondolfart«.

Jeg fortsætter mine Efterforskninger og faar endelig at vide af min Kone, at Lise under Udarbejdelsen af den Stil, hun skulde skrive til næste Dag, var stødt paa uovervindelige Vanskeligheder og ikke kunde besvare Opgaven »Beskrivelse af en Gondolfart«. Herre

Gud, mit Barn er jo ikke Forfatterinde og skal saamænd heller ikke være det.

Efterat det var lykkedes mig at trøste Barnet nogenlunde og berolige hendes af Angst og Skamfuldhed martrede Sind, viste hun mig Kladden til sin Stil. Titlen: »Gondolfarten« var skreven udadledig og flydende, derpaa kom den første Linie:

»Jeg synes, det maa kunne være saa dejligt en varm Aften at gynge op og ned i en Baad . . .«

Det forekom mig slet ikke at være saa daarligt.

Det næste var slettet ud med en tyk Streg, derpaa kom der et ufuldendt Ord, forvirrede Kragetæer, Streger, Spor af en fremmed Haandskrift og en vældig Klat, og hele Papiret var bedækket med indtørrede Taarer, som delvis havde indgaaet Forbindelser med Blækket.

Lises Kinder, der saa' blegere ud end ellers, var atter bleven tørre, men fra Tid til anden hulkede hun endnu, thi i Tankerne kunde hun se Skolebestyrerinden, Frøken Schmölke, med det frygtede, strænge Blik, staa og indkræve Stilene; Lise saa' i Aanden, hvorledes hun vilde blive skammet ud i Klassens Paahør . . . I Virkeligheden gives der ikke noget skrækkeligere for et pligttopfyldende og ærgerrigt Skolebarns Fantasi.

Jeg tog Barnet op paa mit Skød og overøste det med Kærtegn, gav mig endogsaa til at »ride Ranke« med hende, hvad der just ikke passede rigtig til hendes Alder, og gjorde alt, for at bortlede hendes Tanker fra den afskyelige Gondolfart, men Lise havde slet ikke Tanker for andet; Skolestilen maatte skrives færdig; det fulgte af sig selv.

»Hvorfor har du ikke bedt Moder om at hjælpe

dig?» spurgte jeg Lise i en skaansom Tone, der var blottet for enhver Bebrejdelse; men Lises oprørte Sindsstemning havde kun tilsyneladende lagt sig, thi i dette Øjeblik slog Flammerne atter op.

»Moder har ikke hjulpet mig, hun sagde, at hun aldrig havde været i en Gondol . . .« udbrød Pige-barnet grædende, og Smerten fik igen Overhaand over hende. Jeg kastede et mildt bebrejdende Blik hen til min Kone, der sad ved Bordet og lod til at være noget forstemt over alt dette. »Sofie, har du virkelig aldrig sejlet i Gondol?» spurgte jeg blidt; »husk dig om — saadant noget glemmer man saa let«. Hun nægtede det gnavent. Da hun altsaa ikke havde nogle personlige Erfaringer at støtte sig til, kunde jeg dog ikke godt bebrejde hende, at hun lod Lise i Stikken; og desuden tror jeg, at min Kone aldrig har været særlig dygtig i Skolen, jeg er nemlig for nylig kommet efter, at hun skriver Ræddiker med »g«. For Resten har man vist heller ikke i hendes Tid plaget Børnene med overspændte Stilopgaver.

Efterat Lise havde set sig forladt af sin egen kødelige Moder, havde hun henvendt sig til den »Frø-ken«, som jeg holder til de ganske Smaa, en Frøbelsk Bonne, der er udtømmelig, naar der er Tale om alle Slags Børnesange eller Anskuelsesbilleder og Lege, men som viste sig aldeles ubrugelig, naar det kom an paa at skrive Stile. Det forsikrede Lise mig idetmindste. Hun havde imidlertid ingenlunde nægtet hende sin Bistand og havde endogsaa foreslaaet en Begyndelse, der skulde lyde saaledes:

»Vilhelm havde just fri en Eftermiddag, som vi

vilde tilbringe i en Gondol i den nærliggende Dam . . .«

Lise, der trods al sin Hjælpeløshed havde en sikker Takt for det passende, havde naturligvis ikke villet vide noget af »Vilhelms« Deltagelse i Gondolfarten og havde strax indvendt, at denne Begyndelse, der nok kunde stemme overens med en modnere Opfattelse, stred imod Opgavens Ordlyd, i hvilken der ikke forekom noget om en mandlig Ledsager. Selvfølgelig havde Bonnen efter sin Mening arrangeret det saa udmærket med en galant Hr. Vilhelm. Da hun ikke kunde sætte dette igennem, spillede hun den Fornærmede og vægrede sig ved enhver videre Medvirkning, naa, det er jo for Resten heller ikke dertil, hun er engageret. Men jeg holder ikke af, at hun indtog en trodsig Taushed, da Lise udbad sig hendes Raad i grammatikalsk Henseende; hun vidste nemlig ikke bestemt, om der skulde staa »kunne« eller »kunde« i den Begyndelse, hun havde lavet paa sin Stil.

Dette Dilemma hidførte saa den første større Katastrofe. Lise saa' sig forladt af alle, overfor et kolossalt aandeligt Herkulesarbejde, der absolut maatte udføres. Derpaa havde hun opgivet alt, og var, som hun altid plejer, naar hun er yderst fortvivlet, flygtet ind i Badekammeret, hvor hun et helt Kvarter havde lukket sig inde med sig selv og sin Sorg. Maren Kokkepige, hvis Hovedfortrin bestaar i et hengivent og trofast Gemyt, havde ikke kunnet udholde al den Jammer og havde endelig bevæget Lise til at aabne Badekammerdøren og sit Hjerte for sig.

Desværre vidste hun heller ikke, om det hed »kunne« eller »kunde«, og hun havde ikke Spor af

Begreb om en Gondolfart. Hun forenede sin Jammer med Lises Fortvivlelse og lod sig endogsaa henrive til en summarisk Fordømmelsesdom over vor Tids pædagogiske Bestræbelser; særlig var denne dog rettet imod den omtalte Skolebestyrerindes Personlighed og aandelige Tilstand.

Et nyt Bevis paa denne skikkelige Skabnings Offerberedvillighed og Godhed er iøvrigt den Kendsgerning, at hun ikke forsmaaede ude paa Trappen at knytte en Samtale med Portneren, der, efter hvad min Kone vil have hørt, skal have drejet sig om den Fornøjelse, man kan have af at sejle i Gondol. Men »Kunne«-»Kunde«-Spørgsmaalet, og Stilens Besvarelse kom man ikke et Skridt videre med. Maaske havde Lise ladet Ro falde paa sig og lært at føje sig i sin Skæbne, hvis ikke min Svoger var kommen til og — uden Forstaaelse af Situationens Alvor — havde været saa uforsigtig, at tage Sagen fra den mest upassende, det vil sige fra den humoristiske Side. Tænk Dem, at opfatte et Familiedrama komisk!

Efter disse Erfaringer var hun vel berettiget til at opgive alt Haab om menneskelig Hjælp. Forraadt og forladt havde hun kastet sig i Armene paa Fortvivlelsen, og saaledes traf jeg hende, da jeg kom hjem. Det var Klokken otte om Aftenen.

Der var neppe tolv Timer, til at Fristen for Stilens Aflevering var udløbet, og Gondolfarten skulde beskrives.

»Din Fader skal redde din Ære, mit Barn, vi skriver Stilen sammen efter Aftenbordet«, sagde jeg, idet jeg kyssede den kære Lilles hede Pande, — hun blev roligere. Flere Gange trak hun rigtignok Vejret dybt

og krampagtigt, saa hendes sarte Legeme rystede derved, men hun spiste og drak i det mindste.

Klokken var ni, da Barnet og jeg begav os ind i den mest stille og længst bortliggende Stue i vor Lejlighed — tavse og alvorlige, ihukommende vort Forehavendes Vigtighed — Gondolfarten skulde nu beskrives. Der var givet bestemt Ordre til, at ingen maatte trænge ind i hint stille Rum, Arbejdslampen var bleven fyldt med Petroleum, og der blev sagt de Tilbageblivende Godnat med en vis, til Øjeblikkets Alvor passende Højtidelighed. Lise var bleven ganske rolig og klyngede sig op til mig, — prisgivet den sikre Undergang, havde hun ligesom grebet om en Egs stærke Rødder, hun var frelst og gennemtrængtes atter af Lyst til Livet.

Vi satte os ved Bordet, jeg lagde Armene over Kors, bøjede Hovedet lidt og saa' eftertænksomt hen for mig — De kender jo det bekendte Billede af Napoleon — jeg maatte samle Tankerne og se at komme i Stemning. Men Pigebarnet, der ikke forstod nogle af disse Fantasiens hemmelige Forberedelser, udbrød tilsidst: »Men saa begynd dog, Fader!«

Ja, det var let nok sagt, og dog var Sagen ikke saa lige ud ad Landevejen. Jeg søgte i mine Erin- dringer efter en Gondolfart, men stadig kom jeg til at huske paa nogle Kaneture i Erzgebirge, og stadig randt min Svigerfaders komiske, blanke Isse mig i Hu; — jeg gjorde den Opdagelse, at jeg ikke har Spor af Ævne til at skildre den simpleste Begivenhed. Paa samme Tid faldt det mig ind, at denne Egen- skab, der blev saa skæbnesvanger for Lise, havde hun arvet efter mig. — Det er ligefrem latterligt,

men jeg kom virkelig ikke et Skridt videre. Lise begyndte igen at blive urolig, og gysende saa' hun paa, hvorledes jeg stadig slettede det ud igen, som jeg kort i Forvejen havde skrevet — fordi det var det rene Vanvid. Et rent Penelopearbejde. Klokken ti bragte jeg Barnet til Sengs, thi dets Nærværelse gjorde mig kun endnu mere febrilsk; jeg gav Lise Haanden paa, at hun den næste Morgen tidlig, naar hun vaagnede, skulde finde Stilen foran sin Seng; i Løbet af en Time kunde hun have skrevet den af, og hendes Ære var da reddet.

Med et let Suk vendte jeg tilbage til Arbejdsværelset. Jeg gik op og ned ad Gulvet; derpaa satte jeg mig ned, jeg drak sort Kaffe, og jeg røg, men der var ikke noget, der satte mig i Arbejdsstemning. Jeg tilstaar, at jeg endogsaa bandede, og inden disse fire Vægge genlød der mangt et ugudeligt Ord . . . Du store Gud, hvilken Jammer havde denne Skolestil ikke bragt over Huset; et sidste Forsøg, som jeg tilsidst gjorde i Selskab med et Par Glas gammel Rødvin, syntes at være ledsaget af Held, henimod Midnat trak Vredens Skyer bort, en munter, forsonlig Stemning kom til Gennembrud, Pennen løb hen over Papiret, det gik, som det var smurt. Det morede mig ligefrem, i Nattens Stilhed at begaa et saa uskyldigt Falskneri, og jeg tror nok, at Stilen lykkedes ganske godt for mig.

Da jeg havde sluttet med et af Overbevisningstraalende: » . . . Alle mine Veninder, der har taget Del i hin herlige Tur, vil Erindringen om denne Aften løfte og trøste selv i Livets sørgelige Timer«, rejste jeg mig med en Følelse af Tilfredshed. Jeg sneg mig ind til Lises Seng og lagde Papiret paa

Stolen. »Sov rolig, du lille Engel — din Bestyrerinde vil aldrig kunne finde paa en Stileopgave, som din Fader ikke skulde kunne løse med Glans!«

Næste Dag haabede jeg, at den Sag var glemt, og at Fred og Ro atter vilde vende tilbage. Men det skulde blive anderledes. Lise blev saa længe i Skolen, at vi alle blev meget ængstelige; Klokken blev halv to — og to, men Lise kom ikke; endelig Klokken et Kvarter til tre arriverede hun, men i hvilken Forfatning! Forlang ikke, at mit Faderhjerte skal beskrive det. Det var en Jammer.

Hun græd — ja, hun hylede ligefrem.

Hun havde maattet sidde over for min Stil! Lærerinden havde ikke kunnet nægte sig den Glæde at læse den højt for hele Klassen, naturligvis med vittige Bemærkninger hist og her, og fra hele Klassen lød der en jublende Haanlatter, naar hun greb mig i et svagt Punkt.

Ja, De mener naturligvis, at det var Vinen . . . jeg giver Dem mit Æresord paa, at jeg var nøgtern, da jeg skrev Stilen! Derfor havde jeg altsaa siddet oppe om Natten — aa, det er skændigt; og var det stakkels Barn ikke i sin fulde Ret til at overdænge mig med Bebrejdelser: »Du har gjort det daarligt, Fader, og du har begaaet en Mængde Fejl!« — Hun havde maattet bøde derfor, bøde haardt nok.

Sæt Dem nu ind i min Stilling: jeg, der er bleven fyrretyve Aar gammel uden nogensinde at have afsonet nogen Straf, jeg har maattet sidde over i en Pigeskole paa Grund af »mangelfulde Udtryk, fejlagtig Orthografi og Anvendelse af forældede grammatikalske Former«, — jeg tør slet ikke fortælle det til nogen,

for saa vilde jeg blive let ud. Men det er ogsaa uhørt, hvad man nutildags forlanger i Skolerne af Børnene.

„En høj Snaps“.

En litterær-kriminel Vision.

Sommerens Theaterpremière havde været en fuldstændig Fiasko. Jeg sprang ind i en Droske, lænede mig tilbage paa det slidte røde Fløjelsbetræk og stemmede Extremiteterne imod den lakerede Trillebørs Bund og Sider, en Forsigtighedsregel, man aldrig bør forsømme, thi ellers vil det mærkværdige Tilfælde sikkert indtræde, at der paa Grund af den uhørte Rystelse vil opstaa en successiv, men meget smertelig Dislokation af alle de indre Organer, som viser sig paa den Maade, at man tilsidst føler Sulten rumstere nede i Læggene, at Hjertet bogstavelig dumper ned i Buxerne, og at der i Albuegnen viser sig Symptomer paa en ubehagelig Susen for Ørene.

Jeg lukkede Øjnene og dvælede i Tankerne ved det Stykke, som var faldet igennem, et Begynderarbejde af to, hidindtil ganske ubekendte Forfattere ved Navn Nitschke og Matschke. — Hvorfor staar Poesien, denne moderne Kunstindustrigren, ikke under Statens Kontrol, hvorfor ikke? . . . Førend jeg endnu havde udtømt den Mangfoldighed af Spørgsmaal, der som Følge heraf opstod ganske af sig selv,

saa jeg mig i Aanden paa en af Tilskuerpladserne i en Retssal. Paa Anklagebænken befandt de Herrer Matscke og Nitscke sig. — Disse er paa Grund af Forfatterskabet til »En høj Snaps« beskyldte for Forfalskning af aandelige Næringsmidler. Klageskriftet bebrejder dem ogsaa letsindig Aandsbankerot og mange grove Fornærmelser mod god Smag. Det afsluttende Forhør begynder:

Generalfiskalen. Matschke, tilstaar De, at De er skyldig?

Matscke. Nej.

Generalfiskalen. De har dog været med til at skrive Farcen »En høj Snaps«?

Matscke. Ja, det staar der nok paa Plakaten, men jeg har kun givet Stykket den sidste Affiling.

Generalfiskalen. Deres Medskyldige paastaar, at De har givet Ideen.

Matschke (ude af sig selv). Jeg!? Det er Løgn, det er Løgn! Hvor skulde jeg have faaet den Ide fra; jeg kan bevise, at i den Tid, jeg har været Forfatter, er der ikke faldet mig nogetsomhelst ind . . .

Generalfiskalen. Et med dette overensstemmende Udsagn har De strax, efter at De var bleven sat fast, deponeret i Politibureauet; men ved en Husundersøgelse i Deres Bolig har man fundet en Bog »Kamelblomster, en tørret Digtbuket af Matschke« (Bevægelse i Auditoriet).

Matschke tier.

Generalfiskalen. Hvorledes blev Stykket egentlig til?

Matschke. Jeg sad en Eftermiddag paa en

Bænk i Thiergarten, da Hr. Nitschke, hvem jeg løselig kendte, kom hen til mig. Jeg spurgte til hans Befindende og saa betroede han mig Ideen til et Stykke. Ser De — sagde han — naar De vilde file lidt paa det, kunde der blive et brilliant Theaterstykke ud deraf. Snart efter bragte han mig Stykket. »Vil De nu file«, sagde han. Jeg fandt paa Titlen, bortfjernede nogle Ujævnheder i Dialogen og gjorde mig Umage for at faa Opførelsen sat igennem. Resten er jo bekendt nok.

Generalfiskalen. Har det ikke været Dem paafaldende, at Farcen er overordentlig kedelig, at f. Ex., den altid galt citerende Tjener hos en Lærd, den evig boldspillende Ingenue og den giftesyge gamle Jomfru er urgamle Skabloner, at det er uværdigt at gøre aldrende Damer latterlige og at Skuespillerinden let kommer til at undgælde for denne raa Spøg?

Matschke. Fuldkommen rigtig, og jeg har ogsaa gentagne Gange sagt til Nitschke: Nitschke, lad os lade være med det; De har saadant nogle usalige Indfald; De skal se, vi styrter os selv i Ulykke; men han gav ikke efter . . .

Generalfiskalen. Har De ogsaa talt til ham om den Eventualitet at blive bombarderet med raadne Æbler?

Matschke. Jo, éngang; men han betog mig alle Betænkeligheder og mente, at man kunde sørge for, at Stykket blev givet om Efteraaret, for saa er Æblerne friske. — Jeg har mer end hundrede Gange sagt til ham: Nitschke, De har en humoristisk Aare-

svulst, det er ingen sund Humor, den, De er i Besiddelse af . . .

Hr. Nitschke træder ind i Salen, han er nedslaaet og bleg; han gør Indtryk af at være et meget beklagelsesværdigt Menneske og forsikrer, at han er uskyldig.

Generalfiskalen. Hvad har De havt med det omtalte Stykke at gøre?

Nitschke. Jeg har kun lavet Vittighederne.

Generalfiskalen. Vil De være saa venlig at fortælle os Stykkets Tilblivelseshistorie.

Nitschke. Jeg sad i Wienerkaféen og læste i »Fliegende Blätter«, til hvilket Blad jeg ofte indsender Vittigheder. Da kom Matschke pludselig, med hvem jeg i de sidste tre Aar daglig har spillet Ecarté.

Generalfiskalen. Vidste De af, at han digtede?

Nitschke. Jeg havde ikke Anelse derom, hvorfor jeg ogsaa blev meget overrasket, da han pludselig sagde: »Hør De, jeg har et storartet Lystspilsujet, skal vi lave den »Geschichte« sammen?

Generalfiskalen. Men hvorledes faldt det ham ind at opfordre Dem til at være ham behjælpelig?

Nitschke. Jo, jeg er nu og da kommet med en Brander, og saa troede han vel . . .

Generalfiskalen. Altsaa De lavede Vittighederne; fandt De ogsaa paa de Situationer, der skulde gaa for at være komiske?

Nitschke. Nej, kun den, hvor Professoren springer ned i Kulkassen for at skjule sig.

Generalfiskalen. Denne Situation danner

Slutningen paa anden Akt, derpaa kommer det til Slagsmaal, det er vel ogsaa Deres Opfindelse.

Nitschke. Ja, det tror jeg nok.

Generalfiskalen. Finder De ikke, at det er smagløst og raat?

Nitschke (brister i Graad). Jeg vilde gøre det rigtig grinagtigt.

Generalfiskalen. Altsaa Ideen er ikke Deres?

Nitschke (hulkende). Jeg har kun filet paa Stykket, jeg har fundet paa Titlen og glattet lidt paa Dialogen, de faa Vittigheder er af mig, og alt det andet er af ham.

Generalfiskalen. Har ikke Matschke advaret Dem imod at være altfor ubændig i Deres Lune?

Nitschke (hulkende). Han sagde altid »jo galere, des bedre«, og naar jeg læste for ham, hvad jeg havde skrevet, saa lo han, og jeg maatte ogsaa le (græder højt), og saa lo vi et helt Kvarter igennem ad vort eget Stykke. (Med graadkvalt Stemme): Han er Skyld i min Ulykke; jeg vidste slet ikke, at jeg var Humorist, men han holdt paa det . . .

Der skrider til Vidneforhør. Det første Vidne angiver, at forskellige af de Vittigheder, som Farcen indeholder, har han for mange Aar siden hørt sin Fader fortælle.

Generalfiskalen. Lever Deres Fader endnu?

Vidnet. Nej; han døde for otte Aar siden som uigenkaldelig sidste Veteran fra Frihedskampene i 1813 og 14. (Auditoriet bliver rørt).

Et andet Vidnet beretter, at han den Aften for første Gang var i Theatret med sin Kæreste; allerede i den første Mellemakt havde hun overdænget ham

med Bebrejdelser, siden han havde kunnet tro, at en saadan Kunstnydelse var efter hendes Smag; det kom til en forfærdelig Meningsudvexling, og Resultatet var, at Forlovelsen blev hævet. Vidnet gør Fordring paa Skadeserstatning.

Et tredie Vidne blev i anden Akt overfaldet af en saa heftig Gabekrampe, at den, trods hurtigst mulig rekvireret Lægehjælp, ikke var til at stille. Vidnet havde i otte Dage være udygtig til alt Arbejde, hvorfor han ligeledes ønsker Skadeserstatning.

Generalfiskalen tager Ordet:

»Mine Herrer Edsvorne! De har i Dag havt Lejlighed til at skue ned i en literær Fordærvelses dybe Afgrund; vi lever dog, Gud være lovet, ikke længer i en Tid, i hvilken der ustraffet tør syndes imod Poesien og imod vore Idealers. Hvem der har faaet Ideen, eller om den er et fælles Aandsprodukt, vil vel paa Grund af disse Forfatteres Løgnagtighed blive ligesaa vanskelig nogensinde at udforske som de homeriske Digtninges Anthenticitet. En Farce bliver opført og halvandet tusind Mennesker bliver lokkede hen i de til Muserne viede Haller, fordi der bindes dem paa Ærmet, at de skal komme til at more sig. De lader sig lokke, thi Mennesket søger gennem Humoren at gøre sig sin Existens' evige Tragik, Livet, udholdelig. Og hvad bliver der saa budt det? Kun fra Sagens Akter kender jeg »En høj Snaps«, men Ørevidner paastaar, at under Opførelsen deraf er Kedsomhedens koncentrerede Angstsved sprunget frem paa deres Pande. Jeg spørger Dem: vilde en af de Stakler, som var i Theatret, da dette Stykke præsenteredes, have slaaet sig til Taals, der-

som en Købmand leverede ham en Vare, hvis Kvalitet aldeles ikke svarede til Prisen, og er han ikke juridisk i sin Ret til at nægte at tage derimod? Jeg behøver ikke først udførlig at bevise, at det Tilfælde, hvormed vi beskæftiger os, er ganske analogt med det af mig anførte: det bevidste Bedrageri er klart som Dagen. Jeg kan ikke værgе mig imod det Indtryk, at disse to »Diobskurers« Ydre (Munterhed), Nietzsche's lave Pande og sky Væsen, tyder paa absolut Mangel paa Intelligens og aandelig Dybde; ja, saaledes og ikke anderledes kan Forfatterne til »En høj Snaps« se ud! (Bevægelse). Mine Herrer Edsvorne! jeg erindrer Dem om Voltaire's lovgyldige Ord: »*Tous les genres sont bons, excepté le genre ennuyeux*« og om Edward Lytton Bulwer, der kalder os »et Folk af Digtere og Tænkere« — vi skylder disse Aandens Heroers Manes at dømme de Anklagede strengt«.

Defensoren tager Ordet:

»Hr. Generalfiskalen mener, at mine Klienters Brøde bestaar deri, at de paa en vis Maade have skuffet Publikums Haab om at komme til at le. Kant søger det Latterliges Udspring i en Forventnings pludselig Opløsning i Intet, det er Dem alle bekendt. Da D'Herr Nitschke og Matschke rakte hinanden Haanden, for at holde det tyske Theater oppe under dets Forfald, havde de til Hensigt at skrive en Farce. Farcen vækker Forventning om det Latterlige, denne Forventning har nu — saaledes som Hr. Generalfiskalen selv indrømmer — opløst sig i et Intet, og den filosofiske Nødvendighed af det Latterlige som Grundbetingelse for Farcen er opfyldt. Hvad nu de Midler angaar, ved hvilke det af Hr.

Generalfiskalen tendentiøst nedsættende omtalte, men dog unægtelig gode Udfald opnaaedes, saa har, som vi alle véd, ogsaa Shakespeare lavet daarlige Vittigheder (Bevægelse), jeg tillader mig kun at erindre Dem om Narren i »Som man behager« o. s. v., o. s. v. Men naar den Brander, der særlig lægges min Klient Nitschke til Last — jeg sigter til »Grev Møggreb« — skal være nok til at stemple et ungdomskraftigt, humoristisk Talent som en literær Forbryder, ja, saa er al Fornuft ude. Hr. Generalfiskalen har gjort Hentydning til mine Klienters lave Pander; naa, det kan jo ikke være alle beskaaret at være skaldede, og som bekendt er heller ikke Intelligensens Kriterium Pandens Højde, men Hjernens Udvikling, Bygning og Textur, en Hjerne, der oplives af et energisk Puisslag. Jeg andrager derfor om Udsættelse af Forhandlingerne, indtil det er muligt at overtøye sig herom uden at sætte mine Klienters Velbefindende paa Spil.

Andragendet bliver tilbagevist, og Defensoren vedbliver:

»Mine Herrer Edsvorne! De kan ikke være i Tvivl om, at mine beklagelsesværdige Klienter, der har tømt en Fiaskos bitre Kalk til det sidste skingrende Stød i Fløjten, hvis Pander ikke kransedes af Laurbærrets kyske Grønne, men af Æggeblommers mere paatrængende Gule, der er blevne kagstrøgne og lagt paa Stejle og Hjul af Kritiken, kan gøre nogen Fordring paa Deres milde Overbærenhed. En Domfældelse vilde dræbe deres skabende Kraft; den vilde give Vingerne paa deres Genius et Knæk, og dette Ansvar tør De ikke tage paa Dem. Rolig lægger jeg

mine Klienters Skæbne i Deres Hænder; der kan her kun være Tale om én Dom, og den lyder paa »Ikke skyldig«.

Juryen trækker sig tilbage, og de Anklagede vender forbitret hinanden Ryggen. Kendelsen lyder paa »Anlæggelse af et Gipsbind paa højre Haands Pegefinger i tre Aar; livsvarig Staaen under kritisk Opsyn og en Fastedag paa Aarsdagen for Opførelsen af »En høj Snaps«. De to Anklagede forlader vaklende Salen, understøttede af Retsbetjente. —

Mary.

Et enakts Lystspil i Breve.

20. Marts.

Elskede Veninde!

Bryllup og Bryllupsrejse! Dresden, Wien, Graz, Venedig, Florenz, Rom, Neapel og Capri! — Hjemkomst, — Gensyn med Forældre og Søskende, — Indtog i min nye Lejlighed! Er det ikke alt sammen yndigt? og alt det og meget andet har din Emmy nydt uden at tænke videre paa dig, du Gode, og uden at skrive til dig en eneste Gang. Jeg har halvt jublende og halvt drømmende henlevet disse Hvedebrødsdage med den samme begærlige Lyst efter

at nyde, med hvilken du saa' mig i Pensionatet sluge Flødeboller og ny Romaner — og som du, min filosofiske Veninde saa ofte har smilet ad! Og du smiler saa henrivende — og tilgiver saa gerne — smil og tilgiv ogsaa denne Gang — jeg skal aldrig mere svigte dig saa afskyeligt.

Aa, hvor jeg er lykkelig, søde Tony! Naar du blot kendte min Otto! Kan du endnu huske, hvor ofte vi har udmalet os Idealet for vore tilkommende Ægtemænd? Og nu er min Otto dog helt anderledes, end jeg har tænkt mig »min Tilkommende« — helt anderledes — og dog saa god og kær og smuk, og jeg er saa forskrækkelig forelsket i min »søde, lille Mand«. Iøvrigt er jeg glad over, at vi igen er i Tyskland; — jeg skal nemlig sige dig, at jeg var lidt bange for de meget omtalte italienske Skønheder. Du véd jo, at med min Skønhed er det ikke meget bevendt, omendskønt Otto haardnakket paastaar det modsatte. Mellem os sagt saa tilbeder han mig, og min Lykke er saa fuldkommen og stor som min Angst for at miste den. Jeg skal aldrig glemme, hvor usigeligt jeg led i Castellamare. Dér var der en sortøjet fransk Dame, der saa' paa Otto paa en saadan Maade, at jeg sikkert havde kradset Øjnene ud af Hovedet paa hende, hvis Otto ikke havde svoret en hellig Ed paa, at han fandt den uforskammede Skabning afskyelig. Saa lo jeg bare ad hende. Men i den halve Time fik jeg at føle, hvad Skinsyge vilde sige. Heldigvis er jeg sikker paa Ottos Kærlighed.

Nu haaber jeg, at jeg har din Tilgivelse, og at

dit Venskab for mig er uforandret: thi ingen er da lykkeligere end din til alle Tider hengivne

Emmy v. Saldern født Kühn.

P. S. Min Lejlighed er storartet; næste Gang skal jeg skrive dig mere til derom — idag har jeg nemlig nogle Visiter at gøre: — tænk dig, Olga Frühling har forlovet sig med Næse-Fuldmægtigen! Husker hun da ikke, hvor ofte hun har let og gjort Nar ad det tossede Menneske med den grinagtige, bevægelige Næse! Hvis min Otto havde saadan en Næse — nej, det vil jeg slet ikke tænke paa! For evig din lille Emmy.

Efterskrift. Jeg har til *vis-à-vis* en Løjtnant med et frygtelig komisk Fuldmaaneansigt — ildrødt — skægløst og indrammet af blondt, tyndt Haar. Da jeg den første Morgen efter vor Hjemkomst aabnede Vinduet og saa' ham staa ligeoverfor mig i sit aabne Vindu og stirre paa mig med sine vandblaa Øjne, var jeg nær ved at le ham lige op i Ansigtet. For at bide Latteren i mig, bukkede jeg for ham. Han blev endnu rødere og bukkede ligeledes — med den halve Del af Kroppen ud ad Vinduet — det saa' ud, som om Fuldmaanen skulde falde ned fra Himlen. Hvor jeg lo! Maaske bilder han sig nu noget ind. Du gode Gud, naar man har en Mand som Otto, saa er alle andre Mandfolk En saa ligegyldig. Farvel, du kære; næste Gang mere.

2. April.

Søde Tony!

Jeg har været med til Medicinernes Bal, det sidste i denne Sæson. Det var ganske net — men

jeg bryder mig ikke længer om Baller — jeg vil helst være alene sammen med Otto og vil heller ikke gerne have, at han danser med andre. Jeg er ikke jaloux, men naar jeg ser, hvorledes han svæver afsted med unge Piger — aa, han danser saa guddommeligt, naar jeg ser, hvorledes han ler og snakker med dem, saa bliver jeg saa underlig om Hjertet. Jeg glæder mig til Foraaret. Vi vil købe eller leje en Villa i Nærheden af Byen og blive hele Sommeren derude. Til min Fødselsdag i næste Maaned maa Otto absolut købe mig en smuk Hest — du kender min Passion for at ride — og saa vil vi begge gøre Rideture i Omegnen. Hvor det bliver dejligt! Otto maa se brillant ud til Hest — jeg har rigtignok endnu aldrig set ham ride, men han fortalte mig, allerede dengang vi var forlovede, at han delte min Passion for denne storartede Fornøjelse. Jeg er nu ofte alene. Otto har saa mange Forretninger at besørge og er undertiden meget træt og udmattet — men han ser udmærket ud og har en næsten umenneskelig Appetit — *à propos* om at spise — jeg maa lidt ud i Køkkenet, ellers tror vor nye Kokkepige, at jeg aldeles ikke forstaar mig paa Madlavning. Vær hilset, min Engel, af din

Emmy.

P. S. Tak for dit kære Brev. Hils din søde Moder mange Gange. Lige i dette Øjeblik dukker Løjtnant-Fuldmaanen atter frem af Gardinskyerne og sender sine vandblaa Øjnes milde Straaler over mod mit Vindu. Han ser virkelig ud, som om han ikke kunde sove om Natten for bare Dumhed.

7. April.

Kære Tony!

I største Hast! Tænk hvilken Ulykke! — I Formiddags kommer min stakkels Otto hjem — kan neppe tale for Smerte — har forstuvet Haanden — jeg laver Arnikaomslag og græder hele Dagen. Forhaabentlig er det bedre med ham i Morgen — vi skulde have været paa Landet — og jeg skulde for første Gang have havt min lyse Kjole paa, der er blevet saa fortryllende — og nu dette Tordenslag. Aa, mangen Gang er Livet trøstesløst sørgeligt! For evig din ulykkelige

Emmy.

9. April.

Dyrebare Veninde!

En stakkels, ulykkelig Kvinde, et sønderbrudt, tilintetgjort Væsen tilskriver dig dette Brev. Jeg maa tie over for alle andre, lad mig derfor betro dig min store Sorg! — Hav idetmindste Medlidenhed med mig, beklag mig, thi Hjælp kan der ikke længer være Tale om. Lad mig i én Sætning betro dig alt: min Mand skjuler noget for mig! For mig, hans Emmy, hvem han har tilsvoret — aa, Taarerne ud-sletter Skriften. Jeg skal fortælle dig alt. I de sidste fjorten Dage er min Mand daglig gaaet hjemmefra Klokken otte om Morgen — ud i Forretninger, som han siger — hvad der stadig har været mig mistænkeligt — thi hvad Forretninger kan han have Klokken otte om Morgen, og oven i Købet regelmæssigt (!!) hver Dag? Hen imod Klokken elleve kom

han saa altid træ tog udmattet hjem, lukkede sig inde paa sit Værelse og gik rastløs op og ned. Mangen Gang hørte jeg ham ogsaa stønne og bande. Om Natten skreg han undertiden som i Smerte, og naar jeg vækkede ham og spurgte ham blidt, om han ikke var rask, gav han undvigende Svar. Nu kom han i Forgaars hjem med forstuvet Haand — Hævelsen svandt hurtigt — men det viste sig, at han ogsaa maatte have beskadiget det ene Ben, thi han hinkede og vaandede sig under Smerter, som han — hvad jeg godt mærkede — vilde skjule for mig. Han fortalte mig, at han var gledet og faldet ned ad Trappen, da han gik fra Justitsraad Bernstein; — i Faldet maa Uret ogsaa være faldet ud af hans Lomme — thi Laaget var ganske bøjet — og i Gaar lagde vi Mærke til, at den Medaillon med mit Miniaturbillede i, som jeg havde foræret ham i Anledning af vor Forlovelse, var borte. — Ved denne vor Opdagelse blev han meget forlegen og forsikrede mig, at jeg ikke skulde bryde mig om det, thi Medaillonens maatte og skulde findes, han vilde strax gaa hen til Bernsteins og lede efter den. — Jeg havde Døden i Hjertet og spillede Komædie for ham. Jeg lod, som om jeg var fuldstændig beroliget og bad ham om at opsætte sit Besøg til Bernsteins til i Morgen — han slog sig til Ro, og jeg vandt Tid til selv at spørge efter Medaillonens hos Bernsteins. — Tony var belavet paa det værste: Otto har i de sidste fire Uger slet ikke været i Justitsraadens Hus; han var der altsaa heller ikke i Gaar, og han har altsaa bedraget mig og løjet for mig.

Jeg styrter hjem og finder min Mand liggende i

Feber, Smerterne har atter forværret sig — Doktoren er der — og ordinerer kolde Omslag og Ro. Jeg bekæmper altsaa mine Taarer, laver Isomslag og bliver siddende ved hans Seng, til han sover ind. Derpaa sætter jeg mig ved Skrivebordet, for ulykkelig og lidende at skrive disse Linier til dig. Aa, jeg kan ikke skildre dig, hvordan jeg er tilmode. Jeg var saa lykkelig! Og nu? . . . Nu er alt tabt! . . .

Løjtnanten overfor staar som sædvanlig ved sit Vindu og ser over til mig. Jeg bebrejder mig selv, at jeg har let ad ham og spottet ham — maaske skjuler der sig et trofast Hjerte bag det intetsigende Fuldmaaneansigt; han vilde sikkert ikke have tabt min Medaillon, saaledes som dette — dette Menneske, som jeg har elsket saa højt, og hvis Navn jeg ikke mere vil nævne. — Jeg kan ikke mere — mine Øjne brænder af Graad — jeg vil se at komme til at sove lidt — Fuldmaanen kigger saa trofast og medlidende herover, som om han vidste, hvor fortvivlet og elendig jeg er.

Din ulyksalige Emmy.

10. April.

Tony!

Kun nogle faa Ord i Hast. Jeg tager hjem til Moder! Det er forbi — for bestandig — han er et Uhyre — og jeg er bleven skændig bedragen. I Morges modtog jeg et Visitkort, som et Bybud bragte til min Mand fra en Hr. Salomon. Jeg læste: »Hvorfor kommer De ikke mere? Har Mary været saa slem imod Dem? Hun lover at være pænt artig

og ikke at gøre det igen. Man maa ikke strax tabe Modet!« — Jeg vidste nu mer end nok, tog Hat og Mantille og kørte hen til Moder. Hun vilde berolige mig, bad mig om foreløbig at tie og lovede at komme efter Bordet for at tage den Troløse i Forhør. Jeg kører hjem og vil selv tale med Otto — Pigen fortæller mig, at der var en Hr. Salomon inde hos ham; jeg lister mig hen til Døren og hører følgende Samtale. Den Fremmede: »Nej, véd De hvad, De gør Mary Uret; nu har hun allerede vænnet sig til Dem«. — Otto: »Nej, jeg syntes ikke længere om hende — hun er Skyld i, at jeg har tabt en Medailon, som min Kone havde foræret mig — og jeg kan da ikke godt sige hende — ja, De véd jo, Hr. Salomon, hvordan Kvinderne er«. — Den Fremmede: »Ja, naturligvis? Lunefulde og egensindige. Det er Mary netop ogsaa, men ellers en god Skabelon — prægtig Figur — rask — fejlfri —« — Du kan vel nok forstaa at jeg ikke vilde høre noget mere — denne utrolige Raahed — af en Mand, som jeg troede var fintfølende, — kort sagt: ikke et Ord mere om den Elendige. —

Jeg løber op paa mit Værelse — lader mine Klæder og mit Linned pakke ind — skriver disse Linier til dig og kører hen til min Moder! Derfra vil du atter faa Brev fra din usigelig ulykkelige

Emmy.

P. S. Løjtnanten holder et stort Tørklæde op foran Ansigtet — jeg tror, det gode Menneske aner min Ulykke og græder af Medfølelse — endnu findes der ædle Mænd — selv om de ogsaa har Fuldmaane-

ansigter. Han er dog, naar alt kommer til alt —
den eneste — — —

(To Timer senere).

Telegram.

Elskede! Jubl med mig. Alt er klaret. Mary
en Hest! Otto en Engel. Jeg en Gaas. I Morgen
Brev. Omfavnelse pr. Telegraf af din

Emmy.

Korrespondancekort.

Kære, dyrebare, søde Tony! Jeg er salig! Kun
et Par Ord: Otto har i de sidste fjorten Dage taget
Rideundervisning — han vilde som Forlovet ikke til-
staa mig, den passionerede Rytterske, at han endnu
aldrig havde siddet paa en Hest. Derfor var det,
han gik ud om Morgen. — Mary har kastet ham
af, deraf den forstuvende Haand. Medaillonen er
atter bleven fundet i Manegen. Otto har foræret
mig Mary — et Pragtexemplar af en Fuchshoppe.
Jeg lover højtidelig — og foreløbig — aldrig mere
at være skinsyg. — Tusind Kys sendes dig af din
uendelig lykkelige

Emmy.

Fuldmaanen er hoven — af den Grund det
store Tørklæde — han ser endnu dummere ud end
ellers. — Jeg har let ham lige op i Ansigtet.

For evig din.

Et Bal hos en Nabob.

Præcis Klokken ni stod vi udenfor den Port, paa hvilken Nabobens Navn prangede i kostbart indlagt Arbejde. En Hær af rigt gallonerede Lakajer i de pragtfuldeste Livréer modtog os med umaadelig dybe Buk og hjalp os i et Nu af med vort Overtøj, derpaa overraktes der os et kunstnerisk udført Garderobenummer — efter en Skitse af J. Döpler den yngre — paa hvilket der stod Tallet 655. Ledsaget af to Tjenere vandrede vi henover uendelige Perser- og Smyrnatæpper af berusende Farvepragt forbi kostbare Oliemalerier, der var laant fra de forskellige europæiske Gallerier til Korridorens Udsmykning. Under den Sixtinske Madonna plaskede et lille Springvand, der sendte en Straale Danziger Gyldenvand i Vejret. I Salonen blev vi modtagne af Værten, der opmærksom betragtede os gennem sin med forbavsende gamle Glasmalerier forsynede Næseklemmer, og som lod mangt et Guldkorn falde i Samtalens Løb. Ligesaa elskværdig var Værtinden; hendes med Brillanter belæssede Nakke repræsenterede en Værdi af $7\frac{1}{2}$ Million, der er forsikret hos herværende og engelske Selskaber. Hun duftede af sin Yndlingsparfume »*Eau de trois mille fleurs*«, i Haaret bar hun naturligtvis en Gyldenlak, og i sine Hænder holdt hun en Buket af et Velocipedhjuls Størrelse. Hendes Juvelers Butiksvindu var befæstet til hendes Taille. Hendes Toilette var ligefrem straalende, og man maatte bruge farvede Glas for ikke at blive blændet. Det fra Worth forskrevne Toilette var saa

vidunderlig let, at det var bleven sendt fra Paris til Tyskland i et dobbelt frankeret, rekommanderet Brev; ved Nøglehullerne sad Repræsentanter for Berliner Firmaerne Bonnwitt og Littauer, Gerson o. s. v., o. s. v., der begærlig gjorde Notitser.

Gæsterne begav sig ind i Spisesalen, men hvad var det dog ikke for en Sal! Saa vidt vi kunde skønne, maatte 300 Familier kunne koge Kaffe her; Firmaet Kayser & Groszheim har skabt et sandt Vidunder — i den senere Renæssancestil. I Hjørnerne stod paa preussiske Consols (fire Procent) Buster af berømte Bankiers fra alle Tider; i et højt Væggeskab saa' vi Tusinder af prægtige Bogbind tæt ved Siden af hinanden, Bøgerne selv havde man for længe siden fjernet af Mangel paa Plads. Ikke uden Møje lykkedes det Gæsterne at finde deres Pladser, skønt man ved Bordkortene (smukt indrammede Stillebens-Billeder $2\frac{5}{36}$ Ctm.) havde beflittet sig paa størst mulig Tydelighed. Først og fremmest lagde vi Mærke til de krumme Borde, som ere vant til at bøje sig under Vægten af de sjeldneste Majonnaiser og de fineste Frikasséer og derfor tilsidst har beholdt denne Form.

Menuen gav tydelig nok tilkende, at man befandt sig hos en Krøsus af første Rang. Kaviaren flød i Strømme, og de kogte Hummer kravlede omtrent ind i Ens Mund. Tærterne var smykkede med Sukker-glasur-Autografer af vore mest fremragende Digtere. Storartet var Isen, i hvilken Billedhugger Klein havde mejslet sin bekende Syndflodsgruppe (en Ottendel naturlig Størrelse). Effekten forhøjedes, jo længere den vældige Gruppe stod i den varme Sal. Knaller-

terne vakte stor Sensation; de exploderede med et voldsomt Brag og indeholdt sindrige Overraskelser. Istedetfor de sædvanlige Vers havde Værten ladet Bonbonerne svøbe ind i Sporvogns- og Zoologisk Have-Aktier; andre indeholdt spøgefulde Hovedbedækninger; saaledes fik vi tilfældigvis en rigtforgyldt Bulgarerkrone. Efter Souperen gik man ind i Balsalen, i hvilken Parfumerihandlerne Treu & Nuglisch personlig havde røget med vellugtende Sager.

Ved et af de prægtige Flygler sad allerede Anton Rubinstein, opslaaet foran ham laa den guddommelige Klinkevals, som han spillede et Par Gange igennem for sig selv. — Naturligvis blev stadig kun de første Par Takter dansede af Gæsterne, den øvrige Del af Dansen skænkede man Tjenerskabet. Denne Flothed kunde vor Vært nok tillade sig.

I Pauserne overraskedes man ved at se den fra Kölln hidkaldte Kammersanger Götze; den berømte Tenorist gav imidlertid kun 30 til 35 høje C'er tilbedste og det lige efter hinanden; Husets Herre havde nemlig sagt til ham: »Vær saa venlig at synge noget, der baade er godt og dyrt!« Klaverakkompagnementet udførtes af Hans v. Bülow, hvis Taushed blev opvejet med Guld; Götze skal have faaet 1000 Mark for Dusinet af de høje C'er! og Bülow ligesaa meget for enhver tilbageholdt Fornærmelse.

Da Dansen igen begyndte, fulgte den ene Overraskelse oven paa den anden. Under Polonaisen foer pludselig en dejlig Dampvalse ind i Salen, fyldt med friske Buketter (Centifolier omgivet af Tusindgylden-Urt). Arrangeurens aandrige Plan om umiddelbart derefter at foretage en Tur til Nordkap

maatte desværre opgives, da Damerne ikke i deres lette Dragter vilde udsætte sig for den pludselige Forandring af Klima. Endelig henimod Morgen tænkte man paa at tage Afsked. Den lykkelige Vært takkede hver Enkelt 2000 Gange, fordi han var kommen, og bad om Undskyldning, hvis der skulde have manglet et eller andet. Saa beskeden er den sande Rigdom!

Da vi forlod Huset, overrakte en Tjener os til Minde om den skønne Aften en kostbar Brystnaal, forestillende et N, der var dannet af Diamanter saa store som Myreæg. Efter at have faaet denne sidste glædelige Overraskelse stukket i Slipset forlod vi den Riges Palads.

Den Droske, vi havde bestilt, ventede udenfor; til Trods for vor energiske Protest svang en Jæger med vajende Fjerbusk sig op bagpaa.

Saaledes endte denne herlige Aften i Nabobens Hus.

Atter et Indlæg i Kvindesagen.

Ved en ganske simpel Billet blev jeg indbudt til at besøge Fru Doktorinde Stechle »jo før jo hellere«. Denne Dame er mig bekendt som en enrageret Forkæmper for Kvindeemancipationen; hun har allerede kæmpet hele otte Aar og kunde af den Grund egentlig gøre Fordring paa Fortjenestemedailen. Ligeoverfor sin Mand har hun allerede for længst i Praxis

gennemført Ideen om »Ligeberettigelse«; han lader hende raade, skønt han i sit inderste Hjerte ønskede hendes saakaldte »højere Bestræbelser« hen til Peberplantens exotiske Hjem, og han bærer sit Kors med den taalmodige Resignation, til hvilken enhver Ægtemands Sind forædler sig i Løbet af nogle Aar. Hans Kone derimod betragter sig selv som en af disse beklagelsesværdige Hustruer, der ikke »finder nogen Tilfredsstillelse« ved det ægteskabelige Forhold, og som har det Uheld, ikke at blive forstaaede af deres Mænd . . . Nogle af disse sukkende Uforstaaede opsøger endelig med tungt Hjerte finere organiserede mandlige Gemytter, der af psykologisk Interesse befatter sig med at løse kvindelige Sjælsgaader, medens andre griber til Pennen. Min Velynderinde griber ogsaa dertil. Hun rivaliserer imidlertid ikke med de afholdte kvindelige Forfattere fra den belletristiske Digterskov, og hun lader ikke det sædvanlige elegiske Kvad tone om den ligesaa følsomme som forsmaaede Gouvernante-Kjærlighed, der betvinger Assessoren med det »trodsige Træk i Mundvigen«, indtil han skælvende ligger for den »stolte« Romanheltindes Fødder; fra hendes Lyres Strænge bruser Oprørsstormen »Emancipation!« For at karakterisere Tendensen af hendes Bestræbelser, skal jeg kun nævne Titlen paa hendes sidste Brochure; den lyder saaledes: »Den tyske Kvinde og det dobbelte Bogholderi eller Jomfruen set i et merkantilt Lys«. Dette meget lovende Tendensskrift, der forøvrigt vil skuffe dem bittert, der lover sig noget pikant deraf, søger at bevise Kvinderne, hvor meget de tager fejl, naar de mener, at deres Kald udelukkende bestaar i at lade sig »gifte

bort«. Forfatterinden kender ogsaa Schopenhauer, hvem hun af bedste Evne søger at imødegaa. Saaledes befinder hun sig i aabenbar Modsigelse med den »filosofiske Særling«, naar hun strax paa anden Side udtaler denne Anskuelse: . . . »Ene og alene ved at betragte Kvindens Legemsbygning indser man, at Kvinden egner sig langt bedre til Kontorarbejder end noget som helst andet Individ; ja, det synes endogsaa — fortsætter hun — som om Naturen har haft til Hensigt i Kvinden at frembringe en Skabning, der egner sig til en siddende »Stilling«, thi —« o. s. v. Den anatomiske Begrundelse af dette Paradox hører ikke herhen, det galdt kun om at karakterisere Forfatterindens Tendens.

Med en for mig smigrende Utaalmodighed var jeg bleven ventet af Fru Stechle. »Jeg vilde gerne høre Deres Mening om en af mig udkastet Plan til et journalistisk Foretagende«, begyndte hun; »jeg har i Sinde at udgive et Ugeskrift for den tyske »Kvinde«, et Ugeskrift, der skal repræsentere deres aandelige Interesser i reformatorisk Retning. Synes De ikke, at det er en udmærket Ide?« — Jeg nikkede bekræftende; thi det er min oprigtige Mening, at Udgivelse af nye Tidsskrifter er et af vor Tids velsignelsesrigeste Fænomener, at der ofte findes en dybt følt Trang, som man maa søge at raade Bod paa, og at der endnu er utallige Huller, der kan udfyldes med Avispapir. Egentlig havde jeg troet, at der var Tale om et af de Tidsskrifter, i hvilke Læserinderne faar Anvisning paa, hvorledes de skal strikke Støvleknægte og bemale Tandstikkere, og hvor der meddeles de værdifuldeste Oplysninger om Hudens og Blomsternes

Pleje, om unge Damers Opførsel i anstændigt Selskab, om at sylte Agurker, om Faren ved at snøre sig for stærkt, om Themaet, hvorledes man forhindrer at unge Piger og Kartofler, der er bestemte til Overvintring, udvikler sig for tidligt, og hvorledes man sindrig konserverer sarte Blomsterforæringer i Tilfælde af at man bliver Pebermø, og hvorledes man kan fjerne Vognsmørelsepletter fra Bordduge.

Jeg havde taget Fejl. Et Blik paa Manuskriptet til det første Nummer af det nye Tidsskrift gav mig et bedre Begreb om Sagen. Under Titlen prangede Ordene: »Hvad vi vil«, — derpaa fulgte en tom Plads; det lod til, at den unge Redaktion ikke endnu var rigtig paa det Rene med Hensyn til dette Punkt. — Under Stregen begyndte en Roman: »Frøken Regimentslægen«, hvoraf jeg kun læste den første Sætning: »Heltinden i vor Fortælling maalte Kasernegaarden med lange Skridt . . .« og den sidste: . . . »Tal med min Oberst — svarede hun — men forlad mig nu, thi det er over Midnat, og jeg holder jo egentlig ikke Konsultation paa denne Tid. — (Fortsættes)«. Det derpaa følgende Digt — Damer kan nu engang ikke rive sig løs fra Lyriken — forraadte fuldstændig Bladets Tendens. Det hed »I Civilkammeret« og omhandlede en ung Piges tragiske Skæbne; af en lang Provisor bliver hun slæbt op paa Kontoret, hvor man afpresser den Ulykkelige hendes Jaord. I den næste Artikel, der kaldes »Endnu et Par Ord om Kvindespørgsmaalet«, søger den anonyme Forfatterinde at bevise, at de fleste Bestillinger hidtil kun er blevne udøvet af Mændene paa en meget utilfredsstillende Maade, »specielt paa Literaturens

Omraade — hedder det — maa der findes paa Raad mod det mandlige Elements Overvægt«.

Endvidere bør alle politiske og kommunale Embeder besættes med Kvinder. Dertil knytter der sig saa en Afhandling om »Snerperiet«, der er en Levning fra den »forud for Ligeberettigelsestiden gaaende Periode«. Afhandlingen er skrevet i djærvt og kraftigt Sprog. Den begynder saaledes: »Fanden i Vold med den evindelige Rødmen, vi har nutildags andet at tænke paa end hvert Øjeblik at skifte Farve. Den for »Livet« opdragne Kvinde maa — om hun nu skal tilbringe sit Liv i en Vagtstue, paa et Kontor eller i en Koffardifarers Mers — være vant til at høre, at man taler naturligt om alt, hvad der er naturligt . . .«

Iøvrigt finder vi længere nede den værdifulde Oplysning, at Skamrødmen i Tilfælde, hvor den er absolut nødvendig, kan frembringes kunstig ved at indaande Amylnitrit. En Slags Modvægt dertil danner en Artikel, hvori det bliver foreholdt Læserinderne det usømmelige i at forfølge Mændene, hvilken Vane synes at voxe med Kvindens større Selvstændighed. »Lad Mændene gaa i Fred!« udbryder Forfatterinden, »intet er mere nedværdigende end et kvindeligt Væsens paatrængende Tilnærmelse til en Mand, der i sin Embedsstilling maaske staar dybt under hende; den efter svære Kampe tilkæmpede Frihed giver hun til Pris, naar hun forfølger Manden med Tilbud, der sluttelig og i bedste (?) Tilfælde dog kun kan føre til — et Ægteskab. Men er man kommet til det af os kun ugærne berørte Punkt, saa opsøger man vedkommende Mand i hans Bopæl, træder frem

for ham og siger: »Jeg har mit gode Udkomme som Sporvognskusk, som Klaverstemmerinde, som Brandkvinde, som Vinrejsende eller lignende, vil De være min?« Siger han Ja, saa maa man føre ham hjem, idet vi med det samme tillader os i vore Læserinders Interesse at gøre opmærksom paa den mangfoldige Gange citerede Bemærkning om, hvor hurtig en Illusion brister. Udkastet til det første Nummer indeholder ogsaa en Prisopgave. Der ønskes Forslag til en ny kvindelig Reformdragt, »som kan være et karakteristisk Udtryk for Ligeberettigelsens Ide og som lukker al Mode ude; dog bør man ikke lade Hensynet til Gadeungdommen ude af Betragtning.« —

Tilsidst findes der en Redaktionsbrevkasse, der allerede giver Svar paa Forespørgsler, der skal være blevne rettede til Udgiverinden, f. Ex.:

Frøken v. B. Venlige og søsterlige Hilsener; hvad De siger om det kimæriske ved Kærligheden har vor fulde Tilslutning. Man maa kun ikke støde Mændene for Hovedet. Deres Øjenbryn farver De bedst med en brændt Mandel.

Fru Postmesterinde F. Deres Oplevelser: »Tre Aar i Billetkontoret« er dog lidt vel pebrede. Husk dog paa, at vi ogsaa har mandlige Læsere!

Frk. Elise, hos Møller & Co. Deres Chef har skældt Dem ud for Æselinde, fordi De har regnet 50 Daler galt i hans Disfavn. Hvor ugalant!

Fru Regeringsraadinde v. W. De elsker den

yngste Skriver paa Deres Kontor, og han gengælder ikke Deres Følelser. Giv det Fjols Afsked.

»Naa, tror De »at jeg vil reussere?« spurgte Fru Stechle, der hidindtil uforstyrret havde ladet mig gennemløbe Udkastet. Det forsikrede jeg hende entusiastisk, thi jeg er overbevist om, at dette Tidsskrift — hvis det fremtræder i denne Form — vil overgaa alt, hvad der hidindtil er bleven skrevet af Kvinder om Kvinder. Til Lykke!

Efteraarsferie.

Jeg var eneste Passager i den lille Enspænder-Omnibus, paa hvis Vinduer det stolte Ord »Kurhotel« prangede. Som om min Koffert glædede sig ved at være blevet befriet fra sit ti Timers Fangenskab i den mørke Pakvogn, dansede den gemytlig omkring ovenpaa Køretøjet, da vi kørte henover den lille Bys knudrede Stenbro; og Kusken med den kantede Kasket og udadlige blaa Forklæde smældede med Pisken, som om han vilde sige: »En har jeg dog endnu kapret . . .«

»Dog endnu,« thi Fornøjelsesrejsernes Tid var jo forbi; hvad der kom hinkende bagefter, talte vel egentlig slet ikke med. Da vi saa nærmede os Kuranstalten, der laa udenfor Byen mellem Chausséen og

Jernbanen, knaldede Kusken tre Gange, og jeg lagde Mærke til, at paa dette Tegn sprang to Mænd, der bagved Havemuren havde siddet oppe mellem de frugtbetyngede Grene paa et Æbletræ, hurtig ned derfra. De var skyndsomt komne i deres Kjoler og viste sig i Døren. Den ene af dem var Værten, den anden, der i Skyndingen alligevel havde faaet fat i en Serviet, var Opvarteren.

Jeg løj, dersom jeg vilde paastaa, at de to ikke var opmærksomme nok; de overbød endog hinanden i at tage saa elskværdigt imod mig som muligt.

»Jeg ønsker et Værelse eller to, hvis det er muligt.«

»To« — gentog Værten — »det kan nok lade sig gøre; mod hvilket Verdenshjørne ønsker De helst at bo? Nord, Øst, Syd?«

Jeg sagde Syd, endskønt det egentlig var mig ganske ligegyldigt.

»Syd — hm, det foretrækker i Reglen alle Herskaber; — naa, saa maa jeg lægge Englænderne over mod Øst . . . det gaar nok!« sagde Værten, idet han tankefuld stirrede paa Nøglebrædtet i Forstuen. Derpaa sagde han et Par Ord til Kellneren, der i Mellemtiden havde mønstret mit Ydre. Han sprang med Kofferten i den ene Haand og Paraplyen, som de ogsaa strax havde taget fra mig, i den anden op ad den hvidskurede Trætrappe. Jeg fulgte ham. Med Undtagelse af Trinenes Knagen hørte man kun Hestens langsomme Skridt — den blev netop ført ind i Stalden — medens Træernes Blade suste udenfor de mod Haven vendende Vinduer. Min Fører ilede gennem en Korridor og raslende foer Nøglen ind i

Laasen. Over Døren stod Nummer fjorten; egentlig skulde det have været Nummer tretten, men de fleste Hotelejere har lyst dette ulykkevarslende Tal i Ban. Et lavt Værelse modtog mig; Rørstolen, den uundgaaelige Cylinder-Servante henne ved Vinduet, det falmede, af Støv lugtende Møbelbetræk og de daarligere, skjoldede Litografier paa Væggene var karakteristiske for den temmelig landlige Indretning.

»Her er nok allerede blevet noget stille her?«
henkastede jeg, medens jeg saa' mig om i Stuen.

»Aa ja! aa, ja!« svarede Kellneren med gemytlig Sikkerhed, »først i Gaar har vi endelig faaet Luft; der tog nemlig en Mængde bort i Gaar, men det er jo saadan op og ned, og det er ganske naturligt. Nu er der igen blevet anmeldt ni Englændere. Efteraaret er nemlig her den allersmukkeste Aarstid, fordi vi ligger saa at sige nede i en Slugt . . . skærmet for Vinden paa alle Sider. Men i de første Dage af Ugen er Besøget naturligvis altid noget tyndere, og de fleste Herskaber kommer med Posten gennem Skoven . . .«

Medens han forklarede mig dette, gjorde han sig et Ærende hen bag de korte og falmede Musselinsgardiner; jeg tror, han tog et Thermometer bort, som hang dér; derpaa lukkede han Vinduet og lagde en lang, polstret Pude foran det, som om det aldrig mere skulde aabnes. Da han var borte, aabnede jeg Vinduet igen. Udenfor det stod der et frodigt og stort Ahorntræ, hvis Løv allerede begyndte at blive noget gulligt, og naar der kom et Vindpust, svævede en Mængde visne Blade til Jorden. Skulde han

have villet skjule dette vemodige Skuespil for mig? Hvor der dog var stille i det lille Hus! Mine Skridt gav Genlyd, da jeg gik gennem Korridoren henimod Trappen, medens en uskolet mandlig Sangstemme hørtes fra den anden Side af Gangen.

Men den tilhørte ikke nogen Rejsende, men en Mand, der traadte ud af en lav Dør med Støvler i Haanden; det var Karlen.

I Havens Blomsterbede stod der brogede Asters, og det lille Springvands Overflade var bedækket med gule Blade; midt i det hævede der sig en Gruppe af Ler, en Dreng, der slog Armene om en Hejre og saa' glad forundret op efter Vandstraalen — som ikke sprang mere . . . Et Par Damer stod ved Havegærdet og saa' paa nogle Bønderpiger, der var beskæftigede med at tage Kartofler op ude paa Marken, medens en lille Pige med et hæklet Tørklæde om Skulderen samlede de i Græsset liggende raadne Æbler op, for at lege med dem.

Paa en Bænk foran en vild Rosenbusk sad der en ældre Herre, der saa' noget forundret paa mig gennem sine graa Brilleglas. Gud véd, hvad der var at se paa et Menneske, der vil rekreere sig lidt? Jeg gik forbi ham. Nu kom Værten hen til mig og begyndte at underholde mig: »Det er Skade, at vi har faaet saa megen Regn, for Eftersommeren er den allersmukkeste Aarstid her; vi ligger i en Slugt, saa naar alt er forbi andre Steder, saa begynder den smukke Tid først her. Idag er der igen ni Englændere, som har meldt deres Ankomst. Bare De var kommet et Par Dage før . . . netop i Gaar var der

atter nogle Herskaber, der rejste . . . men saa kommer der andre i Stedet . . .«

Denne hans Forhaabningsfuldhed kunde jeg dog ikke ganske dele. »For Øjeblikket ser det ikke ud dertil,« bemærkede jeg. Men han lod sig ikke forknytte og vedblev: »Aa, vi har dog altid Gæster, ser De, dér er der En igen!« »Ja, ham har jeg allerede set,« svarede jeg; det var nemlig Manden med de mørke Briller, der nu rejste sig og gik henimod Gærdet, til hvilket Damerne lænede sig.

»Den Herre har allerede været her fra Juni Maaned og kan ikke løsrive sig herfra,« betroede Værten mig; »saa er der ogsaa et større Selskabovre paa den anden Flodbred, de har Sejlbaad; men de maa ogsaa snart komme. Aa, Herskaberne morer sig saa godt her, at de ofte slet ikke kommer til Table d'hôte«.

Da jeg var træt, tilbragte jeg Aftenen paa mit Værelse. Der var saa roligt, at man godt kunde tro, at man befandt sig i et fortryllet Slot; et Par Døre gik op og i, men ellers saa' og hørte jeg ingenting til de andre Gæster. Henimod Kl. 10 gik der nogen gennem Korridoren, syngende *mezza voce* »Hamborg er en dejlig By« — det var Karlen, der begav sig til sit Kammer.

Næste Morgen laa der en let Taage over Haven. Begge Damerne og Barnet, alle med Sjaler om sig, spillede Krokett; det saa' ud, som om de med Forsæt gjorde meget livlige Bevægelser; desuden fik jeg Øje paa et Par Mennesker, som jeg ikke havde set den foregaaende Dag. Det større Selskab, der — som der var bleven mig fortalt — igaar havde vovet sig

ud paa Floden, viste sig heller ikke hele Formiddagen; formodentlig var de forulykkede. De ni Englændere stod foreløbig ogsaa kun »anmeldt».

Middagsklokken ringede saa stærkt, som om der skulde sammenkaldes et meget stort Antal Mennesker. Da vi endelig allesammen havde forsamlet os, var der næppe besat et Dusin Stole, omendskønt Værten og hans Kone ligeledes havde taget Plads ved Bordet. Samtalen drejede sig om Svagheder hos mig ubekendte Personer, som i den sidste Tid var tagne bort; men af de Ytringer, der faldt, lærte jeg dem ikke at kende fra deres fordelagtigste Side. Det lille Selskab levnede dem ikke Ære for en Skilling.

Damerne med den lille Pige bestilte ikke andet end at lukke den Dør, der førte ud til Haven, naar Opvarteren havde ladet den staa aaben. Og udenfor skinnede Solen dog saa lys og varm, som om den vilde puste nyt og uforgængeligt Liv ind i Naturen; der kredsede endogsaa en Hveps om min Æblekompot. Jeg tror, at Værten havde engageret dette ene Insekt som et Symbol paa Sommeren. Om Eftermiddagen blev der livlig i den lille Pavillon i den vestlige Udkant af Haven. Et Par Mænd med Blæseinstrumenter indhyllede i Sorgens Farver kom anstigende og satte sig i en Rundkreds. De tillod sig endogsaa den Luxus at holde en Dirigent. At »Potpourri over Carmen« hører til de uundgaelige Onder ved ethvert lille Badested, véd alle, der ligesom jeg har været prisgivet til et Kur-Orkestres Forgodtbefindende. Heldigvis prøvede de rare Menesker altid først deres Lykke, naar jeg havde grebet Vandrestaven for at tilbringe en halv Dags Tid oppe mellem Bjergene. Man

maa omgaas sparsomt med hver Time paa Dagen, naar Sommeren saa umiskendeligt belaver sig paa at sige os Farvel, naar Øjet kun møder tørre Stubmarker og gulnede, blomsterfattige Enge, og naar Taage og kølig Aftenluft vækker ubehagelige Kuldefornemmelser.

En af de næste Dage rejste ogsaa den standhaftige, bebrillede Kurgæst. Table d'hôte smeltede ind, thi det større Selskab var ikke vendt tilbage fra Flo- den, andre var rejst bort, og en Dame, der den forrige Aften havde forkølet sig nede i Haven, spiste paa sit Værelse. Damerne underholdt sig livligt og halvhøjt med Barnet; der var Tale om en Svoger, der havde lovet at hente dem, og som nu tøvede utilbørlig længe med at indfri sit Løfte.

Den lille Omnibus rumlede to Gange om Dagen til Banen, men kom hver Gang tom tilbage. Fra de ni Englændere hørtes der ikke noget mere.

»Aa, det giver sig nok; blot nogle Dages godt Vejr, saa har jeg ikke Værelser nok,« spaaede Værten, »nu kommer jo først den smukkeste Tid, fordi vi ligger saadan nede i en Slugt, og saa kommer Efteraaret først senere hen . . .«

Man maa lade Musikanterne, at de i Eftermid- dagstimerne paa de ulige Dage ikke skaanede deres Trompeter og Horn. Men deres Antal formindskedes, thi to eller tre Blæsere havde taget deres Afsked. — Aftnerne blev noget kølige, og allerede mellem Kl. 5 og 6 om Eftermiddagen begyndte det at blive mørkt. I mit Værelse hørte man Vindens Susen, det var et melankolsk Opholdssted, der mindede noget om Landsforvisning. Derfor tilbragte jeg i Reglen Aftnerne nede i Spisesalen: dér brændte en hyggelig Lampe

paa det lange Bord, ved hvilket der endnu for faa Uger siden havde siddet et broget, glad og muntert Selskab; nu var der ensomt og stille. Kellneren, der den Dag jeg ankom havde gjort Honnør i Kjole, viste sig nu stadig i en Frakke med korte Skøder, og de Spor af Krøllejern, som endnu for faa Dagen siden havde givet hans Hoved saadant et genialt Udseende, var forsvundne. Undertiden sukkede han og saa' ud, som om han var bedrøvet til Døden, saa at det ligefrem var Ens Kristenpligt at rive ham ud af denne beklagelsesværdige Tilstand. Efter at være blevet gjort lidt tillidsfuld satte han sig i ærbødig Afstand fra mig ved Bordet, saa at Lampens Skin ikke faldt paa ham og fortalte udførligt om sin sælsomt bevægede Fortid.

Medens han talte, fordybede jeg mig i Beskuel- sen af et Litografi, der hang ligeoverfor mig og fore- stillede Fyrst Bismarck, som ser strengt frem under sin Hjelm. Paa min indtrængende Opfordring tilstod min Ven ogsaa tilsidst, at det allerede nu saa' temmelig sørgeligt ud med Kurgæsterne, at der kun fungerede et Petroleums-Kogeapparat i Køkkenet, at han havde set, hvorledes hans Husbond med fordrejet Haandskrift indlemmede forskellige Rentiers og Godsbesiddere i Fremmedbogen, og at Herren fra Nr. 11 vilde rejse næste Morgen: han havde nemlig kun opholdt sig der, for at forberede sig til en Examen. Han bekendte alt, kun de ni Englændere, der havde meldt sig, for- svarede han med Standhaftighed. Da ringede det, og saa rejste han sig med et Suk og forsvandt ud ad Døren. Et køligt Vindpust trængte ind i Stuen, jeg kom til at ryste af Kulde og knappede Frak- ken til.

Kellneren kom tilbage: det var den forkølede Dame, der havde bestilt russisk The. Vi satte os igen ned, han krøb sammen henne ved den store, kolde Kakkellovn, men det vilde ikke gaa rigtig med Samtalen. Tilsidst vidnede kun et dybt og regelmæssigt Aandedræt henne fra Krogen om, at jeg ikke var alene. Jeg stirrede paa Rigskansleren og knækkede den ene Tandstikker efter den anden. Derpaa sneg jeg mig ud af Salen; i Haven var det bælgmørkt, der var ikke en Stjerne paa Himlen, og det regnede. Da jeg gik til Sengs, viste Uret ni . . .

Værten blev forlegen overrasket, da jeg næste Morgen meldte ham, at jeg vilde rejse. Han kom igen med »Slugten« og den forventede smukke Aars-tid: svage Forsøg paa at holde mig tilbage; men min Beslutning var urokkelig. Da jeg sidste Gang gik Haven rundt, begyndte Musiken inde i Pavillonen igen. Nu var ogsaa de andre Horn forsvundne med Undtagelse af tre Trofaste, der blæste et skingrende Stykke. Ogsaa Dirigenten medvirkede. De havde Hat paa Hovedet og Overfrakker paa.

Min Bagage havde jeg allerede om Eftermiddagen ladet bringe til Banen, skønt Toget først gik om Aftenen. Mellemtiden benyttede jeg til en sidste større Spaseretur.

Da jeg saa kom til Stationen og gik ned langs Toget, fik jeg Øje paa min Ven, Kellneren, der fornøjet saa' ud ad et Kupévindu. Jeg saa' forundret paa ham.

»Lykkelig Rejse!« raabte han, »nu joller vi af!«

»Er De da ikke mere i Kurhuset?«

»Nej, jeg blev der kun saalænge, der endnu var en Gæst.«

»Jeg var altsaa den — sidste? Og de ni Eng-lændere?«

»De kommer vel næste Aar,« sagde han smilende og kneb det ene Øje til.

»Vil De stige ind!« raabte Konduktøren. Jeg aandede atter, da jeg sad i Kupéen.

Gud være lovet, at min Ferie var forbi.

Hvad der kan hænde en Kunstner.

»Wenn Jemand eine Reise thut, so kann er was erzählen.« Sandheden af disse betydningsfulde Ord bekræftes atter ved den Omstændighed, at vore sceniske Kunstnere af begge Køn kun behøver at vende Stor-staden Ryggen, for strax at blive Helte i forskel-lige mer eller mindre pikante Hændelser, som der-paa ad den mundtlige Overleverings ærværdige Vej trænger sig frem til Bladenes til enhver Tid aabne Øren, disse Blade, der atter pligtskyldigt melder deres Læsekreds det interessante Nyt. Saaledes gaar det til, at man nu og da om Sommeren læser pikante Notitser om Kunstnere, om hvilke der i selve Theatersæsonen i Regelen ikke bliver skrevet andet end: »Fru N. saa igen ganske udmærket ud«, eller »Hr. N. fordær-vede ikke Rollen.«

En stor Del Hovedstadsskuespillere anvender som bekendt deres Sommerferier til at give Gæsteforestillinger; sædvanligvis tager de til Rusland; Petersborg og Moskau er det mindste, der kan være Tale om. Som Appendix til vedkommende Notits om, at Kunstneren eller Kunstnerinden er rejst til Czarstaden for dér at give et længere Gæstespil, bliver der bragt den Efterretning, at den »smukke Frk. N. N. strax paa Banegaarden oplevede et lille Æventyr,« som i Regelen bliver karakteriseret med det temmelig uberettigede Epitheton »lystig;« falder der en Koffert ned paa hendes Tæer, saa forvandler det lystige Æventyr sig til et »lille Uheld, der let kunde have havt de beklageligste Følger, men Frk. N. N. bed den øverste Række af sine Perletænder ned i den rosenrøde Læbe og skred med sædvanlig Gratie og Elasticitet gennem de forbausede Rejsendes Rækker,« som om der ikke gaves noget, der hedder Ligtørne — og hvori bestaar de »lystige Æventyr?»

»Den berømte X., der havde modtaget et smigrende Tilbud fra Petersborger Hoftheatret, begav sig før Togets Afgang hen til Billetkontoret og forlangte en Billet til første Klasse. »104 Mark og 80 Pfennige«, svarede Expeditøren. Den berømte X. talte med den hos en Kunstner let forstaaelige Nonchalance Pengene op paa Pladen foran Billethullet; derved faldt et Tyve-Pfennigsstykke ned paa Gulvet. En Dame, der stod bag ved Kunstneren, tog Mønten op, puttede den i sin Portemonnaie og rakte Kunstneren et andet Pengestykke af samme Værd. »Hvad skal det sige?« spurgte Kunstneren forbavset.

»Til Erindring om X!« svarede Damen smilende,

idet hun nævnede Navnet paa vor populære Kunstner, der, synlig oprømt ved dette lille Intermezzo, tiltraadte sin Rejse«.

Frk. A. oplevede ogsaa et allerkæreste Æventyr paa Banegaarden. Hun havde nemlig lejet Sovewaggonen for sig, sin Moder og en hende ledsagende »Jomfru«; neppe havde hun faaet indrettet sig bekvemt der, førend Stationsforstanderen viste sig paa Perronen, vridende Hænderne i let forstaaelig Fortvivelse, thi efter at der var ringet første Gang, var Storfyrsten af *** kommet ganske uventet og vilde tage den Sovevagon i Besiddelse, ved hvis Vindu man saa vor A.'s yndige og friske lille Ansigt. Denne Hændelse var naturligvis Æmnet for alle Samtalerne ude paa Perronen, men neppe havde den elskværdige Kunstnerinde erfaret Sagens Sammenhæng, før hun aabnede Døren til Waggonen og — i næste Øjeblik stod denne til Fyrstens Disposition; han udstødte et Lettelsens Suk og fik endnu kun Tid til at sende vor A. et taknemligt Sideblik.« — Hvor pikant — og oven i Købet ordret gengivet efter et Berliner Theatervrøvleblads Beretning.

Til Afvexling bliver der ogsaa undertiden disket op med en »Kupéhistorie«, hvis spøgefulde Slutning i Regelen lyder som følger: »Læserne vil blive overraskede ved at høre, at den lille smukke Dame ikke er nogen anden end — vor elskværdige B.«; eller naar Spøgen er endnu plumpere: »Læserne har vel allerede gættet, at Heltinden i den lille Historie ikke var nogen anden end — vor M.« Kunstnernes og Kunstnerindernes Hændelser antager uhyre mange Former. En Gang bliver en Kupébrand kvalt i Op-

komsten ved denne eller hin Kunstnerindes Aandsnærværelse, idet hun »strax har trukket i Signalsnoren«, og en anden Gang faar Kunstnerinden, der allerede atter »rejser nye Triumfer i Møde«, Lejlighed til at gøre en god Gerning, »der stiller Kunstnerindens Hjerte i det bedste Lys«. Der er f. Ex. Historien om den gamle Moerlil, »som rejser til sin dødssyge Søn, men kun har kunnet skrabe et Par Groschen sammen til en fjerde Klasses Billet. Kunstnerinden hører dette, og saasnart Toget stanser, iler hun hen til Billetkontoret, knuser en Taare i den der herskende Trængsel, løser derpaa en Billet og iler tilbage til Perronen hen til den gamle Moerlil, der under usigelige Taksigelser kan foretage den sørgelige Rejse i en anden Klasses Kupé for Ikke-Røgere, takket være vor henrivende W.'s Højmodighed«.

Mandlige Kunstnere befatter sig gerne paa Rejsen med at redde Folks Liv, men andre »smukke Træk« er dog ikke udelukkede; hyppigst er naturligvis ogsaa de bekendte pudsige Æventyr.

Saaledes træffer f. Ex. den berømte Z. i Kupéen en gemytlig udseende Herre, med hvem han giver sig i Passiar. »Man kommer til at tale om Theatret; det morer vor Z. for Spøg engang at indtage en naiv, fordomsfri Lægmands Standpunkt, og set fra dette Standpunkt tror han *en passant* at turde rose den berømte Z. Men den fremmede Herre synes at være af en hel anden Mening, thi nu gaar det løs med Udskælden: Det er ikke nogen Skuespiller for mig, saa skulde De have set Døring; næ, lad mig være fri for at høre Tale om denne Z. Vor Kunstner maatte kæmpe en haard Kamp for ikke at briste i Latter,

men da han ikke længer kunde holde sig, busede han ud: Jeg er jo Z.! — Tableau!»

Endelig er de komne til deres Bestemmelssessted. At vor B. og vor elskværdige Frk. S. »fordrejer Hovedet« paa Moskoviterne er naturligt, thi Moskoviterne maa da ikke indbilde sig, at de har faaet Hoved af noget anden Grund. En Nuance i den kunstneriske Sejrsbulletin bestaar i Beskrivelsen af Blomster og andre Foræringer. »Efter anden Akt blev der for aaben Scene overrakt den fejrede Kunstnerinde en Buket af et i Sandhed kæmpemæssigt Omfang; Buketpapiret var kunstig sammensat af veritable Hundred-Rubelsedler; det er en Hyldest, som man nok kan finde sig i, og Frk. L. skal, efter hvad Øjenvidner forsikrer, ikke have taget den anonyme Giver hans originale Indfald synderlig ilde op«. (Det gode Hjerte!)

De »originale Foræringer«, som plejer at blive overrakt for aaben Scene, bestaar ofte endogsaa af Repræsentanter for Dyreriget: en snehvid Due flagrer med en Laurbærgren bundet ved Næbet ned til den overraskede Kunstnerinde, ja, der skal endogsaa et Sted være blevet kastet en overmaade nydelig Silkepincher med broderede Sløjfer op paa Scenen, og med Studsen og Forbauselse hører Samtiden om de kostbare Tribut-Objekter fra Mineralriget. Vore Kunstnerinder finder sig rolig i, at Folk gør Forsøg paa at stene dem, naar Stenene bare er ægte.

Under saadant et Gæstespil tilbyder der sig meget ofte Lejlighed til »smukke Træk«. Fattige kvindelige Kollegaer gives der jo overalt, og naar en Kunstnerinde til bedste for en saadan skiller sig ved et »endnu saa godt som nyt Maria Stuart-Kostume«, saa er Dom-

men over hendes gode Hjerte fastslaaet for evige Tider. Den fejrede Kunstnerindes Tilbedere byder saa naturligvis den lykkelige Kollega store Summer derfor. At spænde Hestene fra Vognen — en Yndlingsfornøjelse for provinsielle Theatervenner — engang en uhørt Udmærkelse, der, hvis jeg ikke tager fejl, for første Gang blev den uforglemmelige Sonntag til Del, er selvfølgelig nu sunket ned til at blive et ganske almindeligt Nummer paa Triumfsprogrammet, og da en Kunstnerinde engang pralede af, at man i Elberfeld havde spændt Hestene fra hendes Vogn, var det af pure Misundelse, at der blev spurgt hende: »Men hvordan kom De da hjem?«

Gammel og seig som en Avisand er den ikke saa ganske uskyldige Notits, at »den berømte Frk. F.'s Afskedsforestilling i Riga, Bomstedt eller Treuenbritz var lige ved at have faaet Karakteren af en Afsked fra Livet; det gik nemlig saaledes til: en af de Medspillende, der var bleven i højeste Grad exalteret af den fejrede Skuespillerindes lidenskabelige Spil, bibragte i Mordscenen sin berømte Medspillende et Saar med en Dolk, hvad der saa ud til at være farligt, da det strax fremkaldte et ikke ubetydeligt Blodtab. Ophidselsen var stor. Efter at Tæppet var faldet, blev alle paa deres Pladser; man raabte uafbrudt paa Kunstnerinden. Under ængstelig Stilhed gik Tæppet endelig op, og Frøken Piefke traadte ind: hendes Gang savnede den sædvanlige graciøse Sikkerhed, og hendes Kinders ungdomsfriske Rødme havde veget Pladsen for Skrækkens hvide Farve. Med sin højre Haand trykkede hun et Lommetørklæde mod det saarede Bryst. Et skyggeignende Smil fløj over hendes Træk, hun aabnede

Læberne, og med svag Stemme hviskede hun ud til Publikum: »Det er ingenting, De kan rolig gaa hjem!«

Sker denne lille Malheur, der i Regelen »kunde have taget en Ende med Forskrækkelse«, under Gæstespillet, det vil sige før dettes definitive Slutning, saa er vel et »Par Dages Hvile« tilstrækkelig til at »Kunstnerinden kan komme sig efter dette alvorlige Uheld«. Disse to Hviledage er sædvanligvis Mandag og Tirsdag, thi det er nemlig i Følge gammel Erfaring de Dage, hvor der er — daarligst Besøg. Undertiden, naar Kunstnerinden ikke har rigtig Tiltro til sin Medspillende, sætter hun selv dette Ulykkestilfælde i Scene, hvilket bedst lader sig gøre i Dødsscenen i sidste Akt af »Romeo og Julie«. Det, som det mest kommer an paa, er »det sig gennem Kjolen fremtrængende Blod og den tilfældig tilstedeværende Læge«, der paa en temmelig opsigtsvækkende Maade bliver hentet fra Tilskuerpladsen op paa Scenen. Et Par Dage efter staar Notitsen i de mest læste Blade, thi selv om vedkommende Provinsavis ikke var behørig underrettet om, hvad der var foregaaet paa Theatret, saa gives der jo endnu et Middel til at gøre Samtiden bekendt med den Slags Begivenheder; dette Middel er det bekendte »Privatbrev«, den mest lokkende Madding for Vrøvlebladene. Hvem skulde ikke interessere sig for en Kunstnerindes Privatbreve? De har en vis Færdighed i at snakke om deres Succeser, og de er vant til at skrive deres Privatbreve paa kun den ene Side af Brevpapiret, saaledes som man plejer at gøre med Manuskripter, der er bestemte for Aviser. Aa, de kan ikke leve uden Applaus og uden Reklame, — og

Publikum? Man fortæller en Anekdote om en Theaterdirektør, der en Dag satte følgende paa sin Plakat:

»Første Genoptræden af Frøken Braun efter hendes mislykkede Selvmordsattentat«.

Den Mand vidste, hvad »Publikum« skulde have!

Lidt Reklame gør saadan en brillant Virkning!

En Projektmager.

Det maa være sandt, at Rejser uddanner, thi man hører altid noget nyt, naar man er ude at rejse.

Da jeg i Sommer kørte fra Schweiz's Larm og Tummel gennem det mørke Arlberg til det langt mere stille og uendelig yndefuldere Tyrol, sad der en Mand ligeoverfor mig i Jernbanekupéen, hvem jeg gjorde Uret, naar jeg holdt ham for meget ordknap, fordi han ikke sagde et Ord fra Zürich til Landeck, omendskønt der tilbød sig Lejlighed nok dertil. Han var jo beskæftiget med Lektüre.

Paa Banegaarden i Zürich havde han købt sig en humoristisk Bog, lige til Baden beskæftigede han sig med at skære den op, og derpaa gav han sig til at læse.

Iltog ryster og støder som bekendt, min Ven fægtede viljeløs om med Bogen i Luften, og det var rede overordentlig længe, inden han havde faaet en

Side igennem og kunde blade om. Men han smilede; smilende passerede han Grænsen, og smilende kørte han ind i Tyrol uden at bryde sig det mindste om Omegnen.

Jeg vilde lyve, dersom jeg sagde, at jeg var ganske blottet for alt, hvad der hedder Misundelse, og da jeg saa den Glæde, som Bogen fra Banegaardsboghandelens literære 50 Pfennigbazar beredte min Rejsekammerat, rørte der sig en saadan foragtelig Følelse i mig; jeg kunde ikke fatte, hvorledes man for halvtredsindstyve Pfennige kunde være morsom nok til at holde en aabenbart sat og erfaren Mand af den dannede Klasse i godt Humør saa og saa mange Kilometre igennem, han smilede endnu stadig over sine Humoresker, men endelig kom han til sidste Side, og fem Minuter efter slog han Bogen i, sænkede Kupevinduet en Haandsbred, og den lille Bog fløj ud.

Det var i Nærheden af Landeck, og havde Bogen været et Menneske, kunde den have brækket Nakkebenet hundrede Gange. Jeg følte mig imidlertid paa en vis Maade tilfredsstillet, ja, mer end det, thi nu saa jeg, at Manden stadig havde et smilende Ansigt, selv naar han ikke læste humoristiske Noveller fra Militærlivet.

Den Fremmede følte i det hele taget en Trang til at have Underholdning; paa Rejser gør man som bekendt meget let hinandens Bekendtskab, og saaledes kom en Samtale snart i Gang.

Han var en dyb Tænker.

Det stødte ham, at Hyrderne staar ubeskæftigede paa Engen og ser paa de drøvtyggende Køer; han talte om en umaadelig stor, menneskelig Arbejdskraft,

som derved gaar til Spilde, — »om man ikke med en Maskine . . .« mumlede han dybsindig hen for sig og vedblev ganske tavs at se ud ad Vinduet.

Da Samtalen atter blev optaget — jeg kunde se, at han allerede havde »Græsningsmaskinen« færdig i Hovedet — kom vi til at passiare om, hvor billigt det var at rejse og om Fordelene af det forbedrede Jernbanevæsen: Sove- og Restaurationsvogne, Iltoget o. s. v. Min Rejsefælle mente, og i flere Henseender giver jeg ham Ret, at vi langt fra havde løbet Linen ud: det maatte ogsaa komme saa vidt, at man kunde bade i Kupéen, at der blev indrettet formelige Spillesaloner i Togene, og at Jernbanebestyrelsen under alle Omstændigheder maatte sørge for, at der var en Trediemand til »Skat« eller Fjerdemand til »L'hombre«.

Han talte ogsaa om et »Baltog«, i hvilket man kunde forkorte de lange Rejsenætter; men da han netop stod i Begreb med at udmale for sig selv og mig saadan en kørende Balsals Glans, fik vi begge atter et Stød, saa at vore Arme og Ben fløj som herreløse rundt om i Kupéen. Det var en forbandet Tur, særlig naar man sad i sidste Vogn.

Da vi igen havde faaet rede paa os selv, begyndte han: »Og véd De, hvorledes man vilde kunne rejse endnu billigere, ja, saa billigt, at det ligefrem slet ikke vilde komme til at koste noget?«

Jeg saa paa ham, som man ser paa et Menneske, af hvem man venter sig noget stort.

»Hotelvæsenet maatte afskaffes!« fortsatte han, efter at have gjort en passende Pause, for at spænde mig til det yderste. »Enhver skal være sin egen Gæstgiver!«

Jeg gentog Ordene, thi jeg følte, at det var en betydningsfuld Udtalelse, men jeg forstod ham endnu ikke, jeg vilde vinde Tid, for at begribe ham. Min *vis-à-vis* saa forskende paa mig, som paa En, hvem man har mistænkt for, at han i næste Øjeblik vil udtale éns egen Ide. Men jeg skammede mig, thi jeg begreb ham stadig ikke. Under denne Pause tilbagedlagde vi maaske et Par Kilometre; endelig pikkede han paa mit slingrende Knæ med sin af en Traadhanske bedækkede Haand.

»Nu skal de høre,« sagde han, »hvordan jeg har tænkt mig det. I alle store Byer i Europa, og forresten ogsaa i de smaa og de allermindste, bliver der oprettet Agenturer — forstaar De: Agenturer. Nu har De i Sinde at rejse bort; De bor i Berlin og vil rejse til Leipzig. Godt. De melder det i Agenturbureauet og opgiver Deres Adresse, hvorpaa man strax udfærdiger Dem en Indkvarteringsbillet for Leipzig alt i Forhold til den Lejlighed, De forlader i Berlin. Er De vant til ikke at gøre store Fordringer, anviser man Dem et ganske simpelt Logis; bor De i en komfortabel Lejlighed, vil De i Leipzig finde en stor Lejlighed, der svarer til, hvad De er vant til.«

»I et Hotel?« spurgte jeg.

»Nej, i Privathuse. I enhver By staar der daglig Hundreder af Lejligheder af alle Kategorier tomme, thi alle rejser, og enhver efterlader sig en fuldstændig udstyret Rede. I samme Øjeblik De rejser fra Berlin til Leipzig, rejser ogsaa en Leipziger til Berlin eller andetsteds hen; De kender ham ikke, men De bytter paa en vis Maade med ham, thi han har stillet sin Lejlighed til Leipziger Agenturets Disposition.«

»Og hvor skal han sove?«

»I Deres Seng naturligvis!« raabte Opfinderen med glædestraalende Blikke.

»Undskyld, men jeg er Ægtemand!«

»Jamen, det er han ogsaa!« sagde Rejsevæsenets store Reformator smilende, som om han dermed havde ryddet alle mine Betænkeligheder af Vejen; derpaa vedblev han: »Kan De nu forstaa, at de mange Mil-lioner, som aarligt ødsles bort paa Hotelregninger, vil blive i Familien!«

Gysende forstod jeg det; kun en beskeden Ind-vending banede sig Vej over mine Læber: »Naar jeg betænker, at jeg nu har været sex Uger hjemmefra, og at 6 Gange 7, det vil sige 42 — forskellige Men-nesker skulde have været i min gode Seng . . . hvis Deres Forslag allerede var gennemført . . . tænk Dem . . .«

Han saa smilende paa mig, som man ser paa et Barn, der har sagt noget dumt noget.

»To og fyrretyve Mennesker — eller maaske ogsaa ikke et eneste!« udbrød han, idet han be-tonede de sidste Ord meget stærkt. »Det kommer jo ganske an paa Omstændighederne.«

Atter sank han hen i Grublen; jeg kunde mærke, hvorledes hans Hjerne arbejdede med den store Tanke. Kort efter var atter en af hans geniale Tanker modnet.

»De vilde heller ikke komme til at savne Familie-middage, og De vilde visselig være i Besiddelse af alt, hvad der i Hotellet kun er et Surrogat for et be-hageligt Hjem. De vilde i Udlandet rolig tænke paa Deres Familie, thi De véd, at den er i gode Hænder — Indkvarteringsbilletten »Familiekategori« forpligter

nemlig samtidig til Overtagelse af de faderlige Forpligtelser, f. Ex. Børnenes Opdragelse . . . den Russer, der tager Deres Seng i Besiddelse, maa samtidig tage sig af Deres Smaas Opdragelse.»

»Og næste Dag er det en Tyrk,« vovede jeg at indvende, »jeg vilde jo ikke kunde kende mine Børn igen. Man maatte dog først raadføre sig med Pædagogerne om, hvorvidt en saa forskelligartet Indflydelse vilde være heldig?«

Hans Fantasi tog ikke saadanne Betæneligheder i Betragtning, han hørte dem neppe.

»Derved vilde jo ethvert Hus blive forvandlet til et Hotel; man ringer én Gang paa Fruen i Huset og to Gange paa Døtrene,« vedblev jeg, »betænk dog denne selskabelige Umulighed,« forestillede jeg ham; men han smilede og tav.

Vi fløj forbi den ene Station efter den anden, han mælede ikke et Ord mere, men han grundede stadig.

I det yndige Innsbruck, hvor der er saa vidunderlig skønt, naar ikke alle Hoteller tilfældigvis er optagne, forlod han Kupéen. Vi tog meget formelt Afsked med hinanden. Da han allerede stod paa Gangbrædtet, vendte han sig endnu engang om imod mig med de Ord: »Jeg beder Dem om ikke at omtale mit Projekt — det bliver mellem os.«

»Naturligvis!« forsikrede jeg ham.

Medarbejderskab.

Ved en Soiré hos Paul Lindau, der ogsaa har personlige Bekendtskaber i literære Pariserkredse, lærte jeg en fransk Kollega at kende, hvem jeg kan takke for en ikke uinteressant Skildring af et literært Medarbejderskab af den Slags, der blomstrer og trives i Paris paa alle Literaturens Omraader — Poesien maaske undtagen. Jeg giver den elskværdige lille Pariser Ordet. Han fortæller:

I et Selskab under en Samtale ved Bordet faldt min Nabo, en berømt Romanforfatter, og min uberømte Ringhed ganske tilfældig paa et anekdotisk Thema, der bar Spiren til en Romandigtning i sig. I Samtalens Løb byggede vi videre derpaa. Den ene supplerede den andens Meninger, der blev forkastede eller accepterede, og da vi var komne til Krakmandlerne, stod det med forbausende Lethed optømrede Luftslet fix og færdig lige fra de temmelig solide Grundmure indtil den svajende Gavl; endogsaa den projekterede Romans Titel var fundet: »Kejserdømmets Ofre«. — Vi havde fattet en levende Interesse for hinanden og veg ikke mere fra hinandens Side den Aften. Paa Hjemvejen søgte vi ved spøgende og overfladiske Talemaader at afprutte hinanden Andelen i det fælles Stof, men begge Parter gjorde, om ogsaa smilende, den alvorligste Modstand, ingen af os vilde opgive sine Rettigheder, vi blev pirrelige, tilsidst grove — men ingen af os veg en Fodsbred. Endelig skiltes vi temmelig køligt fra hinanden.

To Dage efter skrev den Berømte til mig: »Claude

Noé — saaledes hed Helten i vort Romanudkast — voxer mig over Hovedet, jeg kan ikke faa Ro for ham, kom til mig og lad os arbejde sammen!« Den Berømte bor et Par Mils Vej udenfor Paris. Et Kvarter, efter at jeg havde faaet Brevet, greb jeg Kam og Haarbørste og ilede til Banen. Jeg kom lykkelig og vel til Godset. Husets Herre var som sædvanlig paa Jagt og kom først hjem sent om Aftenen med en Taske fuld af Agerhøns. Vi hilste paa hinanden; han var træt, og jeg kæmpede forgæves mod en Forstemthed, der havde sin Grund i den Modtagelse, jeg havde faaet, og som ikke svarede til min Iver og ungdommelige Forfængelighed.

Næste Morgen tog vi fat med fornyede Kræfter. Først nu, da den Berømte sad ved sit Arbejdsbord, lagde jeg Mærke til, at han gabede uafbrudt — af Nervøsitet, sagde han. Reflexvirkningen lod ikke vente længe paa sig, og snart gabede vi begge to, saa vi fik Taarer i Øjnene. Desuden havde han, medens vi raadslog med hinanden, et Utal af Smaa-beskæftigelser for, af hvilke jeg kun skal nævne Dem de appetitligste: han skar Negle med en Pennekniv, han satte Spidserne af Papirsaxen paa Næsen og balancerede med den, han knaldede med Fingrene og bearbejdede det Indre af Haanden med Fladen af Linealen, han jagede efter Fluier, suttede paa Hostepastiller og blæste fra Tid til anden Luften ud gennem Næsen som en rasende Drage.

Forhandlingerne kom derfor ikke i den rette Gænge; jeg har nemlig den ulykkelige Fejl, at jeg ikke kan vende Øjnene bort, naar En foretager sig noget, der er mig ubehageligt. Hele mit Nervesystem

kom i vildt Oprør, og den i Værelset herskende ufor-
 svarlige Hede bragte mit Blod i den heftigste Be-
 vægelse. Jeg bad ham om at holde op for denne
 Gang. »Vi maa først vænne os til hinanden,« sagde
 han, da jeg rejste mig fra mit Martyrsæde. Den Be-
 rømte, der stod i Begreb med at slutte et aandeligt
 Forbund med mig, tog iøvrigt neppe Notits af, at jeg
 var legemlig tilstede. Det lidt, der var at spise, var
 daarligt, og nogle af Retterne kunde jeg kun nyde
 nogle faa Bidder af; han behandlede mig ikke som
 Gæst, men som en Aand, der kunde citeres, naar han
 fandt det bekvemmest.

Egentlig havde jeg tænkt mig Forholdet ander-
 ledes, men ingen skulde mærke min Skuffelse; for
 Resten tænkte jeg heller ikke paa andet end den
 meget udviklede Skæbne, vi havde beskaaret vor Helt
 i »Kejserdømmets Ofre«, og som selv i Drømme for-
 fulgte mig. Og om Morgenens rystede jeg saa alle de
 Indfald ud paa min Medarbejders Bord, som jeg havde
 faaet i de lykkelige, ensomme og søvnløse Timer.
 Han gav mig de falske Penge igen, byttede de store
 om i smaa, hvorved jeg ofte slet ikke fik noget til-
 bage og strøg smilende de tunge Tankens Guldstykker
 til sig, som om det fulgte af sig selv. Det kunde
 han bruge, thi hans svigtende Fantasi var henvist til
 stadige Laan.

Jeg led meget paa Sjæl og Legeme, særlig af
 den uudholdelige Hede; thi Temperaturen i Værelset
 maatte stadig være over tre og tyve Grader Reaumur
 — paa Grund af en tam Abekat, der løb frit omkring
 i Værelset. Den fjerde Dag fik jeg, medens jeg ar-
 bejdede, pludselig en Følelse, som om Blodet vilde

trænge sig ud gennem Ørene paa mig, og jeg blev bange for, at jeg skulde faa et Slagtilfælde. Med en Fortvivlets Resoluthed og i en Tone, i hvilken hele mit tilbagetrængte Raseri udladede sig, raabte jeg: »Jeg kan ikke arbejde i denne gloende Hede, en af os maa vige Pladsen, enten Aben eller jeg!!!«

Den Berømte bestemte sig for Aben. Desuagtet blev jeg. Men da min Medarbejder om Eftermiddagen atter greb til Flinten for at gaa paa Jagt, sneg jeg mig endnu engang ind i Arbejdsværelset og lukkede i Smug det ene Vindu op i Haab om, at Aben vilde forstaa Vinket. Forøvrigt stødte jeg i mit Raseri med Ildragen henimod det Sted, hvor Aben sad og krøb sammen, uden dog at se herhen.

Jeg havde ikke truffet. Næste Morgen sad »Pitpit« atter paa Bibliotheksstigen og glædede sig over de fem og tyve Grader. I denne Drivhus-temperatur modnedes saa Kapitel efter Kapitel og opstod Forviklingerne og dissers Løsning, men dog kun ved mundtlig Udvexling af vore Anskuelser. Den Berømte gjorde blot engang imellem Notitser, naar han kunde beslutte sig til at pille sin Blyantstump ud af Næsen eller Ørene, hvor han havde en vis Forkærlighed for at putte den ind.

En Nat, da jeg allerede havde ligget flere Timer i Sengen, vendte Romanforfatteren tilbage fra et nærliggende Gods; han var meget oprømt og ilede ind i mit Sovekammer for at meddele mig en temmelig intetsigende Ændring i vor Plan, som var faldet ham ind paa Hjemvejen. Indfaldet var ikke daarligt, men jeg vilde sove. Desuagtet stillede han sig op foran

Kakkelovnen og talte i timevis om forskellige Detailler i vort Arbejde. Henimod Klokken fem om Morgenens havde han forstaaet at bringe ogsaa mig i en saadan Tilstand af digterisk Ophidselse, at jeg pludselig fandt Løsningen paa et vigtigt Problem, som vi havde flettet ind i Romanen. Dermed havde vi Udkastet til Romanen fixt og færdigt. Med den paafaldende Inderlighed trykkede han min Haand og gik fornøjet bort. Medens jeg atter lagde mig om paa Siden, steg der en forfærdelig Mistanke op i mig. Han havde hele Tiden havt saa meget at gøre henne ved Kakkelovnen — skulde han selv vilde skrive »Kejserdømmets Ofre« — alene uden Medarbejder... nu havde han jo hele Materialet dertil...

Jeg sprang ud af Sengen; min Mistanke var velbegrundet: Spjældet var drejet for, — den Elendige! Jeg kastede mig i mine Klæder, Dagen gryede, jeg vilde bort, flygte, saa hurtig mine Ben kunde bære mig. Dørene var lukkede i Laas udvendig fra! Jeg satte mig paa Sengen henne ved det aabne Vindu og ventede. Efter omtrent fire Timers Forløb blev der bragt Frokost op til mig: Kaffe — der lugtede af bitre Mandler — et Særkende for Blaasyre.

Nogle Minuter efter stod jeg i den Berømtes Arbejdsværelse; han var aabenbart skuffet, da jeg traadte levende frem for ham. Eftersom jeg havde Hat paa Hovedet og Kam og Børste i Haanden, gættede han, at jeg vilde rejste. Først anstillede han sig forbauset; jeg talte til ham om Spjældet og sagde, at jeg vilde skaane ham, hvorpaa han tilsyneladende ganske frejdig erklærede, at han ikke havde stræbt mig efter Livet, og at der slet ikke havde været noget i den Kakkel-

ovn. Tomme Udflugter. Min Beslutning var urokkelig. Han gav sig til at slaas med mig og vilde rive Kammen og Børsten ud af Hænderne paa mig, men Nøden gav mig Kæmpekræfter, jeg fik Bugt med ham, gav ham med Børsten et ordentligt Knubs i hans aandrige Hoved og slap bort. Jeg løb tvers over Markerne og naaede Banegaarden, ligesom Toget kom brusende.

Da jeg steg ind i Kupéen, kom min Medarbejder styrtende ud paa Peronen, han vilde hente mig tilbage; jeg puffede ham ned fra Gangbrædtet, han tumlede tilbage, og vi kørte bort. Derpaa sank jeg om i et Hjørne, og et dybt Suk trængte sig frem fra mit forpinte Bryst.

Digtene, der aldrig har staaet i et saadant Forhold til en Kollega, kan ikke gøre sig nogen Forestilling om den søde Følelse, som gennemtrængte mig, da jeg saa' mig frelst, da det Baand brast, der forenede os til hinanden, som siamesiske Tvillinger, og da jeg atter følte mig som et selvstændigt Individ med et Hoved og sin egen Vilje. Det maa være en ubeskrivelig sørgelig Skæbne ved et Lune af Naturen at være organisk forenet for hele sin Levetid med et andet Væsen, det begriber jeg nu, efter at jeg har lært at kjende det Skrækkelige ved et aandeligt Dobbelthold.

Efter denne pludselige Afskedsscene har vi hverken genset hinanden eller hørt noget fra hinanden. Min Fantasi arbejder videre paa Udformningen af den storartede Digtning; jeg er omtrent midt i tredie Del, men der staar ikke en Linie paa Papiret, thi denne Roman er ligesaa godt hans Ejendom som min.

Ogsaa han arbejder derpaa, men under de samme Forhold, i Hovedet — ikke paa Papiret, ikke for at den skal udgives.

Derfor bliver »Kejserdømmets Ofre« foreløbig ikke skrevne; men de existerer, voxer og trives i to Digteres Hjerner og bliver der, saa længe vi begge er i Live. En af os maa dog dø først — jeg har Tiden for mig, jeg vil vente!

„Hvordan en Madpose skal skæres!“

Kære Ven!

Der sidder du nu Aar ud og Aar ind i din af Verden glemte Købstad, du hører neppe nok den fjerne Mumlen af Livets brusende Strøm, ud af et Par Aviser konstruerer du dig Verden, og du undrer dig over Ting, som i en Hovedstadsbeboers Øjne følger ganske af sig selv.

Hvad du iøvrigt siger om »at gøre sig«, har desværre sin Rigtighed.

I vor hurtiglevende Tid, der sluger alt saa glubende sulten og glemmer saa rask og grundigt, i denne de positive Tendensers Tid er det »at gøre sig« — at »have Held med sig« — den eneste saliggørende Guddom, for hvilken den store Mængde ligger paa Knæ, og som selv de Fornemmere blandt Folket hilsende bøjer Hovedet for.

At »gøre sig« vil sige det samme som alt:

Penge, Ære og Lykke!

Og nu, min kære, upraktiske Ven, vil du have at vide af mig, hvorledes det er muligt, at ogsaa Talmi-Talenterne og Simili-Fortjenesterne kan naa »Heldets« Guld- og Laurbærsmykkede Maal.

Jeg skal indvi din ubehjælsomme og retskafne Ærlighed i en Videnskabs Hemmeligheder, der kun bliver doceret i de øverste Klasser i Livets Skole, og hvis Lærebog, der er saa rig paa Rænker og Kneb, bærer den træffende Titel:

»Hvordan en Madpose skal skæres«.

Det er en læseværdig Bog, og jeg haaber, at du er mig taknemlig, naar jeg aabner den for dig og meddeler dig noget af dens Indhold.

Det første Kapitel i denne mærkværdige Bog handler om »Kunsten at stille sig selv i det bedste Lys«, og til dette Kapitel vil jeg levere dig nogle Bidrag af min rige Skat paa Erindringer.

Hvis du er mig taknemlig derfor, lover jeg dig ogsaa Bidrag til de øvrige Kapitler, af hvilke jeg meddeler dig nogle Overskrifter for at give dig en Forestilling om hele Værkets Tendens:

Andet Kapitel: Om at bore sig frem.

Syvende Kapitel: »Hvorledes man faar Titler og Ordner«.

Ottende Kapitel: »Nødvendigheden af at være utaknemlig og at ryste tidligere Venner og Hjælpere af sig«.

Ellevte Kapitel: »Om Reklame«. (Hundrede og halvtredsindstyve Sider tyk).

Fjortende Kapitel: »Valg af Biograf og de Hensyn, der skal tages til denne Mand«.

Femtende Kapitel: »Klike og Klake« osv.,

osv. Altsaa først nogle Historier om den svære Kunst:
»at stille sig selv i det bedste Lys . . .«

Paa et Theater i en stor Rhinby gjorde Direktøren ved Vintersæsonens Begyndelse den Opdagelse, at der ved en Fejltagelse fra hans Sekretærs og Theateragentens Side var bleven engageret to Solodanserinder, medens hans Budget kun tillod ham at holde én Prima-Ballerina. De øjeblikkelig anstillede Forsøg paa at bevæge den ene af Damerne til at løse sin Kontrakt, blev resultatløse, omendskønt det meddeltes dem, at Direktionen under alle Omstændigheder blev nødt til at gøre Brug af sin Opsigelsesret overfor en af Damerne. Disse stolede paa deres Kunst og indtraf begge punktlig, begge visse paa at opbyde alt for at fortrænge Rivalinden og selv at hævde Pladsen.

Denne Sagernes Stilling var bekendt over hele Byen, og Publikum imødesaa derfor med forøget Interesse den første Forestilling, i hvilken Rivalinderne skulde debutere.

Begge Damerne havde ladet deres Fotografier udstille i Byens Boghandlervinduer, og Theatrets Stamgæster begyndte at dele sig i to Lejre, hvoraf den ene svor til Signorina Rosittas Fane, medens den anden var fast overtydet om Miss Eventails utvivlsomme Sejr. Signorina Rositta paastod nemlig, at hun var Italienerinde, medens Miss Eventails foregav, at hendes Vugge havde staaet paa Skotlands høje Bjerger.

Disse Paastande havde jeg, hvis utaalelige Tvivlsyge du kun kender alt for godt, allerede forud betragtet med nogen Mistro.

Da jeg kom til at tale med Signorina Rositta, fik

denne Mistillid ny Næring; mit i Dialektnuancer særlig indøvede Øre opdagede nemlig i Ariosts Sprog, som Rositta for Resten havde et vist Herredømme over, Genklang af hin polsk-jødiske-tyske Mundart, der særlig bliver talt i uforfalsket Renhed paa »Salzgries« i Wien. Miss Eventails Engelske mindede mig levende om »Hamburger Plattysk«.

Den med Spænding imødesete Debutaften forskaffede Theatret et udsolgt og livlig interesseret Hus. I første Mellemakt skulde Miss Eventail debutere med en *Pas sérieux*, medens Frøken Rositta havde en Karakterdans at udføre i anden Mellemakt.

Miss Eventail viste sig, livlig applauderet af sit Parti.

Hun saa' virkelig ogsaa henrivende ud. En sart, smægtende Blondine med smukt Haar og fromme Øjne og ualmindelig nydelige Hænder! Dertil havde hun valgt et Kostume, som i det mindste dengang blev betragtet som noget originalt, da det aldrig før var set i Byen, og derfor hørtes der ogsaa strax et beundrende: Aa! saa snart hun traadte ind paa Scenen, og det er allerede gode Forløbere for en Succes.

Hun bar nemlig i Stedet for de bekendte hvide eller lyse Gazeskørter nogle, der var ganske sorte, og desuden et sort Silkeliv og sorte Atlaskessko.

Dette Kostume havde ikke blot Nyhedens Interesse, men fremhævede ogsaa i en særlig Grad hendes sarte Teint og gyldne Haar.

Og nu begyndte hun at danse. Jeg sad i Parterret ved Siden af en Herre, hvis nøgne Isse indgød mig den største Tillid til hans koreografiske Kunstforstand, og over hvis joviale Træk der strax efter Danser-

indens første pas gled et tilfreds Smil, hvilket hos den blaserede Stamgæst betød omtrent lige saa meget som den dundrende Bifaldsstorm fra det naive Publikum, der atter og atter fremkaldte Danserinden. Der kunde ikke være Tvivl om, at Miss Eventail havde sejret. Alle var enige om, at hun var en Kunstnerinde i sit Fag; Damerne indrømmede, at hun var en fortryllende Fremtoning, og Direktøren sendte sin Sekretær op paa hans Kontor før at skrive et Opsigelsesbrev til Signorina Rositta.

Stakkels Rositta!

Imidlertid kom den anden Mellemakt og med den den skønne Jødindes — om Forladelse: Italienerindes Debut; thi skøn var hun, det maatte enhver indrømme, der saa hende under en Fandangos vilde Klang springe ind paa Scenen med Tamburinen i Haanden, den herlige Arm blottet, det flagrende sorte Haar, de mørke, funklende Øjne, og hele den yppige, dejlige Skikkelse i en Slags spansk Nationaldragt, »som blotter mere end den skjuler«.

Ogsaa hun blev modtaget af et »Aa« fra Publikum, og det lod næsten til, at det ikke var saa ganske umuligt, at ogsaa hun kunde vinde Sejrens Palme.

Men min Nabo med Skaldependen lod til at være af en anden Mening. Med et overlegent medlidende Smil tog han Kikkerten fra Øjnene og mumlede nogle Ord af en hemmelighedsfuld Betydning hen for sig: »Ingen Elan! — Overarm! — Stiv! — Øver sig ikke! — Skade! — Race! — Circus!« — — —

Den stakkels Rositta havde ogsaa Damerne imod sig, det mærkede jeg paa den meget udtryksfulde

Maade, hvorpaa de oppe i Logerne vendte Ryggen til Scenen.

Publikum, der i første Øjeblik var bleven overrumplet af den smukke Danserindes effektfulde Optræden, bemærkede dog snart, at Missen var Signorinaen langt overlegen, hvad Dans angik, og den offentlige Menings Vægtskaal sænkede sig saa afgjort for Englænderinden, at det lidt forlegne Bifald, der hørtes midt i en rasende Hvirvel, som Rositta udførte med mere fysisk Kraft og sanselig Ild end med virkelig Kunst, blev desavoueret af en energisk Hyssen. Og dermed var Signalet givet til en højst ophidsende Scene.

Da nemlig den første Hvislelyd naaede Rosittas Øre, kastede hun Hovedet tilbage, og idet hun med en lynsnar Vending slyngede sine af Raseri glødende Blikke hen i den Retning, hvorfra denne Lyd var kommen, maa hun have overset en eller anden Ujævnhed i Gulvet, thi hun snublede og styrtede om med en saa drønende Kraft, at Støvet hvirvlede højt i Vejret, og Flammerne slog op af Prosceniumslamperne.

Jeg frygtede det værste for den stakkels Skabning, men før det høje Skrækkens Udraab, der gik gennem hele Publikum, var hendøet, stod Rositta atter paa Benene; hun var sprunget op som en Gummibold, takkede med et graciøst, smilende Blik ned i Parterret, begyndte, hvor hun for et Sekund siden var stanset, hvirvlede endnu dristigere, endnu vildere, men rigtig nok ogsaa endnu mindre kunstnerisk omkring i Dansens Hede og forsvandt saa ude i Kulisserne med et Spring, der vilde have gjort en Kunstberider Ære.

Alt dette skete saa hurtigt, at Publikum endnu ikke havde faaet Tid til at komme sig af sin Skræk.

Men nu brød der en Bifaldsstorm løs, som ikke sagtnedes et helt Minut igennem.

Den stakkels Rositta havde iøvrigt mærkværdig vaade Øjne, da hun igen traadte ind paa Scenen for at takke for Bifaldet. Hun skjulte ogsaa hurtigt et Lommetørklæde og hinkede en lille Smule.

Som sagt: Publikum var rasende begejstret, Rositta havde absolut sejret over Englænderinden, og Sekretæren maatte endnu engang op paa Kontoret for at ændre Opsigelsesbrevets Adresse.

Den skaldede Herre havde ikke applauderet, da man atter fremkaldte Rositta.

Han trak paa Skulderen og mumlede hen for sig: »Bajadsstreger!«

»Hvorfor dog?« tillod jeg mig forbauset at spørge.

»Fordi hun selv kastede sig omkuld. — Snedig Kreatur. — De ser jo, hvordan hun har gjort sig. — Hun véd, hvordan en Madpose skal skæres.«

Det forekom mig dog at være for stivt et Stykke! Det kunde dog ikke engang jeg tro paa, der allerede har set mange respektable Prøver i den Retning.

Hovedrystende forlod jeg Tilskuerpladsen, for at begive mig op bag Scenen. Medens jeg gik igennem en halvmørk Gang, der løb under Scenegulvet, traadte pludselig, Gud véd ved hvilken Ide-Association, et Billede med friske Farver atter frem for min Sjæl, et Billede, jeg havde troet forlængst var gaaet mig af Minde:

Det var en taaget, uhyggelig Efteraarsaften paa »Salzgries« i Wien. En elegant klædt Dame, der hurtig ilede henad Fortovet, karambolerede med en lille pjaltet Pige, som kom styrtende ud af en mørk Gadedør.

Barnet faldt om og skreg gudsjammerligt.

De Tændstikker, som det gik rundt med i en Kurv og solgte, laa strøede om paa Gaden og i Rendestenen.

I et Nu var de to omringede af alt Slags Pak, og Damen gav det hylende og skrigende Barn en Gylden, for hurtig at blive hende kvit. Jeg opfangede det ejendommeligt listige, ondskabsfulde og ydmyge Blik, hvormed Barnet takkede Damen.

Der var noget sælsomt ved dette Blik, som jeg længe efter huskede.

Jeg tror dengang, at jeg nøje havde iagttaget, hvorledes Barnet lurende stod i Gadedøren og i det Øjeblik, Damen gik forbi, med Vilje løb imod hende.

Paa denne lille Episode kom jeg nu til at tænke, da jeg fra Scenen traadte ind i Foyeren.

Rositta sad endnu i sit Kostume paa Sofaen; hun var udmattet og et Sjal bedækkede hendes Barm, der hævede og sænkede sig hurtig.

Paa nært Hold saa hun meget forførende ud.

Direktøren og nogle Kollegaer stod rundt om hende og beklagede hendes Uheld, medens de samtidig lykønskede hende til den store Lykke, hun havde gjort.

Hun afkølede en lille Hudafskrabning paa den venstre Haands Flade med noget Isvand og Arnika.

Nu traadte jeg ogsaa hen til hende for at gøre hende min Kompliment.

Hun takkede mig, idet hun smilende viste mig sine smaa Tænder og saa paa mig med et Blik, der gjorde samme Virkning paa mig som et elektrisk Stød. Det var den samme overlegne Haans, frække Spots og slaviske Ydmygheds Fosforesceren, som tidligere havde grint mig i Møde ud af den lille Piges Øjne.

Og nu var jeg overbevist om, at min skaldede Sidemands Mistanke var vel begrundet: »Hun kastede sig selv omkuld; hun véd, hvordan en Madpose skal skæres!«

Nogle Maaneder efter tilstod hun mig det for Resten selv . . .

I Hoftheatret i N., en lille tysk Residensstad, har jeg oplevet en Pendant til denne Historie.

Hr. — lad os sige: Hr. Müller havde i nogle Aar været engageret som første Helt ved det omtalte Hoftheater. Müller var en aandrig og meget talentfuld Kunstner, der vist vilde have gjort en udmærket Karrière, naar han blot havde været i Besiddelse af de ydre Midler. Men han var lille og havde et hæsligt Organ, som man først maatte vænne sig til.

En skønne Dag fik Müller pludselig sin Afsked. Den lille Residensbys *Chronique scandaleuse* fortalte om en himmelraabende Formastelse, som skulde have nedkaldt denne Straffedom over Müllers brødefulde Hoved. En gammel Excellences Datter, saaledes sagde man, havde forelsket sig dødelig i Skuespilleren, og Müller havde da havt den geniale Frækhed at anholde den gamle Excellence om hans unge Datters Haand.

Forfærdelsen i Hofkredsene var ubeskrivelig. I Byens borgerlige Kredse opfattede man imidlertid Sagen noget anderledes. Ja, der gaves endogsaa de Folk, i hvis Hoveder der dæmrede en Anelse om, at det maaske oven i Købet var en Ære for en ubetydelig Faders ubetydelige Datter, naar en talentfuld Kunstner, hvis Privatliv var udadleligt, anmodede om hendes Haand. Kort sagt det store Theaterpublikum tog sin Yndlings Parti. Efterat først denne Opfattelse af Sagen havde vundet Hævd, begyndte man at echauffere sig derfor. Man var paa en vis Maade glad over, engang at gribe sig selv i at nære en frisindet Anskuelse og talte sig i Løbet af nogle Dage op til en sædelig Pathos, som man vistnok aldrig før havde tiltroet sig selv. Den almindelige Uvilje rettede sig imod Theaterdirektionen, der ganske pludselig havde afskediget Müller uden paa nogensomhelst Maade at være berettiget til en saadan Fremfærd. Man besluttede paa det kraftigste at opponere mod Direktionen og i ethvert Tilfælde grundig at udpibe den Skuespiller, som den vilde præsentere Publikum i Müllers Sted. Imidlertid havde Direktionen telegraferet til alle Verdenshjørner og engageret en Hr. — lad os kalde ham: Schulze til at erstatte Müller i Heltefaget. Schulze skulde strax komme og derefter debutere. Tilfældigvis kendte jeg Schulze og vidste, at han selv under normale Forhold ikke vilde være i Stand til at erstatte en Kunstner som Müller.

I den Stemning, som Publikum for Øjeblikket var i, var han sikker paa at blive udlet og udhysset. Det sagde jeg strax til ham, da jeg tilfældigvis traf ham ved hans Ankomst paa Banegaarden. Schulze havde

to Fortrin: han var en smuk Mand af herkulisk Legemsbygning og han havde et musikalsk, indsmigrende og umaadelig kraftigt Organ. *Voilà tout.* Iøvrigt var han en ubehjælpssom, undertiden endogsaa kejtet Skuespiller, blottet for al Poesi, Aandrigheid og Noblesse og absolut ude af Stand til at fortolke nogensomhelst Rolle, saaledes som Digteren havde villet det. Som sagt, han var sikker, aldeles sikker paa at gøre Fiasko.

Imidlertid havde Schulze nu og da vist sig paa Gaden, paa Residensbladets Redaktionskontor, ved Table d'hôte i Byens første Hotel, om Aftenen paa Tilskuerpladsen i Theatret og om Morgenens paa Prøver, og alle Vegne blev han iagttaget med den samme medlidende Interesse, hvormed man betragter et til Undergang viet Offer. Han gjorde visselig ogsaa et jammerligt Indtryk. Hans uheldige, endogsaa noget sjuskede Toilette, hans daarlige Holdning, hans slæbende Gang, det foroverbøjede Hoved og de slingrende Arme lod ikke de store Fordele ved hans virkelig smukke Skikkelse komme til deres Ret. Til alt det kom et tykt uldent Sjal, som han havde snoet en fem, sex Gange om Halsen, og som han aldrig tog af. Det lod til, at han havde forkølet sig, thi han talte til alle i en sagte, hviskende Tone og med mærkværdig hæs Stemme. Man begyndte at lave Vittigheder om ham og haanede Helten uden Holdning og Organ, der vilde hviske Publikum sin Rolle ind i Øret.

Og virkelig hviskede Schulze ogsaa paa Prøverne. Han havde til Debut valgt en gammel Ridderkomedie, i hvilken han i første Akts tredie Scene træder frem i Panser, bevæbnet med Spyd og Skjold, og frariver en vildt bevæget Folkemængde en stakkels Djævel, der

er mistænkt for at have forgiftet Vandet i en Brønd og netop skal lynchés. Hans første Ord lød saaledes: »Tilbage, Pak! Kom herhen, Jøde! Vov blot at røre ham!»

Jeg lagde paa Prøverne Mærke til, at han med særlig Omhu arrangerede dette Optrin. Han bragte Liv og Lidenskab i Folkehoben og ordnede Mængdens skiftende Bevægelser saaledes, at det tilsyneladende uordnede Mylr ved hans Indtræden i et Nu kunde være forstenet til et skønt grupperet Billede, hvis Midtpunkt naturligvis han og Jøden var. Jeg bemærkede fremdeles, hvorledes han opfordrede Statisterne og særlig Koristinderne til netop i det Øjeblik, hvor han traadte ind, at gøre saameget Spektakel som mulig og skrige, saameget de kunde, imellem hverandre, men derpaa at forstumme pludselig paa hans: »Tilbage, Pak!» Alt dette arrangerede han med særlig Omhu og indstuderede det samvittighedsfuldt.

Den store Aften kom. Theatret var udsolgt og Publikum fast bestemt paa at udpibe den ulykkelige Schulze, for derved at give Direktionen et talende Mistillidsvotum.

Forestillingen begyndte. Den dygtigt arrangerede Folkescene fængslede Publikums Opmærksomhed, der steg til varm Deltagelse, da Folkehoben, ophidset af nogle Fanatikere og døv for den uskyldige Jødes fortvivlede Bønner, styrtede sig med bestialsk Hylen over den stakkels Djævel for at sønderrive ham. »Ned med Jøden! Sten ham! Myrd ham! Forbandelse over Jøden! Ned med ham!» saaledes fnyser og raser Koret, hvis Lunger er indøvede i at skrige. Men ligesom Løvens dumpe Brøl overdøver Menageriets

mangestemmige Kor, saaledes udtordner Schulzes »arm-tykke« Helteorgan hans »Tilbage, Pak!« med imponerende, majestætisk Kraft mellem bjæffende og hvinende Kvindestemmer. Mængden forstummer, løber fra hinanden og danner tilsyneladende ganske tilfældigt den flittigt indexercerede Gruppe, i hvis Midte man ser Schulzes Kæmpeskikkelse i en mandig og ædel Stilling, i guld- og sølvglinsende Rustning og bevæbnet med Sværd og Skjold. Hvem kan i denne impone-rende Helteskikkelse kende den sjaskede Hr. Schulze? Og da han nu med lyrisk-bløde Molltoner raaber til Karacterskuespilleren: »Kom herhen, Jøde!« og med sit Skjold beskytter den Bævende, der omklamrer hans Knæ, da bliver alle Fruer og Frøkeners saa underlig varme om Hjertet. Helten har vundet Damerne for sig! Og da han saa retter sig op i sin fulde Højde, ryster Lokkerne, løfter Spydet i den kraftige Næve og med en Betoning og et udfordrende Blik, der ikke kan misforstaaes, tordner ned i Parterret: »Vov blot at røre ham!« da har han ogsaa vundet Mændene for sig, og et entusiastisk Bifald hilser Debutanten, hvem man endnu for et Minut siden havde tiltænkt en hel anden Modtagelse. Og dette Bifald fulgte nu trolig Hr. Schulze hele Aftenen igennem og ogsaa de følgende Aftener under et femaarigt Engagement.

Hr. Müller var glemt og fortrængt af en Skuespiller, der rigtignok ikke naaede Kunstneren Müller op til Knæerne, men ragede et Hoved op over Mennesket Müller, en Skuespiller, der kun sad inde med uhyre lidt Poesi og endnu mindre Talent, men som til Gengæld fuldtud vidste, »hvordan en Madpose skal skæres!« —

Kun dette i Dag.

Hvis Themaet interesserer dig, staar hele min Skat af Erindringer til din Disposition, en Skat, der maaske kun er saa rig af den Grund, at jeg ikke alene tilfældig har oplevet saa meget, men ogsaa efter Sædvane har været en skarp Iagttager.

Rigtignok vil disse Fortællinger ikke kunne have andet til Følge, end at du maaske tilbringer en ledig Time ganske behageligt.

Thi vid: »Hvordan en Madpose skal skæres!« kan man ikke lære, naar man ikke har særlig Talent derfor, og det har du, min stakkels, upraktiske Ven, ved Gud ikke!

Indhold.

	Side.
I Sovewaggon.....	1
God Tone.....	9
En Skuespiller af den gamle Skole.....	15
Fremtidens Roman.....	24
Sultekunstner-Dilettanten Hugo Pinnes otte Timers Faste..	31
Ogsaa et Kærlighedsdrama.....	34
Jubilæet i Anledning af de tusind Stokkeslag.....	41
De Franskmænd! de Franskmænd!.....	50
Haresteg.....	58
Hos de Tykkes Doktor.....	65
Mit første kritiske Forsøg.....	69
Den gamle Kone.....	77
Ungdommens Overbebyrdelse.....	82
»En høj Snaps«.....	90
Mary.....	98
Et Bal hos en Nabob.....	107
Atter et Indlæg i Kvindesagen.....	110
Efteraarsferie.....	116
Hvad der kan hænde en Kunstner.....	125
En Projektmager.....	132
Medarbejderskab.....	138
»Hvordan en Madpose skal skæres!«.....	144

